

นพ 126821

การพัฒนาการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่ายาว
วิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต26

นางสาวเดือนนภา รักภักดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2562

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เรื่อง : การพัฒนาการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่ายาววิทยาการ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ผู้วิจัย : นางสาวเดือนนภา รักภักดี

ได้รับอนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ท.ดร.ณัฐชัย จันทร์ชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรรณคำ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมเจตน์ นุศรี)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมย์ไธสง)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษกนก ดวงชาทม)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุสา พรหมทา)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ)

ชื่อเรื่อง	:	การพัฒนาการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่ายาว วิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
ผู้วิจัย	:	นางสาวเดือนนภา รักภักดี
ปริญญา	:	ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารจัดการการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อาจารย์ที่ปรึกษา	:	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุสา พรหมทา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ
ปีการศึกษา	:	2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร และ2) เพื่อพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) การศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหาร 1 คน ศึกษานิเทศก์ 1 คน ครู 25 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วสังเคราะห์เป็นความเรียงเชิงพรรณนา การพัฒนาการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” กลุ่มเป้าหมาย คือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้คือแผนการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมแบบประเมินกิจกรรมเพื่อพัฒนา 4H (Head Heart Hand Health) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า (1) สภาพปัจจุบันของกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” พบว่านักเรียนขาดทักษะในการทำงานร่วมกัน ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นเชื่อมโยงระหว่างองค์ความรู้ในแต่ละวิชาได้เท่าที่ควร ครูจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ไม่น่าสนใจ ทำให้นักเรียนขาดทักษะการบูรณาการความรู้กับศาสตร์วิชาอื่นๆ จึงควรให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ สามารถเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในชีวิตจริงได้ (2) การพัฒนาการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร ได้กิจกรรม 3 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมทางมะพร้าวแปลงร้าง 2) กิจกรรมพวงหรีดดอกไม้จันทร์ และ3) กิจกรรมเครื่องมือหากินท้องถิ่นอีสาน (สวิง) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อ

พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงและระดับการปฏิบัติของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เพื่อพัฒนา4H โดยรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand)

คำสำคัญ : การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Title : The Development of Learning Activities Management “Moderate Class More Knowledge” of Laoyaowitthayakhan School under the Secondary Education Service Area Office 26

Author : Miss Duennapa Raksapakdee

Degree : Master of Education (Educational Management)
Rajabhat Maha sarakham University

Advisors : Assistant Professor Dr. U-rasa Promta
Assistant Professor Dr. Chamnian Pollaharn

Year : 2019

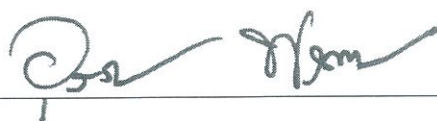
ABSTRACT

The purposes of the research were : 1) to investigate the current situations and guidelines for the development of learning activities management “Moderate class More Knowledge” of Laoyaowitthayakhan School and 2) to develop the activities of Moderate class More Knowledge” of Laoyaowitthayakhan School through action research. This research to investigate the current situations and guidelines for the development of learning activities management “Moderate class More Knowledge”. The target group consisted of 1 director, 1 educational supervisor and 25 teachers. The instrument used were interviewing forms. The data analysis were showed on content analysis and synthesized as descriptive proses. Activities development of Moderate class More Knowledge”. The target group consisted of 18 students in grade 9. The instrument used were lesson plans of “Moderate class More Knowledge”, teachers’ behavior observation forms, students’ behavior observation forms, satisfaction forms towards activities management, activities evaluation forms for development and 4H (Head Heart Hand Health). The data were analyzed in terms of mean, standard deviation and content analysis to evaluate the current situations and synthesize as descriptive proses.

The findings of the study indicate that: (1) The current situation of learning activities “Moderate class More Knowledge” was the students' lack of collaborative skills and they seldom had confidence to express their opinion connecting with the knowledge of each subject. The teacher couldn't manage interesting activities of

“Moderate class More Knowledge” This is the factor affecting the students' lack of integrated skills with other sciences. Therefore, the teachers should let students practice by themselves in order to collaborate with other people and be able to apply knowledge and experience in their lives. (2) The development of learning activities management “Moderate class More Knowledge” of Laoyaowithayakhan School produced the lesson plans related to Thai language, mathematics, science, home economics and technology, which develop 4 skills such as brain development (Head), mind development (Heart) and practice development (Hand) and health development (Health). There are 3 activities consisted of 1) transforming coconut leaf 2) wreath and wood flower for cremation and 3) tools for living of Isan (dip-net) The satisfaction towards activities management was totally given the “Highest” rating and when considering each aspect showed that the highest average was the learning activities management “Moderate class More Knowledge” which the students could practice themselves and the level of students' opinions towards the activity “Moderate class More Knowledge” for 4H development was rated at “High”. When considering each aspect, it was showed that the highest average was the practice skill development (Hand).

Keywords: Learning Activities Management of “Moderate class More Knowledge”

Major Advisor

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาชี้แนะให้คำปรึกษาอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุรสา พรหมทา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ ดร.สำอองศ์ จันทนนตรี ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองม่วงวิทยาการ นายอภิชาติ เข้มพิลา ศึกษาานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 นางสุมาลี สุขรัตน์ รองผู้อำนวยการโรงเรียนวาปีปทุม คุณครูบังอร นัตทะยาย หัวหน้ากลุ่มงานบริหารวิชาการ โรงเรียนเหล่ายาววิทยาการ และคุณครูกรรยา จิตฟุ้ง ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเหมาะสมของเครื่องมือ ให้คำแนะนำ และให้สัมภาษณ์ ซึ่งทุกท่านได้ช่วยเติมเต็มให้กระบวนการวิจัยสมบูรณ์ มีประสิทธิภาพ

ขอขอบคุณ ท่านผู้อำนวยการ รณกฤต รินทะชัย ผู้อำนวยการโรงเรียนเหล่ายาววิทยาการ และคุณครูนิตยา แสนสุข ผู้ช่วยวิจัย ตลอดทั้งคณะครูโรงเรียนเหล่ายาววิทยาการทุกท่าน

ขอขอบพระคุณ บุพการีผู้ให้กำเนิด ให้การอบรมเลี้ยงดู ให้การศึกษา และให้กำลังใจตลอดมาจนงานสำเร็จด้วยดี คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาแก่ บุพการี บูรพาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนวิชาความรู้ และให้ความเมตตาแก่ผู้วิจัยโดยตลอด ทำให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

นางสาวเดือนนภา รักภักดี

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
บทคัดย่อ	ค
ABSTRACT	จ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ซ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	3
1.3 คำถามการวิจัย	4
1.4 ขอบเขตการวิจัย	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ	6
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	7
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการจัดการเรียนรู้	7
2.2 แนวทางการจัดการศึกษาตาม พรบ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	11
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	12
2.4 การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	30
2.5 บริบทของเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	32
2.6 บริบทของโรงเรียนเหล่าลาววิทยาคาร	38
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	43
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	49
ขอบเขตการวิจัย	49
การดำเนินการวิจัย	51
1. ขั้นวางแผน (Plan)	51
2. ขั้นปฏิบัติการ (Act)	52

หัวเรื่อง	หน้า
3. ขั้นสังเกตการณ์ (Observe).....	61
4. ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติการ (Reflect).....	61
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	63
4.1 ผลการวางแผนการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” (Planing)	63
4.2 ผลการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”(Action) และผลการสังเกต กิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”(Observe)	68
4.3 ผลการสะท้อนผลการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” (Reflect).....	76
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	88
5.1 สรุปผล	88
5.2 อภิปรายผล	89
5.3 ข้อเสนอแนะ	96
บรรณานุกรม	97
ภาคผนวก.....	101
ภาคผนวก ก ผู้เชี่ยวชาญ	102
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	111
ภาคผนวก ค ภาพการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	127
ประวัติผู้วิจัย	133

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 จำนวนผู้บริหาร ครูผู้สอน แยกตามวุฒิ	41
2.2 จำแนกตามวิทยฐานะ	42
2.3 จำนวนลูกจ้างประจำ	42
2.4 จำนวนลูกจ้างชั่วคราว	42
2.5 ข้อมูลนักเรียน ปีการศึกษา 2561	43
3.1 ตารางกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	55
4.1 ผลการสังเกตการสอนของครู.....	70
4.2 ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน	71
4.3 ผลการสังเกตการสอนของครู.....	72
4.4 ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน	73
4.5 ผลการสังเกตการสอนของครู.....	75
4.6 ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน.....	76
4.7 สรุปผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	77
4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านกิจกรรมพัฒนาสมอง (Head).....	78
4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านกิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart).....	79
4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านกิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand).....	81
4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านกิจกรรมพัฒนาด้านสุขภาพ	82
4.12 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	84
4.13 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรูู้	85

ตารางที่	หน้า
4.14 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านเนื้อหา	86
4.15 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้	87

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1	
กรอบแนวคิดการวิจัย การพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร.....	5
2.1	
การออกแบบกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” กรณีที่สถานศึกษาไม่มีหน่วยการเรียนรู้ และกิจกรรมเพิ่มเวลารู้	26
2.2	
การออกแบบกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” กรณีที่สถานศึกษามีหน่วยการเรียนรู้ และกิจกรรมเพิ่มเวลารู้	27
2.3	
หลักการสำคัญของการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	29
3.1	
การดำเนินการวิจัย	51

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชดำรัสในเรื่องการศึกษาว่า การจัดการศึกษาต้องดูภาพรวมทั้งประเทศ เพราะทุกวันนี้การศึกษาค่อนข้างอ่อนแอ และมุ่งเน้นการเรียน การสอนเนื้อหาบางเรื่องมากเกินไป ทรงมีพระราชดำริให้มีการนำองค์ 4 แห่ง การศึกษา คือ พุทธิศึกษา จริยศึกษา หัตถศึกษา และพลศึกษา และหัวใจนักปราชญ์ คือ สุ จิ ปุ ลิ หมายถึง การฟัง การคิด การถาม และการเขียน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของนักปราชญ์และบัณฑิต อีกทั้งยังจะเป็นเทคนิคในการช่วยให้ผู้เรียนมี ทักษะการเรียนรู้เก่งมากขึ้น โดยทรงมีพระราชดำรินำทั้งสองเรื่องมาใช้ในการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558, น. 1)

เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคนให้มีความพร้อม ท่ามกลางภาวะวิกฤตและความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีของโลกในยุคปัจจุบัน ในการที่จะก้าวไปสู่ยุคใหม่อย่างมั่นคงทันโลก การพัฒนาคนเพื่อให้รู้เท่าทันโลกยุคใหม่นี้ เป็นสิ่งที่จำ เป็นอย่างยิ่ง (สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติ, 2546) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 22 กล่าวถึงการจัดการศึกษาไว้ว่า “นักเรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้พัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติ เติบโตตามศักยภาพและถือว่านักเรียนสำคัญที่สุด” และในมาตรา 24 กล่าวไว้ว่า “ครูต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดความแตกต่างของนักเรียนและจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมสื่อการเรียนอำนวยความสะดวกให้นักเรียนเกิดการเรียนที่หลากหลาย” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, น. 14) และการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยการปฏิรูปหลักสูตร ปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน และปฏิรูประบบการบริหารจัดการ ซึ่งเน้นการยกระดับคุณภาพนักเรียน ให้มีสมรรถนะสำคัญ ได้แก่ 1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต 4) ความสามารถในการแก้ปัญหา และ 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 5-21) ประกอบกับ รัฐบาลได้กำหนดที่ชัดเจนเกี่ยวกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม จึงได้กำหนดนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่ม

เวลารู้ขึ้นโดยการลดเวลาเรียนภาควิชาการลง แต่ต้องไม่กระทบเนื้อหาหลักที่เด็กๆ ควรเรียนรู้ และครูต้องใช้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ให้นักเรียนได้สาระที่ต้องรู้ครบถ้วนอย่างมีประสิทธิภาพ (รายงานผลการดำเนินงานของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ครบรอบ 1 ปี 12 กันยายน 2557 – 12 กันยายน 2558, 2558, น.137)

จากผลการสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร และผลการใช้หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตลอดจนผลการประเมินคุณภาพการศึกษาต่าง ๆ พบว่า ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของนักเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ผลการสอบ PISA ทั้งๆ ที่โรงเรียนใช้เวลาจัดการเรียนการสอนมากขึ้น เป็นเวลา 7 หรือ 8 ชั่วโมงต่อวัน เด็กคิดไม่เป็น วิเคราะห์ไม่ได้ ขาดทักษะชีวิต อัดแน่นเนื้อหาวิชาการมากกว่าให้ เรียนรู้ ด้วยตนเอง เด็กนักเรียนมีภาระงาน การบ้านมากเกินไป หรือต้องนำการบ้านไปทำที่บ้าน เด็กเครียด และต้องเรียนพิเศษมาก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา จึงได้น้อมนำพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และนโยบาย ของรัฐบาลเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มาสู่การ ปฏิบัติใน โรงเรียนอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม ลดเวลาเรียนภาควิชาการลง และครูปรับการเรียนการสอน การจัด กิจกรรม โดยเพิ่มเวลาและโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เพื่อสร้างเสริมทักษะ การเรียนรู้ทุก ด้านในรูปแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ตามโครงสร้าง หลักสูตร สถานศึกษาภายในเวลา 14.30 น. ส่วนเวลาหลังจากนั้นจนถึงเวลาเลิกเรียน ให้จัดกิจกรรม “ลด เวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยเริ่มดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ทั้งนี้ จะดำเนินการใน สถานศึกษาทุกแห่งในปีการศึกษา 2559 เพื่อให้ครูผู้สอนมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติและเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น นักเรียนได้รับการพัฒนาให้มี คุณภาพ และมีความสุข ในการเรียนรู้อย่างแท้จริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558, น. 1)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่บริหาร และจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา มีที่ตั้งอยู่ภายในพื้นที่โรงเรียนมหาวิทยาลัยกุล ถนนเลี่ยงเมือง มหาสารคาม - ร้อยเอ็ด ตำบลแวงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่รับผิดชอบ ให้บริการครอบคลุม 13 อำเภอ มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 35 โรงเรียน (แผนปฏิบัติการ การประจำปี 2559 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26, 2559, น.158) โรงเรียน เหล่ายววิทยาการ ตำบลกำพี้ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีนักเรียนในปีการศึกษา 2561 ทั้งสิ้น 220 คน มีครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 25 คน เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับ

ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และได้ดำเนินการตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตั้งแต่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โดยสภาพการจัดการเรียนรู้ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2561 ซึ่งมีนักเรียน จำนวน 18 คน พบว่า ครูมีปัญหาในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายขาดการบูรณาการกับศาสตร์อื่น ๆ ส่งผลให้นักเรียนขาดโอกาสในการเรียนรู้ และไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้กับวิชาอื่น ๆ ได้ เป็นผลให้นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด (โรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร, 2559) และในปีการศึกษา 2559 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 ได้มีนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ด้วยแนวคิด 4H ไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อประโยชน์ในการวางแผนพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ใช้ชีวิตด้วยปัญญาและสามารถก่อประโยชน์ให้เกิดต่อทั้งตนเองและผู้อื่น สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และเป็นบุคคลเรียนรู้ตลอดชีวิต (แผนปฏิบัติการประจำปี 2559 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26, 2559, น.158)

ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และการพัฒนาการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เพื่อพัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้าน คือด้านสมอง (Head) ด้านจิตใจ (Heart) ด้านการปฏิบัติ (Hand) และด้านสุขภาพ (Health) เพื่อสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ร่วมกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis and Mc Taggart (1992, อ้างถึงใน ยาใจ พงษ์บริบูรณ์, 2537) ซึ่งมีวงจรปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Plan) ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ (Act) ขั้นที่ 3 ขั้นสังเกต (Observe) และขั้นที่ 4 ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect) โดยคาดหวังว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้สูงขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1.2.2 เพื่อพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1.3 คำถามการวิจัย

1.3.1 สภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เป็นอย่างไร

1.3.2 การพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เป็นอย่างไร

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 กลุ่มเป้าหมาย

1.4.1.1 ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน ครูจำนวน 25 คน โรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1.4.2.2 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร จำนวน 18 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

1.4.2.1 กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head)

1.4.2.2 กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart)

1.4.2.3 กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand)

1.4.2.4 กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health)

1.4.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

1.4.3.1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2561 – 30 มิถุนายน 2561

1.4.3.2 ศึกษาการพัฒนาการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร ระหว่างเดือนกรกฎาคม 2561 – 30 กันยายน 2561

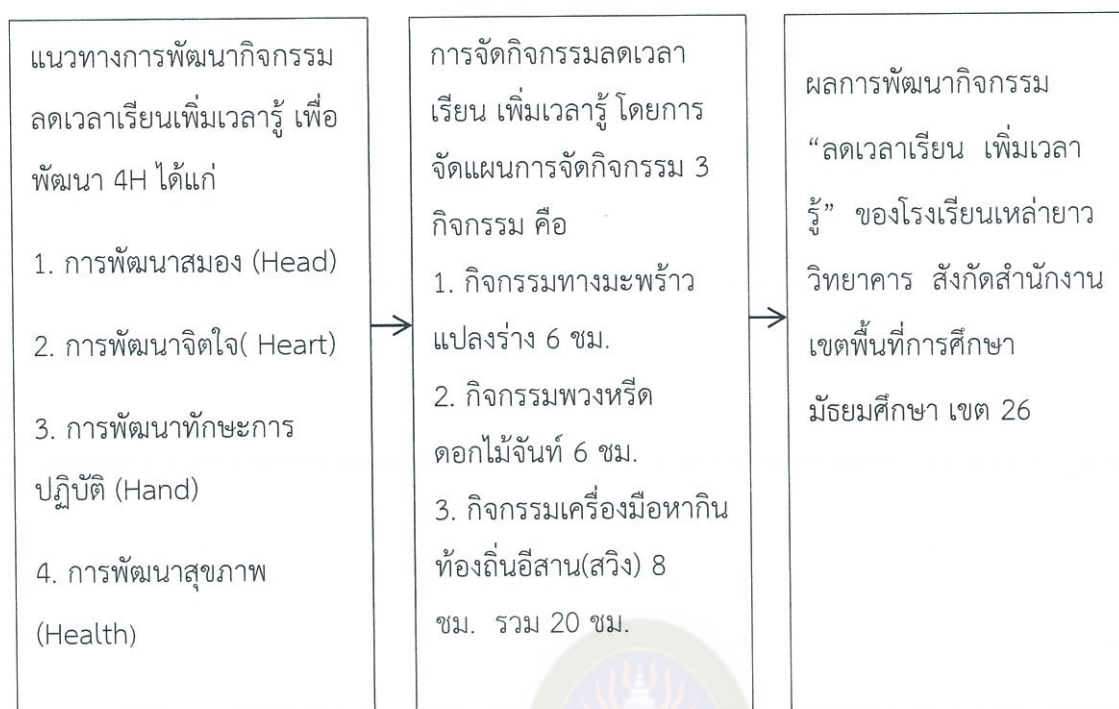
1.4.4 พื้นที่หรืออาณาเขต

โรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร ตำบลคำพิ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26

1.4.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยได้แนวคิดเพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย การพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” หมายถึง การลดเวลาเรียนภาควิชาการ และเพิ่มกิจกรรมการเรียนรู้ โอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง คิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีม และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุขจากกิจกรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลาย

“การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” หมายถึง ลักษณะการดำเนินงานการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร ในปีการศึกษา 2561 ด้วยกิจกรรม “เพิ่มเวลารู้” โดยใช้กิจกรรมทางมะพร้าวแปลงร่าง พวงหรีดดอกไม้จันทร์ และเครื่องมือทำกินท้องถิ่นอีสาน(สวิง) ซึ่งเน้น 4H (Head Heart Hand Health) คือ

1. กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) หมายถึง การดำเนินกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิด เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า ตัดสินใจ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

2. กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) หมายถึง การดำเนินกิจกรรมส่งเสริม พัฒนา และปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม การทำประโยชน์เพื่อสังคม เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จนเป็นนิสัย และมีจิตสำนึกที่ดีต่อตนเองและส่วนรวม

3. กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) หมายถึง การดำเนินกิจกรรมสร้างเสริมทักษะ การทำงาน ทักษะทางอาชีพหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความถนัด และศักยภาพของตนเอง

4. กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health) หมายถึง การดำเนินกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะทางกายที่สมบูรณ์ แข็งแรง มีเจตคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพ และมีทักษะปฏิบัติด้านสุขภาพจนเป็นนิสัย

“การพัฒนากิจกรรม” หมายถึง การออกแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่ายาววิทยาลัย ในกลุ่มกิจกรรมการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. ช้่นนำ เป็นชั้นที่สร้างความสนใจนักเรียนโดยใช้ เพลง เกม นิทาน ฯลฯ
2. ช้่นสอน เป็นชั้นการจัดการเรียนการสอนที่นักเรียนมีส่วนร่วมด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย อาทิ กิจกรรมกลุ่มย่อย เกม ใ้งาน ฯลฯ ใช้กิจกรรมเหล่านี้เชื่อมโยงเนื้อหาสาระในวิชาต่างๆ เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดและเข้าใจในสาระการเรียนรู้
3. ช้่นสรุป เป็นชั้นที่มุ่งให้นักเรียนสรุปความรู้จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผ่านมา โดยการตั้งคำถาม - ตอบ การเขียนแผนภูมิสรุปความรู้
4. ช้่นวัดและประเมินผล เป็นชั้นการประเมินผลงานนักเรียน การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน การผลงานของนักเรียน การทำแบบทดสอบท้ายวงจรรูปปฏิบัติการ

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.6.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง นักเรียน ได้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารจัดการกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาแนวทางปฏิบัติกิจกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนต่อไป

1.6.2 โรงเรียนเหล่ายาววิทยาลัย ได้ใช้ผลการศึกษานี้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ไปปรับใช้ในสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่ายาว วิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการจัดการเรียนรู้
2. แนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545)
3. แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
4. การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน
5. บริบทของเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
6. บริบทโรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการจัดการเรียนรู้

2.1.1 ความหมายของการบริหารการจัดการเรียนรู้

สุรัสวดี ราชกุลชัย (2547, น.4) กล่าวว่า การบริหาร คือ กลุ่มของกิจกรรม ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การสั่งการหรือการชี้นำ (Directing/ Leading) และการควบคุม (Controlling) ซึ่งจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับทรัพยากรขององค์การเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์และด้วยจุดมุ่งหมายสำคัญในการบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ครบถ้วน

กรรณิการ์ กะบะเงิน (2550, น. 11) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การวางแผน ดำเนินการต่าง ๆ ที่มีบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมมือกัน เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยอาศัยปัจจัย ได้แก่ คน เงิน สิ่งของ และวิธีการปฏิบัติอย่างเหมาะสม

Stoner (1995, p. 8, อ้างถึงใน กรณีการ กะบะเงิน, 2550, น.10) ให้ความหมายว่า การบริหารเป็นกระบวนการของการวางแผนการจัดการ การแนะนำและควบคุมโดยระดมทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งหมดในองค์กร โดยใช้ทรัพยากรมนุษย์และอื่นๆ ที่มีอยู่ ดังนั้นคำว่า บริหาร สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

1. เป็นกิจกรรมของกลุ่มบุคคล (ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป)
2. ร่วมมือกันทำกิจกรรม
3. เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน
4. โดยใช้กระบวนการบริหารและทรัพยากรที่เหมาะสม

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง การร่วมมือกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง ด้วยการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

2.1.2 การจัดการเรียนรู้ตามแนวการปฏิรูปการศึกษา

แนวทางในการจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายปฏิรูปการศึกษาที่เน้นความสำคัญของนักเรียน โดยให้นักเรียนพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองเต็มตามศักยภาพและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ดังที่ระบุไว้ในหมวด 4 มาตรา 22, 23 และ 24 ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, น. 12-14)

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า นักเรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่านักเรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23 การจัดการศึกษาทั้งในระบบการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษามาตรา 24 กระบวนการเรียนรู้ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดและความแตกต่างของนักเรียน ผูกทักษะกระบวนการคิดการจัดการ การเผชิญสถานการณ์และประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆอย่างสมดุลรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ครูสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนอำนวยความสะดวกให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ครูและนักเรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายพ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2552, น. 70) ยังให้แนวทางในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนไว้ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ท้าทายความสามารถของนักเรียน
2. กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ด้านความรู้และทักษะกระบวนการ ที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์
3. ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำนักเรียนไปสู่เป้าหมาย
4. จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้
5. จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่นเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
6. ประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของนักเรียน
7. วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนรวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ครูผู้สอนจะต้องออกแบบการเรียนรู้โดยถือความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญและจะต้องคัดสรรกระบวนการเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย และจะต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทและสอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตร

2.1.3 ผู้บริหารกับการบริหารจัดการการเรียนรู้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2543, น. 79-83) ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารในการบริหารการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. จัดทำแผน/โครงการ เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน
2. การพัฒนาบุคลากร
3. การเตรียมสื่อสนับสนุน
4. การบริหารและการบริการหลักสูตร
5. การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจ
6. การดำเนินการจัดการเรียนการสอน
7. การจัดระบบนิเทศภายใน

กระทรวงศึกษาธิการ (2545, น. 27) ได้กำหนดบทบาทของผู้บริหารในการบริหารการจัดการเรียนรู้ ว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมและพัฒนาจัดทำหลักสูตรส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมกันจัดการเรียนการสอน สนับสนุนให้มีการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ส่งเสริมการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน พัฒนาครูและบุคลากรให้รู้และเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน ประเมิน ผลการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2549, น. 8-9) ได้กล่าวถึงการบริหารจัดการเรียนรู้ ตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาในมาตรฐานที่ 12 กล่าวว่า สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้คือ

1. สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ
  - 1.1 สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีอาคารสถานที่ที่เหมาะสม
  - 1.2 สถานศึกษามีการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน
  - 1.3 สถานศึกษามีการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
  - 1.4 สถานศึกษามีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด พื้นที่สีเขียว และสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอและอยู่ในสภาพดี
  - 1.5 สถานศึกษามีการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานที่
2. สถานศึกษามีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
  - 2.1 สถานศึกษามีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน
  - 2.2 สถานศึกษามีรายวิชา/ กิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสนใจ
  - 2.3 สถานศึกษามีการส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมการจัดการเรียนรู้ และสื่ออุปกรณ์การเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้
  - 2.4 สถานศึกษามีการจัดระบบการบันทึก การรายงานผล และการส่งต่อข้อมูลของผู้เรียน
  - 2.5 สถานศึกษามีระบบการนิเทศการเรียนการสอนและนำผลไปปรับปรุงการสอนอยู่เสมอ
  - 2.6 สถานศึกษามีการนำแหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน

3. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย

3.1 สถานศึกษามีการจัดและพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่เข้มแข็งและ

ทั่วถึง

3.2 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและตอบสนองความสามารถทาง

วิชาการและความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน

3.3 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและตอบสนองความสามารถพิเศษ

และความถนัดของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

3.4 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมที่ดีงาม

3.5 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านศิลปะ ดนตรี/นาฏศิลป์ และกีฬา/

นันทนาการ

3.6 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมสืบสานและสร้างสรรค์ วัฒนธรรม ประเพณี

และภูมิปัญญาไทย

3.7 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย

สรุปได้ว่า การบริหารการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาผู้บริหารต้องมีการกำหนดนโยบาย และวางแผนการจัดการเรียนรู้ จัดระบบสนับสนุนการจัดการเรียนรู้พัฒนาครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง จัดระบบการนิเทศและช่วยเหลือ กำกับ ติดตาม และประเมินการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.2 แนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

แนวทางในการจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ในหมวด 4 มาตรา22, 23 และ24 ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, น. 12-14)

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า นักเรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่านักเรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23 การจัดการศึกษาทั้งในระบบการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาของเรื่องต่อไปนี้

1. ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติและสังคมโลกรวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบอบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข
2. ความรู้ด้านทักษะและเทคโนโลยีรวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่อง การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่าง สมบูรณ์ยั่งยืน
3. ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการ ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา
4. ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษาเน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง
5. ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา 24 ภาระงานการเรียนรู้ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดและความแตกต่างของนักเรียน ฝึกทักษะภาระงานการจัดการจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องผสมผสานสาระความรู้ด้าน ต่างๆอย่างสมดุลรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ครู สามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนอำนวยความสะดวกให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และ ใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของภาระงานการเรียนรู้ ทั้งนี้ ครูและนักเรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อและ แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายพ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุก เวลาทุกสถานที่

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

2.3.1 ความเป็นมาของนโยบายการบริหารจัดการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

การดำเนินการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) ของกระทรวง ศึกษาธิการ โดยการปฏิรูปหลักสูตร ปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน และปฏิรูประบบการบริหาร จัดการ ซึ่งเน้นการยกระดับคุณภาพนักเรียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558, น. 1-2) ได้น้อมนำพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีในเรื่องการศึกษาว่า การจัดการศึกษาต้องดูภาพรวมทั้งประเทศ เพราะทุกวันนี้การศึกษาค่อนข้างอ่อนแอ และมุ่งเน้นการ เรียน การสอนเนื้อหาบางเรื่องมากเกินไป ทรงมีพระราชดำริให้มีการนำองค์ 4 แห่งการศึกษา คือ พุทธิศึกษา จริยศึกษา หัตถศึกษา และพลศึกษา และหัวใจนักปราชญ์ คือ สุ จิ ปุ ลิ หมายถึง การฟัง

การคิด การถาม และการเขียน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของนักปราชญ์และบัณฑิต อีกทั้งยังจะเป็นเทคนิคในการช่วยให้ผู้เรียนมี ทักษะการเรียนรู้เก่งมากขึ้น โดยทรงมีพระราชดำริให้นำทั้งสองเรื่องมาใช้ในการจัดการศึกษา โดยรัฐบาลของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา (รายงานผลการดำเนินงานของรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ครบรอบ 1 ปี 12 กันยายน 2557 – 12 กันยายน 2558, น. 137) ได้กำหนด แนวทางการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมโดยมอบให้เป็นนโยบายหนึ่งของรัฐบาล คือ การลดเวลาเรียนภาควิชาการลง แต่ต้องไม่กระทบเนื้อหาหลักที่เด็ก ๆ ควรเรียนรู้ ซึ่งหมายความว่าครูต้องใช้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ให้นักเรียนได้สาระที่ต้องรู้ครบถ้วนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น จากนโยบายการลดเวลาเรียนดังกล่าว จึงนำมาสู่การปฏิบัติโดยกำหนดให้โรงเรียนเรียนภาควิชาการ ถึงเวลาบ่าย 2 โมงครึ่ง หรือเวลา 14.30 น. แต่เวลาที่โรงเรียนเลิกยังคงเหมือนเดิมตามกำหนดของ แต่ละโรงเรียนซึ่งมักจะเป็น ช่วงบ่าย 4 โมง หรือเวลา 16.00 น. ดังนั้นช่วงระยะเวลา ระหว่าง หลังเลิกเรียนจนกว่านักเรียนจะกลับบ้านซึ่งนักเรียนยังคงอยู่ที่โรงเรียน โรงเรียนจะต้องจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ต่างๆ ให้นักเรียนปฏิบัติ และควร เป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลายที่ช่วยเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ความมีน้ำใจต่อกัน การทำงานเป็น ทีม และที่สำคัญควรมีกิจกรรมกระตุ้นให้เด็กได้ค้นหาศักยภาพและความชอบของตนเอง ซึ่งเชื่อว่าเด็กทุกคนมีความพิเศษ มีความสามารถในแบบฉบับของตนเอง การจัดกิจกรรมไม่จำเป็นต้องเปิดให้เฉพาะห้อง เดียวกัน หรือระดับชั้นเดียวกัน บางกิจกรรมสามารถศึกษาหรือทำร่วมกันหลายระดับชั้นได้ เพื่อให้เด็กๆ รู้จักปรับตัว การช่วยเหลือดูแลกัน การมีปฏิสัมพันธ์กับคนหลายช่วงวัย โดยเป็นการจำลองสภาพจริงใน สังคมให้เด็กได้เรียนรู้ ซึ่งจะยิ่งช่วยเพิ่มทักษะในการแก้ปัญหาให้กับเด็กไทยต่อไป การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เป็นกรอบวิสัยทัศน์ ด้านการศึกษา เพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมเข้าสู่ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของไทยนั้น สอดคล้องกับของหลายประเทศที่เป็นผู้นำด้านการศึกษาของโลก ที่ เห็นพ้องกันกับแนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 เรื่องของจิตสำนึกต่อโลก ความรู้พื้นฐานการประกอบ สัมมาอาชีพ ความรู้พื้นฐานด้านพลเมือง สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อันได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ทักษะการทำงาน ทักษะ ชีวิตที่ใช้ได้จริง (กับครอบครัว โรงเรียน ชุมชน รัฐ และประเทศชาติ) โลกกำลังเปลี่ยนแปลง คนที่มีความรู้ และทักษะในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับ สถานการณ์ใหม่ๆ ได้เท่านั้นที่จะประสบความสำเร็จ ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จะช่วยให้นักเรียนสามารถ เรียนรู้ และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา จึงได้น้อมนำพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มาสู่การปฏิบัติในโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม ครูผู้สอนมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการ

เรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติและเรียนรู้ด้วย ตนเองมากขึ้น นักเรียนได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพ และมีความสุขในการเรียนรู้อย่างแท้จริง

2.3.2 ความหมายของนโยบายการบริหารจัดการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558, น. 2) ได้นิยามความหมายของคำสำคัญตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไว้ดังนี้

1. ลดเวลาเรียน หมายถึง การลดเวลาเรียนภาควิชาการและการลดเวลาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ เช่น การบรรยาย การสาธิต การศึกษาใบความรู้ ให้น้อยลง
2. เพิ่มเวลารู้ หมายถึง การเพิ่มเวลาและโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง คิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีม และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุขจากกิจกรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลายมากขึ้น
3. การบริหารจัดการเวลาเรียน หมายถึง การจัดสัดส่วนเวลาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ให้น้อยลง และเพิ่มเวลาของกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติจริง และ สร้างความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามความสนใจ ความถนัดและความต้องการ ได้เพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ความมีน้ำใจ การทำงานเป็นทีม และมีความสุขในการเรียนรู้

2.3.3 แนวคิด “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558, น.3) ได้กล่าวถึงแนวคิดของการ “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ไว้ว่า จากสภาพปัจจุบันการเรียนรู้ของเด็กนักเรียนได้เปลี่ยนแปลงไป อันเนื่องมาจากมีแหล่งเรียนรู้สื่อ และเทคโนโลยี เช่น Internet, Computer, Tablet หรือ Smart Phone และอื่น ๆ อีกมากมายที่ นักเรียนสามารถใช้ในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ดังกล่าวไม่จำเป็นต้องจำกัดเฉพาะในห้องเรียน ตามเวลาที่ครูกำหนด นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกแห่ง ทุกเวลาทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ตามความพร้อม ความสามารถของนักเรียน ครูผู้สอนต้องปรับวิธีการจัดการเรียนรู้ และนักเรียนต้องเปลี่ยน วิธีการเรียนรู้ของตนเอง จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยวิธีการที่หลากหลาย อาทิเช่น การจัด การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม (Group Process) การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน (Project-Base Learning) เรียนรู้จากกิจกรรมการปฏิบัติจริง จากประสบการณ์ตรง ใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียน คิดวิเคราะห์และสืบค้นข้อมูล นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ มีการจัด กิจกรรมโดยให้นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้ร่วมกัน ครูจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก เป็นที่ปรึกษา

ชี้แนะ ช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จ และนักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้เป็นทีม หรือจากกลุ่มเพื่อนมากขึ้น ซึ่งการเรียนรู้ลักษณะนี้ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข ภายใต้แนวคิด ดังนี้

1. กิจกรรมเป็นทางเลือก สนองตอบความสนใจความถนัดของผู้เรียนอย่างหลากหลาย
2. เรียนรู้หลักการ สร้างความรู้ผ่านกระบวนการและกิจกรรม (Process and Content)
3. ลงมือปฏิบัติและสร้างความรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่น อิสระ และปลอดภัย
4. ปรับบทบาทครูจากการเป็นผู้สอนเป็นผู้ให้คำปรึกษาชี้แนะ (Coach & Mentor)
5. ครูผู้สอนควรใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย และเป็นการประเมินตามสภาพจริง วิเคราะห์ คุณภาพและพัฒนาการของนักเรียน มากกว่าการประเมินนักเรียนจากการสอบเท่านั้น

2.3.4 ทฤษฎีการเรียนรู้ที่สนับสนุนแนวคิด “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่สนับสนุนแนวคิด การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ คือ ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับตัวผู้เรียน เชื่อว่าผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง จากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมอย่างกระตือรือร้น กรอบแนวคิดของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558, น. 3)

1. นักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง และนักเรียนแต่ละคนสร้างความรู้ด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน รวมทั้งอาจแตกต่างกับแนวทางของผู้สอน
2. ประสบการณ์เดิมของนักเรียนเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการสร้างความรู้ใหม่และนักเรียนแต่ละ คน มีความรู้และประสบการณ์เดิมที่แตกต่างกัน
3. การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การมีประสบการณ์ตรง และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันของผู้เรียนมีส่วนช่วยในการสร้างความรู้ใหม่
4. ครูมีบทบาทในการจัดบริบทการเรียนรู้ตั้งคำถามที่ท้าทายความสามารถ กระตุ้นสนับสนุนให้ นักเรียนเกิดการสร้างความรู้ และให้ความช่วยเหลือนักเรียนในทุก ๆ ด้าน

สมมติฐานของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ มีสมมติฐานเกี่ยวกับการสร้างความรู้ของนักเรียน ดังนี้

1. มนุษย์สร้างความรู้ผ่านกิจกรรมการไตร่ตรอง การสื่อสาร และการอภิปราย ซึ่งทำให้พวกเขา สร้างประสบการณ์ในการแก้ปัญหา โดยมีแผนภาพโมเดลการเพิ่มพลังการเรียนรู้ของผู้เรียน ในการอธิบาย ความอยากรู้อยากเห็นการมีปฏิสัมพันธ์ ความขัดแย้ง การไตร่ตรอง การจัดโครงสร้างใหม่ การสร้างพลังกับ เพื่อนทางปัญญาการเรียนรู้ ดังนี้

- 1.1 ความอยากรู้อยากเห็นและความขัดแย้งเป็นกลไกสำคัญในการกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียน

ปัญหา

1.2 การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเป็นองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทาง

1.3 ความขัดแย้งทางปัญญานำมาซึ่งการไตร่ตรอง

1.4 การไตร่ตรองกระตุ้นให้เกิดการจัดโครงสร้างใหม่ทางปัญญา

1.5 จากข้อที่กล่าวข้างต้นเกิดเป็นวงจร โดยประสบการณ์ของนักเรียนมีผลต่อการเกิดของ วงจรและวงจรมีแนวโน้มที่ทำให้นักเรียนสามารถสร้างพลังการเรียนรู้ให้กับตนเอง

2. การสร้างความรู้ของนักเรียนแต่ละคนแตกต่างกันและต่างจากที่ผู้สอนคาดหวัง ผู้สอนต้อง ยอมรับและจัดการที่จะสนับสนุนสิ่งที่ผู้เรียนคิด

3. องค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนรู้ มีดังนี้

3.1 การรวบรวมสิ่งที่นักเรียนสร้างขึ้นให้เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้อง

3.2 การสร้างแรงจูงใจภายในเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างความรู้

3.3 การวิเคราะห์ความคิดของนักเรียนในกระบวนการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ครูผู้สอนต้องใช้เวลาสอน เนื้อหาสาระให้ น้อยลง แต่จัดเวลาส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น ครูผู้สอนต้อง กระตุ้นให้นักเรียน สามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งบทบาทการสอนของครูผู้สอนแม้จะน้อยลง แต่บทบาทที่เพิ่มมากขึ้น ของครูผู้สอน คือ ต้องมีการวางแผนและออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน เตรียมสื่อ แหล่งเรียนรู้ และ เตรียมคำถามที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.3.5 หลักของการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้”

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558, น.4-5) ได้กล่าวถึงหลักของการจัด กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ว่ามีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ทักษะการ แก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม สร้างเสริมคุณลักษณะ ค่านิยมที่ดีงามและความมีน้ำใจต่อกัน

2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครอบคลุมหลักองค์ 4 แห่งการศึกษา ได้แก่

2.1 ด้านพุทธิศึกษา คือ ความรอบรู้วิชาการที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต การศึกษา และการเรียนรู้

2.2 ด้านจริยศึกษา คือ การมีศีลธรรมจรรยาที่ดี มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและ ผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และมีสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม

2.3 ด้านทัศนศึกษา คือ ความรู้และทักษะในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มี ทักษะที่ดี ต่องาน และเห็นคุณค่าของการทำงาน

2.4 ด้านพลศึกษา คือการมีสุขภาพแข็งแรง การกินอาหารที่ถูกต้อง และการ ออกกำลังกายให้ เหมาะสม รวมทั้งความสะอาดและสุขาภิบาลด้วย

3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนองต่อความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนทุกคน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

4. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงมีประสบการณ์ตรง สร้างความรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างมีความสุข

5. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหมายและเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน ใช้ชุมชน ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศรอบตัวเป็นแหล่งเรียนรู้

6. จัดกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอ จุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่นเพื่อแสวงหาความรู้ การแก้ปัญหาและ สร้างสรรค์นวัตกรรม

7. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

8. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เป็นการเรียนรู้ในระหว่างการทำงานที่ทุกคนในทีมเน้นความเป็นระบบ มีวิจารณ์ญานร่วมกันตลอดเวลาที่กำลังทำอะไร จะทำให้ดีขึ้นอย่างไร แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูล มีความสามัคคี มีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี

9. จัดกิจกรรมเรียนรู้ควบคู่กับการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยใช้เทคนิควิธีการประเมินสภาพจริงที่หลากหลาย ที่ให้ความสำคัญกับการประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment)

2.3.6 แนวทางการบริหารจัดการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

การบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มีแนวทางดังต่อไปนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558, น. 8)

1. ส่งเสริม สนับสนุน สร้างความเข้าใจในการนำนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สู่อำนาจปฏิบัติ แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

2. ปรับโครงสร้างเวลาเรียนของสถานศึกษาและจัดทำตารางเรียนให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” แต่ละช่วงชั้น

3. เลือกกำหนดกิจกรรมให้ตอบสนองต่อความสนใจ ความถนัดและความต้องการของผู้เรียน อย่างหลากหลาย สอดคล้องกับช่วงวัย และวุฒิภาวะของผู้เรียน

4. จัดระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับกิจกรรม แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามบริบทของ สถานศึกษาและชุมชน

5. ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณ สื่อการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกให้เอื้อต่อการจัด กิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

6. กำกับ ติดตามการจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบ

7. ใช้การนิเทศภายใน การเสวนาสะท้อนผลหลังการปฏิบัติ (After Action Review : AAR) เป็นเครื่องมือในการศึกษาและพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการและกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และเป็นเครื่องมือการพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง

8. ศึกษา วิจัยและพัฒนา “กระบวนการบริหารจัดการเวลาเรียน” อย่างเป็นระบบ

2.3.7 การขับเคลื่อนนโยบาย ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” สู่การปฏิบัติ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558, น. 9-10) ได้กล่าวถึงการขับเคลื่อนนโยบาย ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” สู่การปฏิบัติ ไว้ว่า การขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมนั้น มีหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาหลายหน่วยงาน ในการดำเนินการต้องมีความชัดเจนและสอดคล้องกัน โดยมีบทบาทของหน่วยงานและขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. กระทรวงศึกษาธิการ

1.1 ประกาศนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

1.2 มอบนโยบายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ

1.3 ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

1.4 กำกับ ติดตาม อย่างต่อเนื่อง

2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

2.1 จัดทำคู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และชุดเอกสาร กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประกอบการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับสถานศึกษาและ ระดับชั้นเรียน

2.2 สร้างความรู้ความเข้าใจกับบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.3 คัดเลือกโรงเรียนนำร่อง ร้อยละ 10 ปีการศึกษา 2/2558 และดำเนินการทุกโรงเรียน ในปีการศึกษา 2559

2.4 ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

2.5 จัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำเสนอผลงานที่ประสบผลสำเร็จ

2.6 สรุปและรายงานผล

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพป. / สพม.)

3.1 ส่งเสริม สนับสนุน การนำนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สู่การปฏิบัติระดับเขตพื้นที่การศึกษา และกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนระดับเขตพื้นที่การศึกษาอย่างชัดเจน

3.2 ศึกษาคู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และชุดเอกสาร กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประกอบการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง

3.3 ประชุมชี้แจง โรงเรียน / ผู้เกี่ยวข้อง

3.4 นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการทำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

3.5 ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3.6 สรุปและรายงานผล

4. สถานศึกษา สถานศึกษาเป็นหน่วยปฏิบัติที่สำคัญ มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

4.1 ศึกษาวิเคราะห์นโยบาย คู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

4.2 กำหนดตัวชี้วัดภาพความสำเร็จ ของการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียน อย่างชัดเจน มีความเข้าใจตรงกัน

4.3 สร้างความตระหนัก ความเข้าใจในการดำเนินงานแก่ครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้อง ในสถานศึกษา

4.4 จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

4.5 วิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและการนำหลักสูตรไปใช้ หลักสูตรระดับชั้นเรียน ความพร้อมของครูผู้สอน สื่อ แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ และห้องปฏิบัติการ

4.6 ปรับและออกแบบตารางเรียนที่เอื้อต่อการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามแนวทางการ บริหารจัดการเวลาเรียนที่ลดเวลาเรียนและเพิ่มเวลารู้ โดยแนวทางการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มีรายละเอียดพร้อมตัวอย่างในเอกสารคู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และ ในชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประกอบการดำเนินงาน

4.7 ออกแบบกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับช่วงวัย สนองความสนใจ ความถนัด และ ความต้องการของผู้เรียน ซึ่งอาจพิจารณาจากกิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการอยู่ และหรือ เลือจากกิจกรรม ในชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” หรือจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ อื่นๆ

4.8 ดำเนินการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรม ตามตารางเรียนที่กำหนด

4.9 นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน

4.10 ประชุม เสวนา ทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR) นำผลไปใช้ใน การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4.11 สรุปรายงานและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน

2.3.8 แนวทางการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558, น. 2-5) ได้ให้แนวทางในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ไว้ว่า ในการบริหารจัดการเวลาเรียน และจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สถานศึกษาแต่ละแห่ง ควรมีการตรวจสอบ หรือทบทวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา ในประเด็น โครงสร้างเวลาเรียน รายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ ของครู และศึกษาทำความเข้าใจนโยบาย “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” และการขับเคลื่อนนโยบาย สู่การปฏิบัติได้จากเอกสารคู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน เอกสารแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” รวมทั้งศึกษา วิเคราะห์สังเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จุดเน้นและอัตลักษณ์ของสถานศึกษา เพื่อเตรียมการจัดตารางสอนตามโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา โดยจัดรายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้เสร็จสิ้นภายในเวลา 14.30 น. เป็นต้น การวางแผนจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ควรคำนึงถึงความสนใจ ความต้องการ ของผู้เรียนเป็นหลักหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม โดยแบ่งงานหน้าที่รับผิดชอบสำรวจ สืบค้น รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ นำเสนอแลกเปลี่ยน และสรุปข้อมูลจากการศึกษาโดยใช้ชุมชนสิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศรอบตัวเป็นแหล่งเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสภาพจริงของชีวิต หลากหลายมิติ ได้สัมผัสกับธรรมชาติและได้ประสบการณ์ตรงกับการเรียนรู้กับผู้คนที่มีความแตกต่าง หลากหลายช่วงวัย มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดประสบการณ์ การเพิ่มเวลารู้เป็นการถ่ายทอดแนวคิด ประสบการณ์ จริยวัตรและวิถีปฏิบัติที่พึงให้กับผู้เรียน และ เป็นการเปิดโอกาสให้เกิดบรรยากาศเรียนรู้ร่วมกัน ถ่ายโอน ส่งทอดประสบการณ์จากผู้เรียนที่ต่างวัยกัน รวมทั้งผู้เรียนจะได้ฝึกฝนทักษะความสามารถพื้นฐานต่าง ๆ เช่น การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การวางแผน การแบ่งปันหน้าที่กันทำงาน การสังเกต การสำรวจค้นคว้า การลงมือปฏิบัติ การรวบรวม ข้อมูล การวิเคราะห์ประเมินผล การแก้ปัญหา การปรับปรุง การนำเสนอ การแลกเปลี่ยน การสรุปความรู้ ทักษะทางสังคม การเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นและทักษะชีวิต เป็นต้น

2.3.8.1 คุณลักษณะสำคัญและธรรมชาติของผู้เรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

ผู้เรียนแต่ละคนจะมีคุณลักษณะสำคัญและธรรมชาติที่เหมือน หรือคล้ายกัน และมีความแตกต่างกัน ตามช่วงวัย การเข้าใจคุณลักษณะสำคัญและธรรมชาติของผู้เรียนจะช่วยให้การจัดการเรียนรู้ประสบ ผลสำเร็จ ซึ่งผู้เรียนระดับประถมศึกษาและมัศึกษามีคุณลักษณะสำคัญและธรรมชาติ ดังนี้

1) คุณลักษณะสำคัญและธรรมชาติของผู้เรียนระดับประถมศึกษาเป็นวัยของการเจริญเติบโต อยากรู้อยากเห็น ชอบทดลอง ทำอะไรด้วยตนเอง ชอบเคลื่อนไหว ไม่อยู่นิ่ง มีทักษะพื้นฐานทางภาษา ฟัง ดู พูด อ่านและเขียน มีทักษะการคิดคำนวณ มีทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน มีทักษะชีวิต รู้จักความสามารถ ของตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเอง รู้จักอาชีพในโลกกว้าง

2) คุณลักษณะสำคัญและธรรมชาติของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นวัยของการเจริญเติบโต อย่างรวดเร็ว เป็นวัยของการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย อารมณ์ และสังคม สนใจและให้ความสำคัญกับเพื่อน อยากรอง ชอบความท้าทาย ชอบอิสระ เชื่อมั่นในตนเอง ชอบแสวงหาความรู้ รู้จักใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ มีทักษะ ทางภาษา วิเคราะห์และเลือกใช้ข้อมูลอย่างเหมาะสม มีทักษะการคิดขั้นสูง มีทักษะชีวิต รู้จักความสามารถ ของตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเอง รู้จักและเลือกอาชีพต่าง ๆ

2.3.8.2 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เมื่อสถานศึกษาบริหารจัดการเวลาเรียน จัดทำโครงสร้างเวลาเรียน โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และจัดตารางสอน ที่เอื้อต่อ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และขั้นตอนต่อไปครูต้องการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้ผู้เรียนปฏิบัติ ควรมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1) จัดข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการจัดกิจกรรม

2) วิเคราะห์สภาพความพร้อมของสถานศึกษา ทั้งด้านบุคลากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัสดุอุปกรณ์ สื่อ แหล่งเรียนรู้ สถานที่ งบประมาณ หรือประสานทรัพยากรภายนอกสถานศึกษามาให้การสนับสนุนสถานศึกษา

3) กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนปฏิบัติ อาจจะทำหนดได้ ดังนี้

3.1) สถานศึกษาจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายให้ผู้เรียนได้เลือกปฏิบัติกิจกรรมตามความถนัด ความสนใจ โดยอาจจะปฏิบัติกิจกรรมเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่ม มีครูเป็นที่ปรึกษา แนวทางนี้เหมาะสม สำหรับระยะเวลาเริ่มต้นที่ผู้เรียนยังไม่มีความพร้อม หรือยังไม่มีความรู้ความเข้าใจ ในการปฏิบัติกิจกรรม อย่างแท้จริง หรืออาจจะเป็นสถานศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 ที่ยังอยู่ในระยะเริ่มต้นของการพัฒนา กระบวนการคิด ความรับผิดชอบ และยังต้องคำนึงถึงความพร้อมของอุปกรณ์ประกอบกิจกรรม จำนวนครู ความรู้ความสามารถของครู และความปลอดภัยของผู้เรียนในการปฏิบัติกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน กิจกรรมที่กำหนดให้ผู้เรียนเลือกปฏิบัติ ได้แก่ กิจกรรมภาคปฏิบัติจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรม โครงการ กิจกรรมจิตสาธารณะ กิจกรรมอิสระตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียน กิจกรรมสร้างสรรค์ทาง วิชาการ (ศึกษา ค้นคว้า อิสระ) กิจกรรมสร้างสรรค์ที่ครูกำหนดร่วมกับผู้เรียน กิจกรรมสร้างสรรค์ร่วมกับ ผู้ปกครอง ชุมชน กิจกรรม

วันสำคัญต่าง ๆ ให้ผู้เรียนปฏิบัติร่วมกับ ผู้ปกครอง ชุมชน กิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ กิจกรรมแข่งขันทางวิชาการ กิจกรรมส่งเสริมทักษะกระบวนการ / ทักษะทางอาชีพ เป็นต้น

3.2) สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละคน หรือรวมกลุ่มกันเสนอกิจกรรมที่จะปฏิบัติ โดยผู้เรียนที่รวมเป็นกลุ่ม อาจจะเป็นผู้เรียนห้องเดียวกัน หรือผู้เรียนระดับชั้นเดียวกัน หรือผู้เรียน หลายระดับชั้น มาปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน หรืออาจจะปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครอง / ชุมชน มาปฏิบัติ กิจกรรมร่วมกัน การเสนอกิจกรรมดังกล่าวต้องมีครูเป็นที่ปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะให้ การทำกิจกรรมที่มีความเหมาะสม ถูกต้อง ปลอดภัย และสร้างค่านิยมที่ถูกต้อง กิจกรรมที่ผู้เรียน นำเสนออาจจะเป็น กิจกรรม 4 หมวด 16 กลุ่มกิจกรรม หรือเป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ที่สัมพันธ์ หรือ จำลองจากสภาพจริงใน ท้องถิ่น ในสังคม ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพื่อเพิ่มทักษะการแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน หรือให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความภาคภูมิใจ ความผูกพัน และห่วงใยในท้องถิ่นมากขึ้น เป็นต้น

3.3) สถานศึกษาใช้ทั้งสองแนวทางร่วมกัน กรณีนี้เหมาะสำหรับสถานศึกษาที่ จัดการศึกษาหลายระดับ เช่น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ให้สถานศึกษาพิจารณา ตามบริบทและ ความพร้อมของสถานศึกษา

3.4) นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินความก้าวหน้าในการปฏิบัติกิจกรรม ความพึงพอใจ ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง โดยมอบหมายให้ครูทุกคนเป็นที่ปรึกษาการทำกิจกรรม เพื่อ อำนวยความสะดวก ประสานงาน ให้ข้อเสนอแนะ และดูแลความปลอดภัยของนักเรียน

3.5) จัดนำเสนอผลงานของผู้เรียน ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาการดำเนินงาน อย่างต่อเนื่อง

3.6) สรุป และรายงานผลการดำเนินงาน

2.3.9 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ที่สถานศึกษาจัดอย่าง หลากหลาย เพื่อช่วยเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ความมีน้ำใจต่อกัน การทำงานเป็นทีม และ กระตุ้นให้ผู้เรียน ได้ค้นหา ศักยภาพและความชอบของตนเอง เพราะมีความเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนมี ความพิเศษ มีความสามารถ ในแบบฉบับของตนเอง กิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ ปฏิบัติตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการ ทั้งปฏิบัติด้วยตนเอง หรือปฏิบัติเป็นกลุ่ม เป็นทีม โดยการปฏิบัติกิจกรรมไม่จำเป็นต้องเปิดให้เฉพาะผู้เรียนห้องเดียวกัน หรือระดับชั้นเดียวกัน บาง กิจกรรมสามารถศึกษา หรือปฏิบัติร่วมกัน หลายระดับชั้นได้ เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักการปรับตัว การ ช่วยเหลือดูแลกัน การมีปฏิสัมพันธ์กับคนหลายช่วงวัย โดยเป็นการจำลองสภาพจริงในสังคม ให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้ ซึ่งจะยิ่งช่วยเพิ่มทักษะในการแก้ปัญหาให้กับ เด็กไทย การจัดกิจกรรม “ลดเวลา เรียน เพิ่มเวลารู้” มีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

2.3.9.1 กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สามารถจัดได้ทุกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ สถานศึกษาระดับประถมศึกษาที่จัดการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 6 หรือโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หรือโรงเรียนมัธยมศึกษาที่จัดการศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 หรือโรงเรียนการศึกษาพิเศษ การศึกษาสงเคราะห์ โดยสถานศึกษาต้องจัด กิจกรรมได้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละช่วงวัย

2.3.9.2 การจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามขนาดโรงเรียน จำนวนผู้เรียน จำนวนครูและ บุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา มีแนวดำเนินการดังนี้

1) โรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ขนาดเล็ก มีครูไม่ครบชั้น ทั้งโรงเรียนที่จัดการศึกษาเป็นเอกเทศ หรือจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ควรจัดกลุ่มผู้เรียนเป็นชั้น ช่วงชั้น คละชั้น หรือรวมกลุ่มทั้งโรงเรียน (กรณีเป็นโรงเรียนขนาดเล็กมาก) ให้สอดคล้องกับจำนวนครูที่จะรับผิดชอบ หรือเป็นผู้ดูแลกิจกรรม การจัดกิจกรรมของโรงเรียนขนาดเล็ก ในบางพื้นที่ที่สามารถเดินทางไปมาสะดวก ผู้เรียนหมุนเวียนกันไปจัดรวมกับโรงเรียนใกล้เคียงได้

2) โรงเรียนขนาดเล็ก หรือขนาดกลาง ที่มีครูพอตื้นชั้น หรือมีครูเพียงพอควรจัดกลุ่มนักเรียน ให้เหมาะสมกับกิจกรรมไม่ให้มีจำนวนทั้งกลุ่มมากเกินไป และคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของ ผู้เรียนเป็นหลัก

3) โรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ ที่มีผู้เรียนจำนวนมาก ต้องมีการวางแผนที่รัดกุม เนื่องจากโรงเรียนอาจมีข้อจำกัดด้านสถานที่และต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย ทั้งนี้ อาจเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับช่วงเวลาได้ตลอดวัน

4) โรงเรียนการศึกษาพิเศษ และการศึกษาสงเคราะห์ ให้พิจารณาตามความเหมาะสมกับบริบทและความพร้อม

2.3.9.3 การจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ควรเป็นกิจกรรมที่เป็นไปตามความต้องการความสนใจ ของผู้เรียน ผู้ปกครอง โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนมีสุขภาวะที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย จิตใจ สังคม และปัญญา โดยผ่านการทำกิจกรรมพัฒนา 4H

1) กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) หมายถึง กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิด เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า ตัดสินใจ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

2) กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) หมายถึง กิจกรรมส่งเสริม พัฒนา และปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม การทำประโยชน์เพื่อสังคม เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์จนเป็นลักษณะนิสัย และมีจิตสำนึกที่ดีต่อตนเองและส่วนรวม

3) กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) หมายถึง กิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงาน ทักษะทางอาชีพที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความถนัด และศักยภาพของตนเอง

4) กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health) หมายถึง กิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะทางกายที่สมบูรณ์ แข็งแรง มีเจตคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพ และมีทักษะปฏิบัติด้านสุขภาพจนเป็นนิสัย

2.3.10 การออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

การออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ผู้สอนต้องออกแบบกิจกรรมให้มีความเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมลดเวลาเรียนและกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ โดยกิจกรรมลดเวลาเรียนเป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ลดบทบาทผู้สอนในการบรรยายหรือให้ความรู้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) และกิจกรรมเพิ่มเวลารู้เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นหลัก 4H ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และกิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health) ซึ่งผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะและเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เชื่อมโยงจากกิจกรรมลดเวลาเรียน

2.3.10.1 กรอบความเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมลดเวลาเรียนและกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมลดเวลาเรียนและกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ ผู้สอนสามารถเชื่อมโยงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในช่วงลดเวลาเรียน จากตัวชี้วัดในแต่ละรายวิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดทั้งความรู้/ความคิดรวบยอด (K : Knowledge) ทักษะ/การปฏิบัติ (P : Performance) และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สู่การจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ที่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ (Active Learning) ตามความถนัดความสนใจจากการได้มีส่วนร่วมในประสบการณ์ที่สอดคล้องกับชีวิตจริง อาทิ พัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงจากการลงมือปฏิบัติ การทำงานสามารถพัฒนาเป็นอาชีพหรือเลือกแนวทางการศึกษาต่อในระดับที่สูง และเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่พร้อมสู่การเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในยุคแห่งศตวรรษที่ 21 ที่ต่อยอดเป็นการพัฒนาต่อยอดจากตัวชี้วัดที่เน้นการปฏิบัติและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในกิจกรรมลดเวลาเรียน ให้การจัดกิจกรรมในช่วงเพิ่มเวลารู้มีความหมายกับชีวิตจริงยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ ควรมีทั้งกิจกรรมที่กำหนดให้เรียน ซึ่งเชื่อมโยงกับตัวชี้วัดที่ต้องรู้ และกิจกรรมให้เลือกเรียนที่ผู้เรียนเลือกได้ตามความถนัดความสนใจ ซึ่งทั้งกิจกรรมที่กำหนดให้เรียน และกิจกรรมให้เลือกเรียน มุ่งเน้นประเมินด้านทักษะ/การปฏิบัติ (Performance) และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attribute) ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

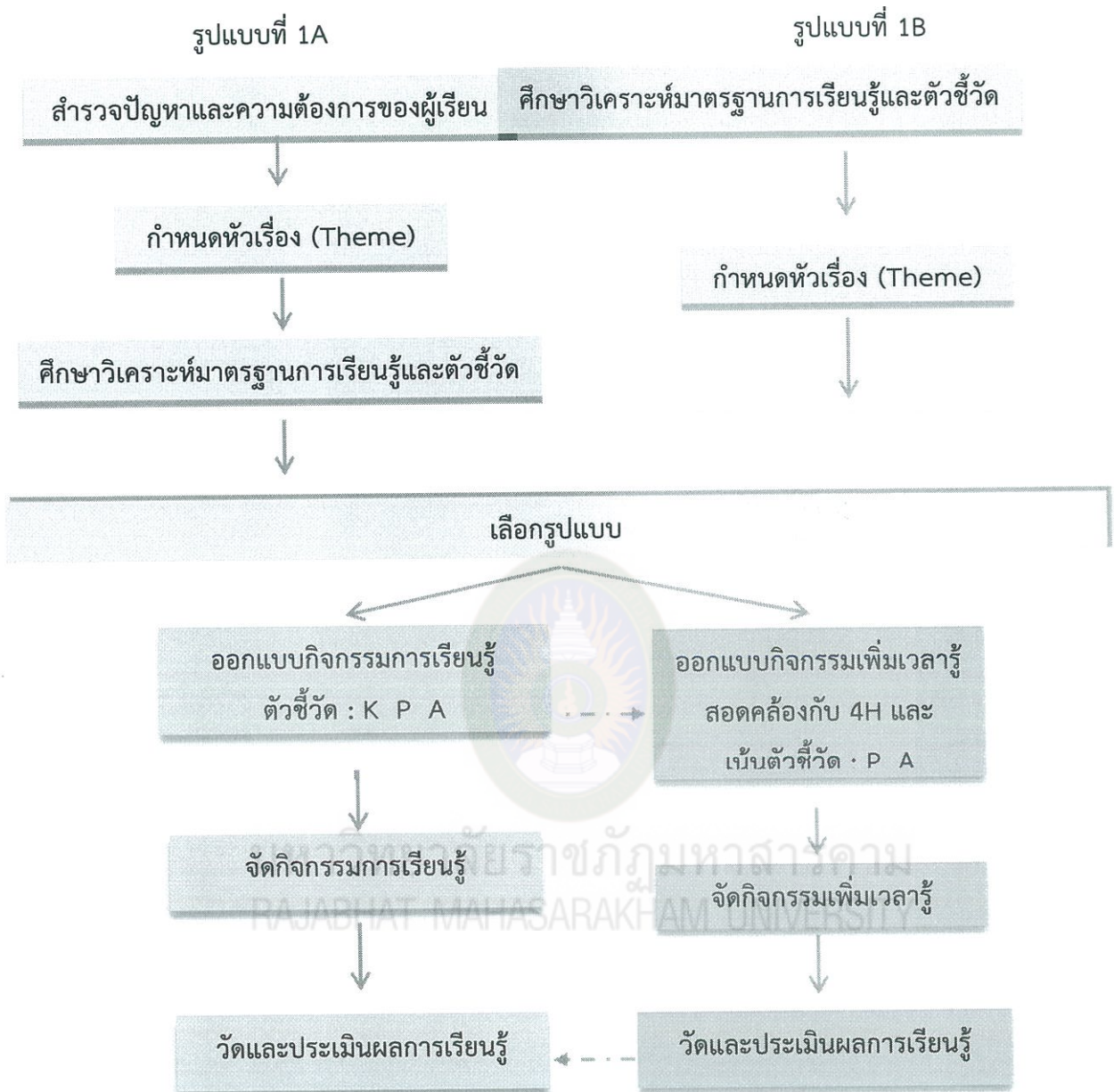
2.3.10.2 แนวทางการออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

การออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สามารถดำเนินการได้ดังนี้

กรณีที่ 1 สถานศึกษาที่ยังไม่มีหน่วยการเรียนรู้และกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ สามารถดำเนินการได้ 2 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1A เริ่มต้นจากการสำรวจปัญหาและความต้องการของผู้เรียน รูปแบบที่ 1B เริ่มต้นจากศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ดังภาพที่ 2.1

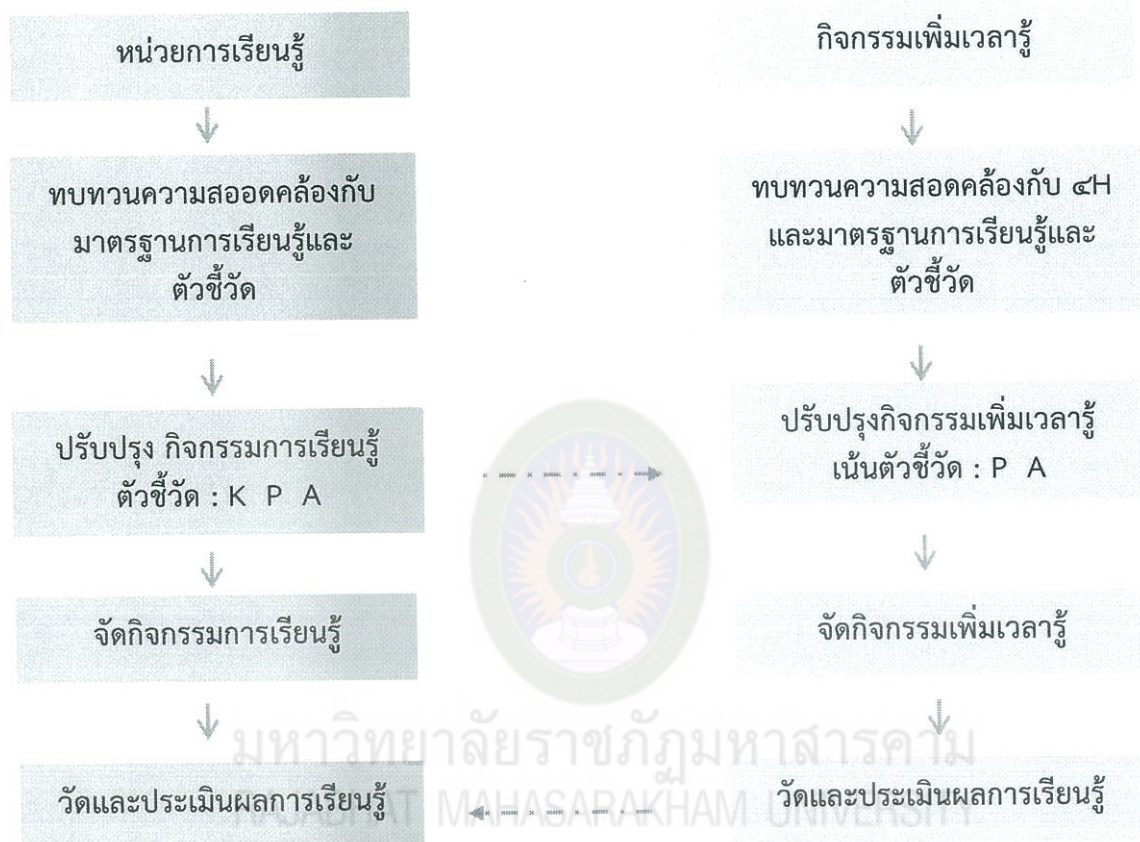
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ 2.1 การออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ กรณีที่ 1 สถานศึกษาที่ยังไม่มีหน่วยการเรียนรู้และกิจกรรมเพิ่มเวลารู้

กรณีที่ 2 สำหรับสถานศึกษาที่มีหน่วยการเรียนรู้และกิจกรรมเพิ่มเวลารู้อยู่แล้ว สามารถดำเนินการได้ดังภาพ

กรณีที่ 2

ภาพที่ 2.2 การออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ กรณีที่ 2 สถานศึกษามีหน่วยการเรียนรู้ และกิจกรรมเพิ่มเวลารู้

2.3.10.3 หลักการสำคัญของการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้

การจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ มีรูปแบบการจัดกิจกรรม 2 ลักษณะ ซึ่งขึ้นอยู่กับธรรมชาติของวิชา ได้แก่ กิจกรรมบูรณาการ และกิจกรรมเฉพาะเรื่อง โดยมีหลักการสำคัญของการจัดกิจกรรม 7 ประการดังนี้

1. เชื่อมโยงตัวชี้วัด: สอดคล้องและเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. เน้นจัด 4H: เน้นการจัดกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย 4H ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และกิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health)

3. ผู้เรียนเป็นสุข: เรียนรู้อย่างมีความสุข โดยการใช้วิธีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายอย่างเหมาะสม ตอบสนองความสนใจ ความถนัด ความต้องการ และความแตกต่างของผู้เรียน

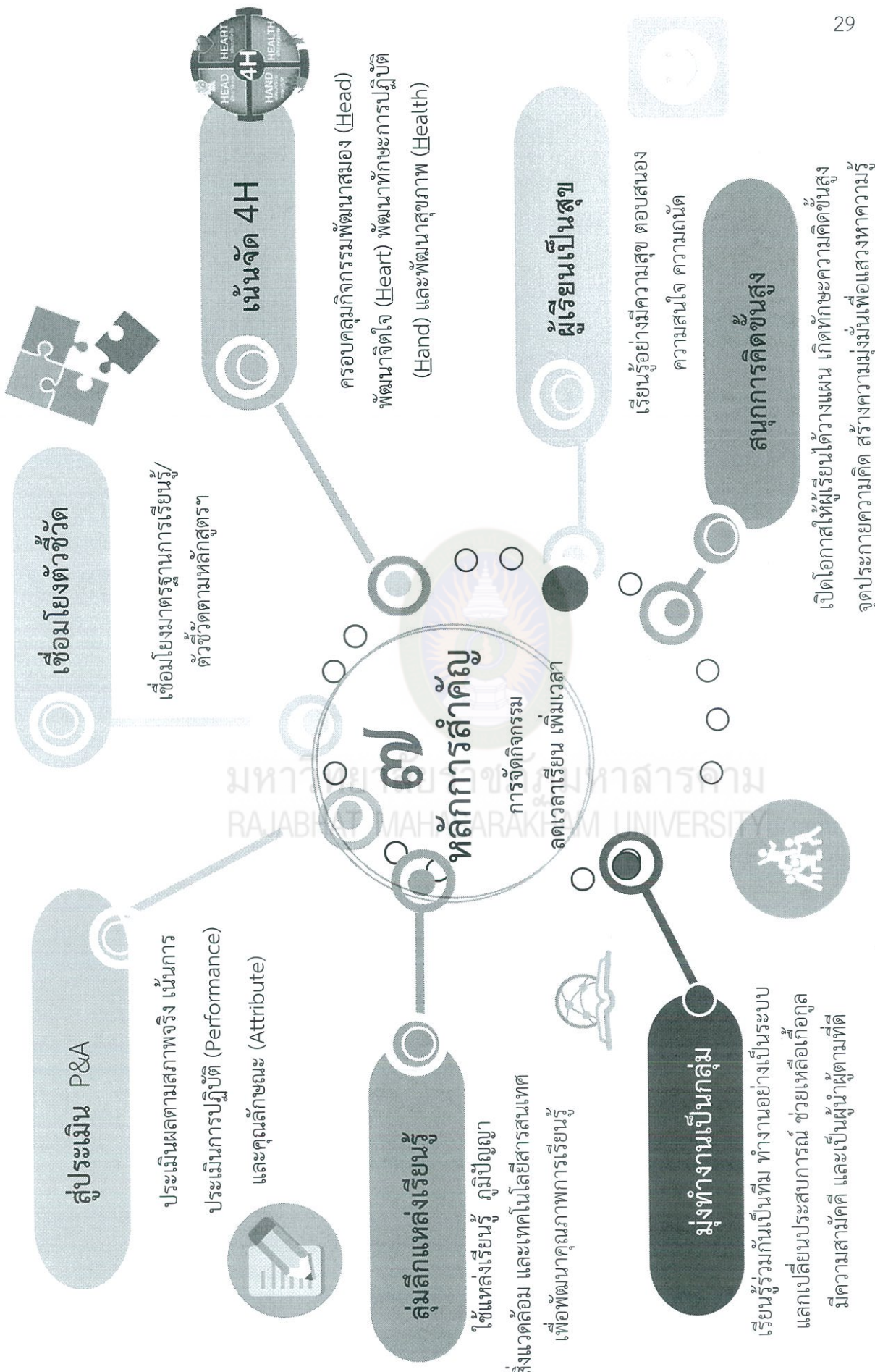
4. สนุกการคิดขั้นสูง: เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ ค้นคว้า ถกแถลง สร้างความคิดเชิงเหตุผล อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอ จุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่นเพื่อแสวงหาความรู้ การแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรม

5. มุ่งทำงานเป็นกลุ่ม: จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ทำงานอย่างเป็นระบบ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ช่วยเหลือเกื้อกูล มีความสามัคคี และเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี

6. กลุ่มสื่อการเรียนรู้: ใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้

7. สู่การประเมิน P&A: ประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย เน้นการประเมินการปฏิบัติ (P: Performance Assessment) และการประเมินคุณลักษณะ (A: Attribute Assessment) แสดงโดยสรุปดังภาพ

ภาพที่ 2.3 หลักการสำคัญของการจัดการเรียนรู้เพิ่มเติม

เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผน เกิดทักษะความคิดขั้นสูง
 อดประภายความคิด สร้างความมุ่งมั่นเพื่อแสวงหาความรู้
 การแก้ปัญหา และสร้างสรค์นวัตกรรม

2.4 การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research)

Carr and Kermmis and Mc Taggart (1992, อ้างถึงใน ยาใจ พงษ์บริบูรณ์, 2537) ได้ให้ความหมาย จุดมุ่งหมาย กระบวนการดำเนินการ และขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

2.4.1 ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การวิจัยประเภทหนึ่งที่ใช้วงจรการปฏิบัติการอย่างเป็นระบบ มีวงจรปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan) การลงมือกระทำจริง (Act) การสังเกต (Observe) และการสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect) ซึ่งจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแผนเข้าสู่วงจรใหม่ จนกว่าจะได้ข้อสรุปที่แก้ไขปัญหาได้จริง

2.4.2 จุดมุ่งหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ คือ เพื่อการปรับปรุงประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานประจำให้ดีขึ้น โดยนำงานมาวิเคราะห์สภาพการณ์ ปัญหา อันเป็นเหตุให้การปฏิบัติงานนั้นไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งมี 4 ลักษณะ คือ 1) เป็นแบบวิจัยแบบมีส่วนร่วมและมีการร่วมมือ ใช้การทำงานเป็นกลุ่ม ผู้ร่วมวิจัยมีส่วนสำคัญและมีบทบาทเท่าเทียมกันในทุกๆ ระบบทั้งการเสนอแนวคิดทฤษฎีและการปฏิบัติ 2) เน้นการปฏิบัติเพื่อมุ่งเกิดการพัฒนา 3) ใช้การวิเคราะห์วิจารณ์ อย่างลึกซึ้งจากสิ่งที่สังเกตได้จะนำไปสู่การตัดสินใจที่สมเหตุสมผล เพื่อการปรับแผนการปฏิบัติงาน และ 4) ใช้วงจรการปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart (1992, อ้างถึงใน ยาใจ พงษ์บริบูรณ์, 2537) คือ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนการปรับปรุงแผน เพื่อนำไปปฏิบัติเผยแพร่ต่อไป

2.4.3 กระบวนการดำเนินการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

กระบวนการดำเนินการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีดังนี้

2.4.3.1 การจำแนกหรือพิจารณาปัญหาที่ ประสงค์จะศึกษาจะต้องศึกษารายละเอียดให้ครอบคลุมประกอบคือ ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน เนื้อหาสาระ และสภาพแวดล้อม

2.4.3.2 เลือกปัญหาสำคัญที่เป็นสาระควรแก่การวิจัยโดยอาศัยทฤษฎีมาร่วมพิจารณาลักษณะของปัญหา และสร้างวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตามรูปแบบที่ต้องการประเมินที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัญหากับหลักการหรือทฤษฎีพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น

2.4.3.3 เลือกเครื่องมือดำเนินการวิจัยที่จะช่วยให้ได้คำตอบของปัญหาตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ซึ่งเครื่องมือที่จะใช้มี 2 ลักษณะ คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติ และเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติ

2.4.3.4 บันทึกเหตุการณ์ของแต่ละขั้นตอนของการวิจัยทั้งที่เป็นส่วนของความก้าวหน้าและอุปสรรคตามวงจรของการปฏิบัติการ เก็บสะสมบันทึกไว้เพื่อใช้ในการปรับปรุงวงจรปฏิบัติการต่อไป และเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์หาคำตอบของสมมติฐาน

2.4.3.5 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ในด้านต่างๆ ของข้อมูลที่รวบรวมไว้ จัดหมวดหมู่และแยกประเภทของกลุ่มข้อมูลตามหัวข้อที่เหมาะสมเปรียบเทียบข้อแตกต่างและคล้ายคลึงระหว่างข้อมูล

2.4.3.6 ตรวจสอบข้อมูลที่กลุ่มผู้วิจัยได้พิจารณาแล้วอีกครั้ง เพื่อสรุปหาคำตอบที่เป็นสาเหตุและวิธีการแก้ปัญหานั้นตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยสรุปประมวลเป็นหลักการรูปแบบของการปฏิบัติหรือข้อเสนอเชิงทฤษฎี ทั้งนี้ต้องอาศัยหลักตรรกวิทยาโดยวิธีอุปนัย และความรู้เชิงทฤษฎีของผู้วิจัย

2.4.4 ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

การนำการวิจัยเชิงปฏิบัติการไปใช้เพื่อพัฒนาและปรับปรุงสภาพการเรียนการสอนจริงในชั้นเรียน มีวิธีการดำเนินตามวงจรปฏิบัติการ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Plan) เริ่มต้นด้วยการสำรวจปัญหาส่วนกันระหว่างครูและนักเรียน ผู้ปกครองหรือผู้บริหาร เพื่อให้ได้ปัญหาสำคัญที่ต้องการแก้ไข ตลอดจนการเก็บรายละเอียดของปัญหานั้นว่าเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับใคร แนวทางแก้ไขอย่างไร และจะต้องปฏิบัติอย่างไร

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ (Act) เป็นการดำเนินการตามแนวคิดที่กำหนดเป็นกิจกรรมในขั้นวางแผนมาดำเนินการโดยการวิเคราะห์วิจารณ์ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นร่วมกันของทีมงาน เพื่อทำการแก้ไข ปรับปรุงแผน เพราะฉะนั้นแผนควรมีการยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม

ขั้นที่ 3 ขั้นสังเกตการณ์ (Observe) เป็นการสังเกตการณ์เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นด้วยความรอบคอบ ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่คาดหวังและไม่คาดหวัง โดยอาศัยเครื่องมือเก็บรวบรวมเข้าช่วย เช่น การจดบันทึก ของครูและผู้ร่วมวิจัยที่พบในระยะยาวต่อเนื่องกัน เพื่อให้เห็นภาพรวมของสถานการณ์ การวิเคราะห์เอกสาร การใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การใช้วีดิทัศน์ การใช้แบบทดสอบ และการใช้สังคัมมิตี เป็นต้น

ขั้นที่ 4 ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect) ขั้นสุดท้ายของวงจรการทำงานวิจัยเชิงปฏิบัติการ คือการประเมินและตรวจสอบกระบวนการ ผู้วิจัยร่วมกับกลุ่มผู้เกี่ยวข้องจะต้องตรวจสอบปัญหาที่เกิดขึ้นในแง่มุมต่างๆ ที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและของระบอบการศึกษาที่ประกอบกันอยู่ โดยผ่านการอภิปรายปัญหา การประเมินโดยกลุ่มจะทำให้ได้แนวทางของการพัฒนาขั้นตอนของการดำเนินกิจกรรมและได้รับพื้นฐานข้อมูลที่นำไปสู่การปรับปรุงและการวางแผนการปฏิบัติการต่อไป

จากการศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการสรุปได้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการวิจัยที่มีกระบวนการอย่างเป็นระบบ โดยแบ่งขั้นตอนการปฏิบัติออกเป็นวงจรย่อยๆ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยต่างมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การดำเนินการเป็นไปอย่างต่อเนื่องเพื่อรวบรวมข้อมูลจากการปฏิบัติไปใช้ในการปรับปรุงแผนงานเพื่อใช้ในวงจรปฏิบัติการต่อไปจนกว่าจะได้ข้อสรุปที่แก้ปัญหาได้จริงหรือพัฒนาสิ่งที่ศึกษานั้นอย่างมีประสิทธิภาพ

2.5 บริบทของเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีที่ตั้งอยู่ภายในพื้นที่โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ ฤกษ์เมืองมหาสารคาม - ร้อยเอ็ด ตำบลเวียงนาง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่รับผิดชอบให้บริการครอบคลุม 13 อำเภอ ดังนี้ เมืองมหาสารคาม , แกดำ , โกสุมพิสัย , กันทรวิชัย , เชียงยืน, บรบือ, นาเชือก, พยัคฆภูมิพิสัย, วาปีปทุม, นาโดน, ยางสีสุราช, กุดรัง และชื่นชม มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดกาฬสินธุ์และจังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดสุรินทร์และจังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดบุรีรัมย์และจังหวัดขอนแก่น

2.5.1 ข้อมูลทั่วไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่บริหารและจัดการศึกษาช่วงชั้น 3 และ 4 ซึ่ง อาศัยอำนาจในมาตรา 5 และ 37 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และมาตรา 8 และมาตรา 33 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2553 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยคำแนะนำของสภาการศึกษาเมื่อคราวประชุมครั้งที่ 2/2553 วันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ.2553 จึงกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและที่ตั้งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา จำนวน 42 เขต

2.5.2 วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์

2.5.2.1 วิสัยทัศน์ (Vision)

เป็นองค์กรที่บริหารจัดการศึกษาด้วยระบบคุณภาพ โดยการมีส่วนร่วมของเครือข่าย ได้มาตรฐาน สู่ความเป็นสากล และการบริการที่เป็นเลิศ ภายในปี 2559

2.5.2.2 พันธกิจ (Mission)

- 1) ส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ สู่ความเป็นสากล
- 2) ส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ
- 3) พัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน
- 4) ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่เข้มแข็ง
- 5) ส่งเสริม สนับสนุน ให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล
- 6) พัฒนาระบบการให้บริการที่เป็นเลิศ

2.5.2.3 เป้าประสงค์ (GOAL)

- 1) ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
- 2) ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ
- 3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษามีระบบบริหารจัดการศึกษาที่คุณภาพตามมาตรฐานสู่ความเป็นสากล
- 4) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่เข้มแข็ง
- 5) ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล
- 6) ผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อการให้บริการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

2.5.2.4 ค่านิยม (Value)

SESAO26 (Secondary Educational Service Area Office 26)

S = Service Mind จิตบริการ

E = Effectiveness ทำงานมุ่งประสิทธิผล

S = Smart ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

A = Accountability มีความรับผิดชอบ

O = Okay ตอบรับข้อเสนอแนะ

2 = Two Ways Communication สื่อสารสองทาง

6 = Six Networks การบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจ และร่วมมือกัน

เป็น 6 สหวิทยาเขต

2.5.2.5 กลยุทธ์

จากวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 26 จึงกำหนดกลยุทธ์ จำนวน 5 กลยุทธ์ ดังต่อไปนี้

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตร
และส่งเสริมความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 2 ปลุกฝังคุณธรรม ความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมและห่างไกลยาเสพติด

กลยุทธ์ที่ 3 ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียนที่ได้รับ
โอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และลดอัตราการออกกลางคันให้เป็นศูนย์ โดยระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน ที่เข้มแข็ง

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ให้สามารถจัด
กิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาการประสิทธิภาพการบริหารจัดการตามแนวทางการ
กระจายอำนาจทางการศึกษา หลักธรรมาภิบาล เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและความร่วมมือ
กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

2.5.2.6 จุดเน้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 กำหนดจุดเน้น
โดยแบ่งเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 จุดเน้นด้านผู้เรียน

1. นักเรียนมีสมรรถนะสำคัญ และความสามารถทางวิชาการ เพื่อพร้อมเข้าสู่
สู่ประชาคมอาเซียน (Students' Competencies) ดังต่อไปนี้

1.1 นักเรียนมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และ
สติปัญญาที่สมดุล เหมาะสมกับวัย และเรียนรู้อย่างมีความสุข

1.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มี
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบระดับชาติ (O-NET) กลุ่มสาระหลัก เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่า
ร้อยละ 5

เหตุผล

1.3 นักเรียนมีความสามารถด้านภาษา ด้านคำนวณ และด้านการใช้

1.4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

1.5 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีสมรรถนะในการศึกษาต่อและการ

ประกอบอาชีพ

1.6 นักเรียนมีทักษะชีวิต ทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และ

ทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์อย่างน้อย 2 ภาษา ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเป็น
เครื่องมือในการเรียนรู้เหมาะสมตามช่วงวัย

2. นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม รักความเป็นไทย มีคุณลักษณะและทักษะ
ทางสังคมที่เหมาะสม (Students' Characteristics & Social Skills) ดังต่อไปนี้

2.1 นักเรียนใฝ่เรียนรู้ ใฝ่ดี และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

2.2 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีทักษะการแก้ปัญหา และอยู่

อย่างพอเพียง

2.3 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความมุ่งมั่นในการศึกษา

และการทำงานและสามารถปรับตัวเข้ากับพหุวัฒนธรรม บนพื้นฐานวัฒนธรรมที่ดั่งงามของไทย

3. นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเต็ม

ศักยภาพ (Students with Special Needs)

3.1 เด็กพิการได้รับการพัฒนาศักยภาพเป็นรายบุคคลด้วยรูปแบบที่

หลากหลาย

3.2 เด็กด้อยโอกาสได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพตาม

มาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรและอัตลักษณ์แห่งตน

3.3 นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ได้รับการส่งเสริมให้มีเป็นเลิศด้าน

วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี พื้นฐานทางวิศวกรรมศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษา กีฬา ดนตรีและศิลปะ

3.4 นักเรียนที่เรียนภายใต้การจัดการศึกษาโดยครอบครัว สถาน

ประกอบการ องค์กรเอกชน และสถานศึกษาทางเลือก ได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ

3.5 เด็กกลุ่มที่ต้องการการคุ้มครองและช่วยเหลือเป็นพิเศษ ได้รับ

การคุ้มครองและช่วยเหลือเยียวยา ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย

ส่วนที่ 2 จุดเน้นด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา

1. ครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (Continuous Professional Development)

1.1 ครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนและพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก

1.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ ความสามารถตามมาตรฐานที่กำหนดและสามารถจัดการเรียนการสอน ที่ส่งผลให้นักเรียนพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

1.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถใช้ภาษาอังกฤษและภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียนในการสื่อสาร อย่างน้อย 1 ภาษา

1.4 ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้

2. การพัฒนาระบบแรงจูงใจเพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีขวัญและกำลังใจและแสดงศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ (Incentives and Rewarding System)

2.1 ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีขวัญกำลังใจในการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานคุณวุฒิ

2.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีขวัญกำลังใจ ได้รับการจูงใจในการพัฒนาผู้เรียนเต็มศักยภาพ

2.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีผลงานการสอนที่แสดงศักยภาพการสอนอย่างมืออาชีพ เป็นเชิงประจักษ์และได้รับการเชิดชูเกียรติอย่างเหมาะสม

3. การส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีวินัย มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม (Professional Ethics)

3.1 ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพ

3.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีจิตวิญญาณ และอุดมการณ์ ที่มุ่งพัฒนาการศึกษาของชาติและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม

3.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีทักษะในการเข้าถึงและดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ส่วนที่ 3 จุดเน้นด้านการบริหารจัดการ

1. โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บริหารจัดการโดยเน้นการมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน (Participation and Accountability)

1.1 โรงเรียนที่ไม่ผ่านการรับรองคุณภาพภายนอก และที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ได้รับการแก้ไขแทรกแซง ช่วยเหลือ นิเทศ ติดตาม เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนและเป็นผู้ประสานงานหลัก เพื่อให้โรงเรียนทำแผนพัฒนาเป็นรายโรงเรียนร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2 โรงเรียนบริหารจัดการโดยมุ่งการมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงานเพื่อประโยชน์สูงสุดของนักเรียน สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ใช้บริการและสังคม

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บริหารจัดการ นิเทศ ติดตาม ประเมินผล อย่างเข้มแข็ง โดยมุ่งการมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน เพื่อประโยชน์สูงสุดของนักเรียนสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ใช้บริการและสังคม

1.4 องค์กรคณะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ดำเนินการ และติดตาม ประเมินการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเข้มแข็ง เพื่อประโยชน์สูงสุดคือคุณภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อนักเรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ

2. โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ตามระดับมาตรฐาน (Management with Quality and Standards)

2.1 โรงเรียน จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามระดับมาตรฐานที่สูงขึ้น เทียบเคียงกับประเทศผู้นำด้านคุณภาพการศึกษาในภูมิภาคอาเซียน

2.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนให้จัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามระดับมาตรฐานที่สูงขึ้น เทียบเคียงกับประเทศผู้นำด้านคุณภาพการศึกษาในภูมิภาคอาเซียน

2.5.2.7 ผลผลิต

1) ผลผลิตของสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1.1) ผู้จบการศึกษาภาคบังคับ

1.2) ผู้จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย

1.3) เด็กพิการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการพัฒนาสมรรถภาพ

1.4) เด็กด้อยโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.5) เด็กที่มีความสามารถพิเศษด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์โดยมี

โรงเรียนในสังกัด จำนวน 35 โรงเรียน

2.6 บริบทโรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร

2.6.1 ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร ตั้งอยู่เลขที่ 17 หมู่ 13 ตำบลกำพี้ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44130 โทรศัพท์ 043-990058 โทรสาร 043990059 เว็บไซต์ <http://www.lyw.ac.th/> สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น เขต 26 เปิดทำการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 ห้องเรียน (โรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร, 2559 น. 12-28)

2.6.2 ประวัติความเป็นมาโรงเรียน

โรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2533 เริ่มแรกเป็นโรงเรียนสาขาโรงเรียนบรบือวิทยาคาร อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคามได้รับความอนุเคราะห์อาคารจากโรงเรียนบ้านเหล่ายาว ตำบลกำพี้ อำเภอบรบือ อาศัยอาคารศูนย์เยาวชนตำบลกำพี้ที่เป็นที่สอนชั่วคราว มีนักเรียนจำนวน 48 คน 1 ห้องเรียน ในระหว่างวันที่ 14 พฤษภาคม 2533 ถึงวันที่ 30 มีนาคม 2534 มีนายมงคล ไวว่อง เป็นผู้ประสานงาน

ต่อมาปีการศึกษา 2534 ตำบลกำพี้มีมติให้ใช้ที่สาธารณชนของบ้านเหล่ายาว เป็นที่ก่อสร้างจำนวน 48 ไร่ อาคารเรียนชั่วคราว จำนวน 1 หลัง 6 ห้องเรียนโดยเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีครูอาจารย์ 4 คน

เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2535 ประมาณก่อสร้างอาคารเบ็ดเสร็จ ก อาคารเรียน ข อาคารเรียน ค บ้านพักครูโสด 1 หลัง บ้านพักนิกการภารโรง 1 หลัง มี 7 ห้องเรียน ครูอาจารย์ 11 คน ลูกจ้างประจำ 3 คน นายมงคล ไวว่อง เป็นผู้บริหารโรงเรียน

1. ปีการศึกษา 2540 นายมงคล ไวว่อง เป็นผู้บริหาร ตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มี 9 ห้องเรียน ครูอาจารย์ 13 คน ลูกจ้างประจำ 3 คน
2. ปีการศึกษา 2543 นายสม หล่อวัตต์ เข้าดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร ตำบลกำพี้ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
3. ปีการศึกษา 2547 นายสุกรี เป้าน้อย เข้าดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร ตำบลกำพี้ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
4. ปีการศึกษา 2548 นายเปลื้อง เจริญอาจ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร ตำบลกำพี้ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จนถึงปัจจุบัน

2.6.3 วิสัยทัศน์

"โรงเรียนเหล่าลาววิทยาคารเป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สู่ความเป็นอาเซียนและสากล ภายในปี 2560"

2.6.4 พันธกิจ

2.6.4.1 จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยความร่วมมือของทุกภาคส่วน

2.6.4.2 พัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สู่ความเป็นสากล

2.6.4.3 พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เน้นจิตอาสาตามหลักโรงเรียนวิถีพุทธและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.6.5 เป้าประสงค์

2.6.5.1 ผู้เรียนทุกคนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน เพื่อพัฒนาสู่ความเป็นสากล

2.6.5.2 ประชากรวัยเรียนทุกคนในเขตพื้นที่บริการได้รับโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี อย่างทั่วถึง

2.6.5.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพติดตามศักยภาพ

2.6.5.4 โรงเรียนมีความเข้มแข็ง สามารถขับเคลื่อนการศึกษาสู่ความเป็นสากล

2.6.5.5 ผู้เรียนทุกคนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เน้นจิตอาสาตามหลักโรงเรียนวิถีพุทธและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.6.6 นโยบายของโรงเรียน

2.6.6.1 ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ระดับช่วงชั้นที่ 3 และระดับช่วงชั้นที่ 4 ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.6.6.2 ประชากรวัยเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและเสมอภาค

2.6.6.3 นักเรียนเป็นคนดี เก่ง มีความสุข จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.6.6.4 ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.6.6.5 ส่งเสริมให้ครู-บุคลากร ผลิตสื่อ และใช้สื่อการสอน พัฒนาการสอนโดยใช้เทคโนโลยีมากขึ้น การสอนแบบโครงงาน

2.6.6.6. การบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนมีความเข้มแข็งและได้รับความร่วมมือจากชุมชนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่น การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)

2.6.6.7. ปฏิรูปการศึกษาโดยปรับปรุงหลักสูตร และพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้อยึดคุณธรรมนำความรู้ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย

2.6.6.8. ร่วมมือกับชุมชนป้องกัน แก้ไขปัญหาพฤติกรรมไม่เหมาะสมทั้งในและนอกโรงเรียน

2.6.7 กลยุทธ์

2.6.7.1 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาและส่งเสริมความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อนเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

2.6.7.2 ปลูกฝังคุณธรรมเน้นจิตอาสาตามหลักโรงเรียนวิถีพุทธและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.6.7.3 จัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาในเขตบริการให้ทั่วถึงครอบคลุมและผู้เรียนได้รับโอกาสเต็มศักยภาพ

2.6.7.4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนทุกคน

2.6.7.5 จัดการศึกษาในโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

2.6.8 กิจกรรมดำเนินการ

2.6.8.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

2.6.8.2 จัดให้มีการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้

2.6.8.3 จัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีให้เพียงพอแก่นักเรียน

2.6.8.4 จัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมเน้นจิตอาสาตามหลักโรงเรียนวิถีพุทธ และการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.6.8.5 จัดกิจกรรมแนะแนวศึกษาต่อ

2.6.8.6 จัดอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

2.6.8.7 จัดกิจกรรมนิเทศภายในและส่งเสริมให้ครูมีการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

2.6.8.8 จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม และได้แสดงออก

2.6.8.9 จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างโรงเรียน เครือข่ายผู้ปกครองและชุมชน

2.6.9 การบริหารงานของหน่วยงาน

การบริหารงานของโรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร มี 4 ฝ่าย ดังนี้

2.6.9.1 กลุ่มงานวิชาการ ได้แก่ งานหลักสูตร/การเรียนการสอน งานทะเบียน งานวัดผลประเมินผล งานแนะแนว/กองทุนกู้ยืม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน งานประกันคุณภาพ และงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

2.6.9.2 กลุ่มงานงบประมาณ ได้แก่ งานการเงิน งานพัสดุ/สินทรัพย์ งานอาคารสถานที่ งานห้องสมุด งานอนามัย และงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

2.6.9.3 กลุ่มงานบุคคล ได้แก่ งานบุคลากร งานสารบรรณ งานข้อมูลสารสนเทศ และงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

2.6.9.4 กลุ่มงานบริหารทั่วไป ได้แก่ งานกิจการนักเรียน งานส่งเสริมอัตลักษณ์ งานโรงเรียนวิถีพุทธ งานอาคารสถานที่ งานแผนงาน/โครงการ และงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

2.6.10 ข้อมูลครู บุคลากร และผู้เรียน

2.6.10.1 ข้อมูลด้านผู้บริหาร

ชื่อ-สกุล ผู้อำนวยการโรงเรียน นายสมาน เรืองฤทธิ์ วุฒิการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา

2.5.10.2 ข้อมูลบุคลากร

ตารางที่ 2.1

จำนวนผู้บริหาร ครูผู้สอน แยกตามวุฒิ

วุฒิการศึกษา	ผู้บริหาร		รองผู้บริหาร		ผู้สอน		รวม		รวม ทั้งสิ้น	หมายเหตุ
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง		
ปริญญาโท	1	-	-	-	5	10	8	10	18	
ปริญญาตรี	-	-	-	-	6	3	6	3	9	
อนุปริญญา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
รวม	1	-	1	-	11	13	14	13	27	

ตารางที่ 2.2

จำแนกตามวิทยฐานะ

วิทยฐานะ	ผู้บริหาร		รอง ผู้บริหาร		ผู้สอน		รวม		รวมทั้งสิ้น
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
เชี่ยวชาญ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ชำนาญการพิเศษ	1	-	1	-	2	8	4	8	12
ชำนาญการ	-	-	-	-	1	3	1	3	4
ไม่มีวิทยฐานะ	-	-	-	-	5	-	5	-	10
รวม	1	-	1	-	8	11	10	11	30

ตารางที่ 2.3

จำนวนลูกจ้างประจำ

	ประเภท	จำนวนคน
ช่างครุภัณฑ์		2
พนักงานขับรถยนต์		1
รวม		3

ตารางที่ 2.4

จำนวนลูกจ้างชั่วคราว

	ประเภท	จำนวนคน
ครูอัตราจ้าง		1
ครูพี่เลี้ยงเด็กพิการ		1
เจ้าหน้าที่ธุรการ		1
บุคลากรวิทยาศาสตร์		1
รวม		4

ตารางที่ 2.5

ข้อมูลนักเรียนปีการศึกษา 2561 (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2561)

ชั้น/เพศ	ชาย	หญิง	รวม	ห้องเรียน
ม.1	16	23	39	2
ม.2	15	26	41	2
ม.3	12	6	18	1
รวมมัธยมต้น	43	55	98	5
ม.4	18	21	39	1
ม.5	25	12	37	2
ม.6	24	24	48	2
รวมมัธยมปลายและเทียบเท่า	67	57	124	5
รวมทั้งหมด	110	112	222	10

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ดังนี้

2.7.1 งานวิจัยในประเทศ

เกษอมร มิ่งขวัญ (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพการและปัญหาตามนโยบายการลดเวลาเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติตามนโยบายการลดเวลาเรียนใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต4 เพื่อเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติตามนโยบายการลดเวลาเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต4โดยจำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ และ ขนาดของโรงเรียน และศึกษา ปัญหาและแนวทางแก้ไข พบว่า 1) ข้าราชการครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการปฏิบัติตามนโยบายการลดเวลาเรียนในสถานศึกษา ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากและปานกลาง 2) การเปรียบเทียบ สภาพการปฏิบัติตามนโยบายการลดเวลาเรียนในสถานศึกษา จำแนก ตาม เพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและขนาด โรงเรียน สรุปดังนี้ 2.1 ข้าราชการครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติตามนโยบาย การลดเวลาเรียนไปปฏิบัติ ไม่แตกต่างกัน 2.2 ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการ

ปฏิบัติตาม นโยบายการลดเวลาเรียนไปปฏิบัติ ไม่แตกต่างกัน 2.3 ข้าราชการครู มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพการปฏิบัติตามนโยบายการลดเวลาเรียนไปปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2.4 ข้าราชการครู ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นสภาพ การปฏิบัติตามนโยบายการลดเวลาเรียนไปปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) การศึกษาปัญหาในการปฏิบัติตามนโยบายการลดเวลาเรียนไปปฏิบัติในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สรุปได้ดังนี้ 3.1 ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ จากผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูให้ความคิดเห็นเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาโดยเห็นว่าสามารถปฏิบัติบริหารและการจัดการเรียนรู้ปฏิบัติงานได้ ทั้งหมด ขาดการติดตามตรวจสอบและการประเมินแผนไม่ต่อเนื่อง มีงานที่ซับซ้อนและงาน ในองค์กรมีมาก 3.2 ด้านการจัดเวลาเรียนจากผลการวิจัยพบว่าข้าราชการครูให้ความคิดเห็นเรียงลำดับ ความสำคัญของปัญหา โดยเห็นว่าการจัดเวลาเรียนไม่ตรง กับการจัดการเรียนการสอนและความเหมาะสม 3.3 ด้านการเอาใจใส่ดูแลและการสอนของครูรวมทั้งการสอนพิเศษจากผลการวิจัย พบว่า ข้าราชการครูให้ความคิดเห็นเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา โดยเห็นว่าการเอาใจใส่ดูแล และการสอนของครูรวมทั้งการสอนพิเศษการปฏิบัติงานครูไม่ติดตามตรวจสอบการ ดำเนินงานที่กำหนดไว้

จุฑามาศ สุธาพจน์ (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลด เวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ รวมทั้งศึกษาแนวทางการ บริหารกิจกรรมการเรียนรู้ ประชากรที่ใช้ คือ ครู โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ จำนวน 200 คน วิเคราะห์และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และครูที่สอนใน โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ โดยภาพรวม ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน ด้าน รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีแนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ คือ การเตรียมความพร้อมของผู้สอน และการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมทักษะการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

สุนาจ แก้วสุข (2559) ศึกษาการบริหารเพื่อลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้วย 4H กรณีศึกษา : โรงเรียนนาร่อง 9 แห่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 เพื่อ

- 1) ประเมินสภาพการบริหารโรงเรียนเพื่อลด เวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้วย 4H ของโรงเรียนนาร่อง 9 แห่ง
- 2) เพื่อวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัด ในการบริหารโรงเรียนเพื่อลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้วย 4H ของโรงเรียนนาร่อง 9 แห่ง และ
- 3) เพื่อเสนอแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้วย 4H

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความสำเร็จการบริหารโรงเรียนเพื่อลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้วย 4H ของโรงเรียนนาร่อง 9 แห่ง ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ระดับความรุนแรงของปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัด ในการบริหารโรงเรียนเพื่อลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้วย 4H ของโรงเรียนนาร่อง 9 แห่ง ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อยที่สุด 3) ข้อเสนอแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้วย 4H ตามรูปแบบการบริหาร ตามแนวคิด 7-5 ของแมคเคนซี (Mckinsey) ในด้านต่างๆ ดังนี้ ด้านกลยุทธ์ (Strategy) พบว่า โรงเรียนนาร่อง 9 แห่ง มีการกำหนดวิสัยทัศน์ ทิศทาง ภารกิจ วัตถุประสงค์ของโรงเรียนอย่างชัดเจนและเป็นระบบ ด้านโครงสร้างองค์กร (Structure) พบว่า โรงเรียนนาร่อง 9 แห่ง มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานของโรงเรียนนาร่อง ลดเวลา เรียน เพิ่มเวลารู้ การแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษา ด้านระบบ (System) มีการจัดระบบการบริหาร จัดการ เช่น การบริหารจัดการแบบ TOPDA คือ T (Team) ทีม , O (Organize) การจัดการ 4M, P (Plan) การวางแผน D (DO) ลงมือทำ, A (After Action Review) การเรียนรู้ก่อนดำเนินการ เรียนรู้ ระหว่างทำงาน เรียนรู้หลังทำงาน บุคลากร (Staff) มีการวางแผนกรอบอัตรากำลัง ทักษะความรู้ ความสามารถ (Skill) มีความเชี่ยวชาญในการดำเนินงาน ทักษะการวางแผน รูปแบบการบริหาร จัดการ (Style) รูปแบบการทำงานเป็นทีม ค่านิยมร่วม (Share Value) สร้างความเชื่อมั่นผู้บริหาร และบุคลากรให้มีต่อการบริหารเพื่อลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้วย 4H

ดอกไม้ ทองชัย (2560) ศึกษาผลการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้วยกิจกรรม “เพิ่มเวลารู้” พัฒนา 4H (Head Heart Hand Health) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต1 เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้วยกิจกรรม “เพิ่มเวลารู้” พัฒนา 4H (Head Heart Hand Health) และเพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษา ในการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้วยกิจกรรม “เพิ่มเวลารู้” พัฒนา 4H (Head Heart Hand Health) ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ในภาพรวมผลการดำเนินงานทั้ง 4 กิจกรรม อยู่ในระดับมาก ทุกกิจกรรม กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health) รองลงมา คือ กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และกิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) ตามลำดับ การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน พบว่า 1) กิจกรรมพัฒนา

สมอง (Head) กิจกรรมมีจำนวนค่อนข้างน้อย ไม่มีความชัดเจนและไม่ตรงตามเป้าหมายที่กำหนด ศักยภาพการเรียนรู้ของ นักเรียนแตกต่างกัน และขาดความต่อเนื่อง ควรประชุมชี้แจงครูให้เข้าใจ จุดมุ่งหมายของกิจกรรม ร่วมกันวางแผน จัดกิจกรรมให้มีความหลากหลาย เหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียนและจัดอย่างต่อเนื่อง 2) กิจกรรม พัฒนาจิตใจ การจัดกิจกรรมไม่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน ไม่มีความต่อเนื่องและขาดการติดตาม อย่างเป็นระบบ ควรจัดกิจกรรมให้มีความเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน ปฏิบัติเป็นกิจวัตรอย่างต่อเนื่อง มีระบบการติดตามที่ดี 3) กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการวางแผน ใช้เวลาและงบประมาณค่อนข้างมาก และไม่สามารถนำไปต่อยอดสู่งานอาชีพได้ ควรวางแผนจัดกิจกรรมร่วมกันทั้งครู และนักเรียน กำหนดระยะเวลาให้เหมาะสมและสามารถนำไปต่อยอดสู่งานอาชีพได้ 4) กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ นักเรียนขาดทักษะกระบวนการฝึกปฏิบัติจริงในภาคสนาม ควรจัดในรูปแบบบูรณาการ ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงในภาคสนามให้มากขึ้น ทุกกิจกรรมต้องมีการประชุม เสนวนา เพื่อทบทวนหลังการปฏิบัติงาน

วิรัช วรรณรัตน์ (2560) ศึกษาผลการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลา เรียนเพิ่มเวลารู้ โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยมีมหาวิทยาลัยราชภัฏยะเป็นที่เลี้ยง ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของโรงเรียน จัดเป็นกลุ่มฐานกิจกรรมตามกลุ่มหมวดกิจกรรมของแต่ละช่วงชั้น มีครูแต่ละช่วงชั้นเป็นคณะทำงาน มีครูผู้รับผิดชอบและประสานกิจกรรมของช่วงชั้นในการดำเนินงานการจัดกิจกรรม เริ่มตั้งแต่ การเตรียมงาน การดำเนินงานการกำกับติดตามงานและสรุปผลการดำเนินงาน มีการรวบรวมข้อมูลหลักฐานการดำเนินงานภาพกิจกรรมและผลงาน สรุปเป็นแฟ้มเอกสาร ผลงานตามฐานกิจกรรมของแต่ละช่วงชั้น 2) ความคิดเห็นต่อผลการจัดกิจกรรมของโรงเรียน ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.58 และความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมของ โรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.47 3) การดำเนินกิจกรรมโครงการของ มหาวิทยาลัยที่เป็นที่เลี้ยง มีแผนงานและดำเนินกิจกรรมตามแผน มีการติดตามความก้าวหน้า เป็นระยะ มีการสรุปผลการดำเนินกิจกรรมโครงการ ตามแผนดำเนินงานกิจกรรมและตามระยะเวลา การปฏิบัติงาน พร้อมมีการรายงานความก้าวหน้าและสรุปผลการดำเนินงานต่อเครือข่าย ตามระยะเวลาและเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมโครงการ

อานนท์ ตาลจรัส (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวทาง “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางในการปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวทาง ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ และเพื่อศึกษาผลการดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวทาง ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนนาข้าววิทยาคม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม พบว่า 1) สภาพปัจจุบันการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ นักเรียนไม่มีความสนใจในการร่วมกิจกรรม และไม่มีความสุขในการร่วมกิจกรรม หลังจากนั้นได้มีการกำหนดแนวทางในการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริม

การเรียนรู้ตามแนวทางลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 8 กลุ่ม ตามความสมัครใจ แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเวียนเข้าฐานการเรียนรู้ที่ละฐานการเรียนรู้ มีทั้งหมด 8 ฐาน โดยจะทำกิจกรรมฐานละ 1 สัปดาห์ ซึ่งกิจกรรมที่จัดให้กับนักเรียนนั้นเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน และเป็นกิจกรรมที่เป็นไปตามความถนัดของครู ความสนใจของนักเรียน รวมถึงเป็นกิจกรรมที่ครูและนักเรียนออกแบบการเรียนรู้ร่วมกันเป็นการให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ และความถนัด โดยกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นให้กับนักเรียนนั้น เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน 5 ด้าน คือ (1) กิจกรรมพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสาร (2) กิจกรรมพัฒนาความสามารถด้านการคิด (3) กิจกรรมพัฒนาความสามารถด้านการแก้ปัญหา (3) กิจกรรมพัฒนาความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยี และ (5) กิจกรรมพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) ผลจากการจัดกิจกรรมตามแนวทาง ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนพบว่านักเรียนมีสมรรถนะสำคัญสำหรับนักเรียนโดยรวมเพิ่มขึ้นทุกด้าน และจากการประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมตามแนวทาง ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ครูผู้สอนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และผู้ปกครองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2.7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Mifsud (1996, p. 1055-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องนโยบายการบริหารการศึกษา:ศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบของมอลต้าและไอร์แลนด์เหนือในทัศนะของครูใหญ่ พบว่า วิธีการในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนของครูใหญ่ที่สอดคล้องกันของทั้งสองประเทศคือ การสร้างแบบฝึกการวิจารณ์ เซึ่งเปรียบเทียบการสังเคราะห์องค์ประกอบของผลสะท้อนในภาวะผู้นำของผู้บริหารและการปฏิรูปการศึกษา ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่าการปฏิรูประบบบริหารนั้นเกินภาระที่ผู้บริหารจะรับคนเดียวได้ จึงต้องมีชุมชนเข้า มาร่วมช่วยเหลือ

Kallon (1997, pp. 20-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาเมือง Sierra Leone ซึ่ง ดำเนินการตามโครงการระดับชาติเพื่อเผยแพร่หลักสูตรประถมศึกษาเชิงนวัตกรรมที่ดำเนินการปรับให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 แบบ คือ 1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามนโยบายการศึกษา ตลอดจน ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากยูเนสโก และสหประชาชาติ 2. การสัมภาษณ์สมาชิก ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง ครู อาจารย์นิสิตนักศึกษา และผู้ที่ เกี่ยวข้อง 3. การสังเกตการณ์จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประชุมสัมมนาผลการศึกษา ครั้งนี้ยืนยันถึงความก้าวหน้าอย่างชัดเจนของความพยายามในการใช้หลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และวัฒนธรรมของท้องถิ่น นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นนวัตกรรมของโครงการดังกล่าว เป็นผลมาจาก ความจริงจิงของรัฐบาล ความช่วยเหลือจากเอกชนความร่วมมือของชุมชน นักศึกษา อาจารย์ระดับ มหาวิทยาลัยตลอดทั้งครูระดับประถมศึกษาอย่างไรก็ตามยังมีปัญหาบาง

ประการเกิดขึ้นและโครงการจะ บรรลุเป้าหมายได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับรัฐบาลในการสนับสนุน ในด้านวัสดุอุปกรณ์ ทรัพยากรต่างๆ ตลอดจนการฝึกอบรมควบคุมดูแลอย่างต่อเนื่อง

Jennings (1998, p. 1222-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องนโยบายการศึกษาของรัฐวอชิงตัน การเตรียมโรงเรียนในเขต พบว่า การผ่านกฎหมายปฏิรูปการศึกษาได้เกิดสิ่งท้าทายต่อรัฐ 2 ประการ คือ อันดับแรก การจัดทำเอกสารประกอบการศึกษาของเด็กทั้ง 12 ระดับ อันที่สองคือ การพัฒนาระบบการวัดผลประเมินผล ครูและนักเรียนต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นถึงวิธีดำเนินการและเวลาที่ใช้ในการ เรียนรู้ของนักเรียน และยังให้คำอธิบายชี้แจง กำหนดแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาที่จำเป็นของโรงเรียน ในเขตและโปรแกรมในการฝากอบรมครู ซึ่งการวิจัยนี้ได้ให้รูปแบบแก่นักการศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลง แนวทางการศึกษาหรือการวัดผลการเรียนรู้ของนักเรียน

Zolubos (1998, p. 3799-A) ได้ศึกษาผลกระทบของกฎหมายการปฏิรูปการศึกษา ค.ศ. 1993 ต่อผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐ Massachuse สหรัฐอเมริการะหว่างปี ค.ศ.1993-1997 โดย คณะกรรมการสภาโรงเรียนเข้ามามีบทบาทในการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายได้เน้นระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม คือให้บุคลากรต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของโรงเรียนเช่น ผู้เชี่ยวชาญ ในสาขาต่างๆ ของชุมชน ผู้ปกครอง ตลอดจนนักเรียน เป็นต้น โดยมุ่งเน้นศึกษาใน 4 เรื่อง ดังนี้คือ การ ปรับปรุงโรงเรียนทั่วไป ประสิทธิภาพของสภาโรงเรียน สภาพแวดล้อมการทำงานของผู้บริหาร การพัฒนา ด้านวิชาชีพ และได้กำหนดตัวแปรอิสระของผู้บริหารไว้ดังนี้คือ อายุ เพศประสบการณ์ในตำแหน่ง และ ระดับการศึกษา โดยเก็บรวบรวมจากผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐ แมนเซทจูเสต จำนวน 201 คน โดยใช้แบบสำรวจ ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารที่มีสถานภาพต่างกันในเรื่องอายุ เพศ และระดับการศึกษา มีผลกระทบในด้านต่างๆ ไม่แตกต่างกัน แต่ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่างกันมีผลกระทบใน ด้านการปรับปรุงโรงเรียนทั่วไปแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า การบริหาร “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ที่สถานศึกษาจัดอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยเพิ่มพูนทักษะการคิด วิเคราะห์ ความมีน้ำใจต่อกัน การทำงานเป็นทีม และกระตุ้นให้ผู้เรียน ได้ค้นหา ศักยภาพและความชอบของตนเอง เพราะมีความเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนมีความพิเศษ มีความสามารถ ในแบบฉบับของตนเอง กิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการ ทั้งปฏิบัติด้วยตนเอง หรือปฏิบัติเป็นกลุ่ม เป็นทีม โดยการปฏิบัติกิจกรรมไม่จำเป็นต้อง เปิดให้เฉพาะผู้เรียนห้องเดียวกัน หรือระดับชั้นเดียวกัน บางกิจกรรมสามารถศึกษา หรือปฏิบัติร่วมกัน หลายระดับชั้นได้ เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักการปรับตัว การช่วยเหลือดูแลกัน การมีปฏิสัมพันธ์กับคนหลายช่วงวัย โดยเป็นการจำลองสภาพจริงในสังคม ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ซึ่งจะยิ่งช่วยเพิ่มทักษะในการแก้ปัญหาให้กับเด็กไทย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ได้ดำเนินการ ดังนี้

3.1 ขอบเขตการวิจัย

3.1.1 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่

3.1.1.1 ผู้บริหาร จำนวน 1 คน

3.1.1.2 ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน

3.1.1.3 ครูโรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร จำนวน 25 คน

3.1.1.4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร จำนวน 18 คน

3.1.2 สถานที่

โรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร ตำบลก่ำพี้ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26

3.1.3 ระยะเวลา

3.1.3.1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2561 – 30 มิถุนายน 2561

3.1.3.2 ศึกษาการพัฒนาการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร ระหว่างเดือนกรกฎาคม 2561 – 30 กันยายน 2561

3.1.4 เนื้อหา ได้แก่

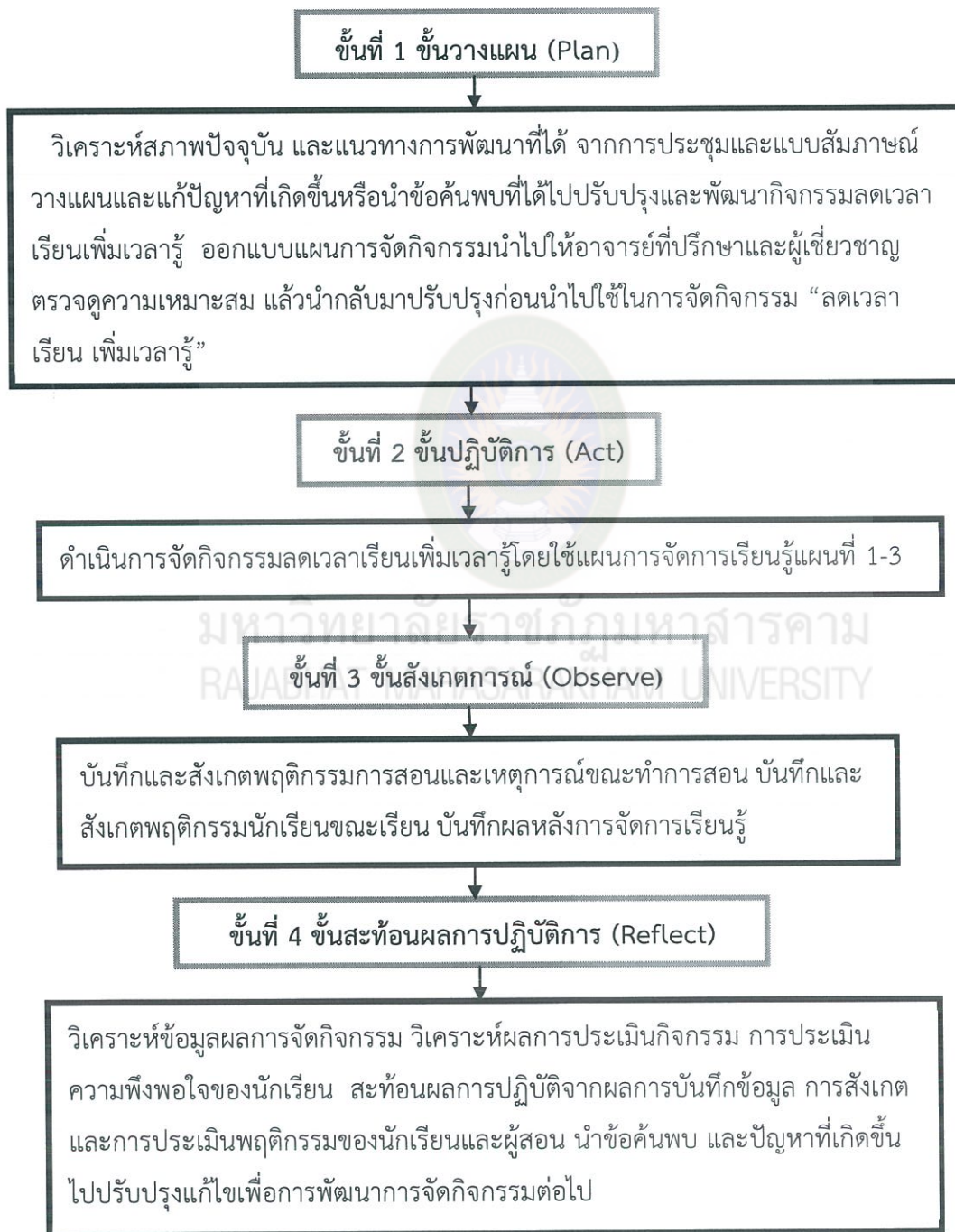
3.1.4.1 กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head)

3.1.4.2 กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart)

3.1.4.3 กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand)

3.1.4.4 กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health)

โดยการนำหลักการและขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis และ Mc Taggart (1992, อ้างถึงใน ยาใจ พงษ์บริบูรณ์, 2537) เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) วางแผน (Plan) 2) ปฏิบัติการ (Act) 3) สังเกตการสอน (Observe) 4) สะท้อนผล (Reflect) ตามภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 การดำเนินการวิจัย

3.2 การดำเนินการวิจัย

3.2.1 ชั้นวางแผน (Plan)

3.2.1.1 กลุ่มเป้าหมาย ผู้บริหาร จำนวน 1 คน คีษานิเทศก์ จำนวน 1 คน ครูจำนวน 25 คน

3.2.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบบันทึกการประชุม แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

3.2.1.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยการประชุมร่วมกันทั้งผู้บริหารและคณะครู การสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูผู้สอน คีษานิเทศก์ การสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

2) เลือกเนื้อหา เพื่อออกแบบการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โดยใช้หลัก 4 H คือ กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และกิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health) เพื่อสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้แก่

3) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบการพัฒนาการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสร้างแบบประเมินกิจกรรม แบบประเมินความพึงพอใจ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยนำมาใช้ร่วมกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา

4) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ หลังจากนั้นผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยช่วยกันตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสัมภาษณ์ ก่อนนำไปทำการเก็บข้อมูลจากผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ และครูผู้สอน ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามประเด็นปัญหาที่ได้กำหนดไว้ตามขั้นตอนตามลำดับดังต่อไปนี้

4.1) ศึกษาวิทยานิพนธ์และเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์ความหมายและวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์

4.2) ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือและเทคนิคในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551, น.79)

4.3) กำหนดประเด็นในการสร้างแบบสัมภาษณ์

4.4) นำแบบสัมภาษณ์เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความถูกต้องเหมาะสม และครอบคลุมเนื้อหาโดยมีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน

4.5) จัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการรวบรวมข้อมูล

5) ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมีศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร และครูผู้สอน

6) ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ และปัญหาที่เกิดขึ้น

7) ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ร่วมกันวางแผน ร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และนำข้อค้นพบที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาในการออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้

3.2.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ได้จาก แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู และแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อประเมินสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นว่าเป็นอย่างไร เหมาะสมเพียงใด พบปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไรบ้างควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นความเรียงเชิงพรรณนา เพื่อนำไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

3.2.2 ชั้นปฏิบัติการ (Act)

3.2.2.1 กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 18 คน

3.2.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แผนการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จำนวน 3 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมทางมะพร้าวแปลงร่าง 2) กิจกรรมพวงหรีดดอกไม้จันทร์ และ 3) กิจกรรมเครื่องมือหากินท้องถิ่นอีสาน (สวิง)

3.2.2.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในชั้นปฏิบัติการ โดยจัดทำแผนการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ และแนวทางในการจัดทำแผนการเรียนรู้

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์สาระ และมาตรฐานการเรียนรู้ ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ศึกษาแผนการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ขั้นที่ 3 จัดทำแผนการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้มีรายละเอียดครอบคลุมตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ชื่อแผนการจัดกิจกรรม
2. ชื่อกิจกรรมในการจัดการเรียนรู้
3. เวลาในการจัดกิจกรรม
4. วัตถุประสงค์
5. กิจกรรมการเรียนรู้
6. สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้
7. การวัดและประเมินผล

ขั้นที่ 4 นำแผนการจัดกิจกรรม ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา กิจกรรม เอกสารประกอบการสอน การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาแก้ไขข้อบกพร่อง

ขั้นที่ 5 นำแผนการจัดกิจกรรม มาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแก้ไขให้สมบูรณ์

ขั้นที่ 6 ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบประเมินแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ

ขั้นที่ 7 จัดทำเป็นแผนการจัดกิจกรรม ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป โดยได้ออกแบบเป็น 3 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมทางมะพร้าวแปลงร่าง 2) กิจกรรมพวงหรีดดอกไม้จันทร์ และ 3) กิจกรรมเครื่องมือหากินท้องถิ่นอีสาน (สวิง) ซึ่งเน้นให้เกิด 4 H คือ 1. กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) 2. กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) 3. กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และ 4. กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health) โดยใช้เวลาการจัดกิจกรรม 20 ชั่วโมง

2) ผู้วิจัยนำแผนการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสม แล้วนำกลับมาปรับปรุงและนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ให้กับนักเรียน

3) ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ตามแผนการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” แผนที่ 1 กิจกรรมทางมะพร้าวแปลงร่าง เวลาที่ใช้ 6 ชั่วโมง แผนที่ 2 กิจกรรมพวงหรีดดอกไม้จันทร์ เวลาที่ใช้ 6 ชั่วโมง และแผนที่ 3 กิจกรรมเครื่องมือหากินท้องถิ่นอีสาน (สวิง) 8 ชั่วโมง รวม 20 ชั่วโมง ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1

แผนการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ลำดับ ที่	กิจกรรม	การดำเนินกิจกรรม/เวลา	เครื่องมือ ที่ใช้	การ ประเมินผล
1	กิจกรรม ทางมะพร้าว แปลงร้าง (6 ชม.)	ชั่วโมงที่ 1 (2 ก.ค. 61) 1. ครูสนทนากับนักเรียน เกี่ยวกับพืชที่มีในท้องถิ่น การ นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เชื่อมโยงถึงต้นมะพร้าว การ นำมาสร้างหรือออกแบบ ผลิตภัณฑ์ คือทางมะพร้าวซึ่ง สามารถนำมาทำไม้กวาดได้ 2. ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูล และศึกษาการทำไม้กวาด ทางมะพร้าวจากอินเทอร์เน็ต พร้อมทั้งเขียนบันทึกความรู้ที่ ได้และนำเสนอข้อมูลที่ได้ 3. นักเรียนพูดคุยกัน วางแผน และตกลงร่วมกันในการทำ กิจกรรม แบ่งกลุ่มการทำงาน และกลับไปเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ในการทำไม้กวาดจาก ทางมะพร้าว	- แบบสังเกต พฤติกรรมกร สอนของครู - แบบสังเกต พฤติกรรมกร เรียนของ นักเรียน	- สังเกต พฤติกรรมกร สอนของครู - สังเกต พฤติกรรมกร เรียนของ นักเรียน

(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับ ที่	กิจกรรม	การดำเนินกิจกรรม/เวลา	เครื่องมือ ที่ใช้	การ ประเมินผล
		ชั่วโมงที่ 2 (3 ก.ค. 61)		
		4. เมื่อนักเรียนจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์พร้อมแล้ว ครูสาธิต ขั้นตอนการทำไม้กวาด ทางมะพร้าว เริ่มจากการ เหลาทางมะพร้าวจนประกอบ เข้ากับด้ามจนเป็นไม้กวาด		
		5. นักเรียนฝึกทำไม้กวาด โดย เริ่มเหลาทางมะพร้าวให้ได้ จำนวนมากพอที่จะทำเป็นไม้ กวาด ชั่วโมงที่ 3- 6 (4-5 ก.ค. 61)		
		6. นักเรียนลงมือทำไม้กวาด ทางมะพร้าวช่วยกัน อาจทำ ไปด้วยกันทุกขั้นตอนหรือแบ่ง หน้าที่กันทำงานชิ้นงานเสร็จ เรียบร้อยดี โดยมีครูคอยดูแล ให้คำปรึกษาตลอดลงมือ ปฏิบัติ		
		7. เมื่อนักเรียนทำชิ้นงานเสร็จ เรียบร้อยแล้ว ครูตรวจสอบ ความเรียบร้อย แล้วให้ นักเรียนรวบรวมชิ้นงานเพื่อ นำเสนอผลงาน		

(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับ ที่	กิจกรรม	การดำเนินกิจกรรม/เวลา	เครื่องมือ ที่ใช้	การ ประเมินผล
2	กิจกรรมพวงหรีด ดอกไม้จันทร์ (6 ชม.)	<p>8. นักเรียนเขียนรายงานการ จัดทำและพุดนำเสนอชิ้นงาน ที่ทำ พร้อมนำไม้กวาด ทางมะพร้าวมามอบให้กับทาง โรงเรียนเพื่อนำไปทำความสะอาด สะอาดต่อไป</p> <p>ชั่วโมงที่ 1 (9 ก.ค. 61)</p> <p>1. ครูสนทนาเชื่อมโยงไปถึง วิถีชีวิตของผู้คน ประเพณี วัฒนธรรมของไทยและชุมชน คนในท้องถิ่น การเกิด แก่ เจ็บ ตาย ซึ่งเวลาตาย ผู้คนจะไว้อาลัยด้วยการวาง พวงหรีด และทำไมจึงต้องทำ พวงหรีดดอกไม้จันทร์ สืบเนื่องจากการทำ ดอกไม้จันทร์ในโรงเรียน เพื่อ ใช้ในพระราชพิธีถวายพระ เพลิงพระบรมศพสมเด็จพระ ปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช วัสดุอุปกรณ์ กระดาษ ดอกไม้จันทร์เหลือเยอะ จึง เกิดความคิดนำมาทำพวงหรีด เพื่อนำไปร่วมแสดงความ อาลัยเวลาที่มีคนในชุมชน เสียชีวิตลงไป</p>	<p>- แบบสังเกต</p> <p>พฤติกรรมกร</p> <p>สอนของครู</p> <p>- แบบสังเกต</p> <p>พฤติกรรมกร</p> <p>เรียนของ นักเรียน</p>	<p>- สังเกต</p> <p>พฤติกรรมกร</p> <p>สอนของครู</p> <p>- สังเกต</p> <p>พฤติกรรมกร</p> <p>เรียนของ นักเรียน</p>

(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับ ที่	กิจกรรม	การดำเนินกิจกรรม/เวลา	เครื่องมือ ที่ใช้	การ ประเมินผล
		2. ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูล จากอินเทอร์เน็ตเพิ่มเติม เกี่ยวกับการทำดอกไม้จันทร์ พวงหรีด ในรูปแบบต่างๆ เสร็จแล้วแบ่งกลุ่มและวาง แผนการทำงานร่วมกัน ชั่วโมงที่ 2 (10 ก.ค. 61)		
		3. ครูสาธิตการทำ ดอกไม้จันทร์ทีละขั้นตอน ตั้งแต่การการตัดกระดาษเป็น กลีบ การเข้ากลีบเป็นดอก แล้วให้นักเรียนฝึกทำตาม จน เสร็จเป็นดอก ครูตรวจสอบ ผลงานและให้นักเรียนทำ ต่อไปให้ได้หลายๆดอก		
		4. เตรียมฐานโฟมที่จะทำเป็น พวงหรีด โดยตัดเป็นวงกลม หรือวงรี พร้อมลวดเส้นเล็กใน การปักยึดดอกไม้จันทร์ลงบน แผ่นโฟม ชั่วโมงที่ 3 – 6 (11-12 ก.ค. 61)		
		5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มกัน ทำดอกไม้ให้ได้จำนวนมาก พอแล้ว มาปักลงบนฐานโฟม พวงหรีดที่เตรียมไว้ โดยแต่ละ		

(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับ ที่	กิจกรรม	การดำเนินกิจกรรม/เวลา	เครื่องมือ ที่ใช้	การ ประเมินผล
		วิธีการขึ้นตอนครูจะคอยดูแล ให้คำปรึกษาตลอด		
3	กิจกรรมเครื่องมือหา กิน ท้องถิ่นอีสาน (สวิง) (8 ชม.)	ชั่วโมงที่ 1 (16 ก.ค. 61) 1. ครูสนทนากับนักเรียน เกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการ ทำมาหากินของท้องถิ่นอีสาน หรือชุมชนของตนเอง 2. นักเรียนพูดคุยกันเกี่ยวกับ สวิง การสานสวิง ช่างหรือผู้ที่ มีความสามารถในการสาน สวิง ซึ่งจะเป็นแหล่งศึกษา เรียนรู้ของนักเรียนในการไป ขอให้ป็นวิทยากร หรือให้ นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมใน อินเทอร์เน็ต ดูการทำจากยู ทูป (You Tube) ชั่วโมงที่ 2 (17 ก.ค. 61) 3. นักเรียนเตรียมวัสดุ	- แบบสังเกต พฤติกรรม สอนของครู - แบบสังเกต พฤติกรรม สอนของครู - แบบสังเกต พฤติกรรม เรียนของ นักเรียน	- สังเกต พฤติกรรม สอนของครู - สังเกต พฤติกรรม เรียนของ นักเรียน

(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับ ที่	กิจกรรม	การดำเนินกิจกรรม/เวลา	เครื่องมือ ที่ใช้	การ ประเมินผล
		อุปกรณ์ในการสานสวิงให้พร้อม และเข้าไปในชุมชน เพื่อไป สอบถาม สัมภาษณ์ผู้ที่มี ความสามารถด้านการสานสวิง ซึ่งอาจเป็นพ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ญาติหรือคนในชุมชน เพื่อนัด หมายวันเวลา และการฝึกทำ ชั่วโมงที่ 3-6 (18-19 ก.ค. 61)		
		4. นักเรียนไปฝึกสานสวิงกับ วิทยากรหรือผู้สอนที่ตนเองที่ขอ ไว้ และฝึกสานจนสามารถสาน เองได้และเกิดความความชำนาญ แล้ว มานั่งสานที่โรงเรียนก็ได้ เมื่อสานเสร็จแล้วก็ป็นขั้นตอน เข้าขอบสวิง นักเรียนต้องกลับไป หาวิทยากรหรือผู้สอนอีกครั้งเพื่อ หาไม้ที่จะนำมาทำขอบและเข้า ขอบสวิง ชั่วโมงที่ 7- 8 (23-24 ก.ค. 61)		
		5. นักเรียนทำชิ้นงานให้สำเร็จ แล้วนำผลงานมาให้เพื่อนๆ และ ครูดู พุดนำเสนอผลงานชุมชน ต่อไป		

3.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.2.4.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้กับแบบสอบถามความพึงพอใจและแบบประเมินกิจกรรมของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์ในการแปลผล ดังนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง	พอใจมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	พอใจมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	พอใจปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	พอใจน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	พอใจน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1) หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบประเมินกิจกรรม โดยใช้สูตรของ (Rovinelli and Hambleton, n.d., อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, น. 117)

$$IC = \frac{\sum R}{N} \quad (3-1)$$

เมื่อ IC แทน ดัชนีความสอดคล้องของข้อความกับประเด็น

หลักที่ศึกษา

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1) ค่าเฉลี่ย (Mean) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 102) โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (3-2)$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

2.2) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : σ) ของคะแนน

จากสูตร (Marchal, 1991, p. 72)

$$\sigma = \sqrt{\frac{\Sigma X^2 - \frac{(\Sigma X)^2}{n}}{n-1}} \quad (3-3)$$

เมื่อ	σ	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
	ΣX	แทน	ผลรวมของคะแนน
	$(\Sigma X)^2$	แทน	ผลรวมคะแนนแต่ละตัวที่ยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนผู้ตอบ

3.2.4.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ได้จาก แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตพฤติกรรม การสอนของครู และแบบสังเกตพฤติกรรม การเรียนของนักเรียน นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อประเมินสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นว่าเป็นอย่างไร เหมาะสมเพียงใด พบปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไรบ้างควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นความเรียงเชิงพรรณนา เพื่อนำไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

3.2.3 ขั้นสังเกตการณ์ (Observe)

การดำเนินการวิจัยในขั้นสังเกตการณ์นี้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้สังเกตพฤติกรรม การสอนของครูในการจัดกิจกรรมและบันทึก โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรม การสอนของครู และสังเกต พฤติกรรม การเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 18 คน โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรม การเรียนของนักเรียน บันทึกพฤติกรรมขณะร่วมทำกิจกรรม

3.2.4 ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติการ (Reflect)

หลังจากเสร็จกิจกรรมทั้ง 3 กิจกรรม ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือแบบประเมินกิจกรรมและ แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียน มาสะท้อนผลการปฏิบัติ ดังนี้

3.2.4.1 ประเมินการจัดกิจกรรม โดยการวัดระดับการปฏิบัติของนักเรียนที่มีต่อการ จัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ใน 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมทางมะพร้าวแปลงร่าง กิจกรรม พวงหรีดดอกไม้จันทร์ และกิจกรรมเครื่องมือหาหินท้องถื่นอีสาน (สวิง) เพื่อประเมินการปฏิบัติทั้ง 4H อยู่ในระดับใด ซึ่งแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ด้านสมอง (Head) จำนวน 12 ข้อ ด้านจิตใจ (Heart) จำนวน 8 ข้อ ด้านการปฏิบัติ (Hand) จำนวน 8 ข้อ และด้าน สุขภาพ (Health) จำนวน 6 ข้อ

3.2.4.2 ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 16 ข้อ ประกอบด้วย การแสดงความคิดเห็นใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) ด้านความพึงพอใจที่มีต่อเนื้อหาการเรียนรู้อ และ 3) ด้านความพึงพอใจที่มีต่อบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินกิจกรรมและแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มีวิธีการสร้าง ดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาการสร้างแบบประเมินจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยปรับปรุงจากแบบสอบถามความคิดเห็นของผการัตน์ เต็มเปี่ยม (ผการัตน์ เต็มเปี่ยม, 2553) ซึ่งมีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกัน

ขั้นที่ 2 กำหนดโครงสร้างคำถามที่ต้องการวัด มีลักษณะ เป็นมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ขั้นที่ 3 นำแบบประเมินเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาและภาษาที่ใช้

ขั้นที่ 4 นำแบบประเมินเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา นำแบบประเมินกิจกรรมเสนอผู้เชี่ยวชาญอ่านแล้วนำมาแก้ไข ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะและความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านแล้วได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Item Objective Congruence) เท่ากับ 1.00

ขั้นที่ 5 จัดทำแบบประเมินกิจกรรมและแบบวัดความพึงพอใจฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

3.2.4.3 ศึกษาข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนของนักเรียน พฤติกรรมการสอนของครู การประเมินกิจกรรม วัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม นำมาสะท้อนผลการปฏิบัติ

3.2.4.4 นำข้อมูลที่ผ่านมาการสะท้อนผล โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยวิเคราะห์หาสาเหตุร่วมกัน จากนั้นนำข้อมูลที่ผ่านมาการสะท้อนผล นำข้อค้นพบที่เกิดขึ้นไปเป็นข้อมูลเพื่อการปรับปรุงพัฒนาในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยสรุปเป็นรายงานการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่าลาววิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 และ 2) เพื่อพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่าลาววิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผลการวิจัย นำเสนอตามลำดับดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเหล่าลาววิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
2. การพัฒนาการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเหล่าลาววิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

4.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเหล่าลาววิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

4.1 ผลการวางแผนการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเหล่าลาววิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 (Planing)

4.1.1 การประชุมกับผู้บริหาร และคณะครู

การประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนเหล่าลาววิทยาคาร ณ ห้องประชุมโรงเรียน เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2561 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระในการปรึกษาหารือ โดยให้คณะครูได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน เกี่ยวกับปัญหาหรืออุปสรรคที่พบในการจัดกิจกรรม พร้อมทั้งเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนากิจกรรม ผลการวิจัยพบว่านักเรียนขาดทักษะในการทำงานร่วมกันไม่กล้าแสดงความคิดเห็นเชื่อมโยงระหว่างองค์ความรู้ในแต่ละวิชาไม่ค่อยได้เท่าที่ควร ครูจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ไม่น่าสนใจ ทำให้นักเรียนขาดทักษะการบูรณาการความรู้กับศาสตร์วิชาอื่น ๆ จึงควรให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ สามารถเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์

ไปใช้ในชีวิตจริงได้ การจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ต้องพัฒนานักเรียนไปพร้อมกันในหลาย ๆ ด้าน โดยใช้หลัก 4H คือ พัฒนาสมอง (Head) พัฒนาจิตใจ (Heart) พัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และพัฒนาสุขภาพ (Health) ดังความคิดเห็นจากที่ประชุม ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนากิจกรรมพัฒนาสมอง (Head)

ผลการวิจัยพบว่ากิจกรรมที่จัดจะต้องเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกแสดงความคิดเห็น สามารถถ่ายทอดความรู้ แนวคิดของตนเอง รวมทั้งเชื่อมโยงประสบการณ์ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ ดังคำกล่าว

“.....นักเรียนยังขาดทักษะเรื่องของการคิด ไม่ค่อยมีความคิดสร้างสรรค์ และคิดไม่เป็นระบบ”

(หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน, ประชุม, 20 มิถุนายน 2561)

“.....ควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนทำงานเป็นทีม ฝึกให้กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าตัดสินใจ เชื่อมโยง ถ่ายทอดความรู้ และแก้ปัญหาเป็น”

(หัวหน้าวิชาการ 1, ประชุม, 20 มิถุนายน 2561)

2. แนวทางการพัฒนากิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart)

ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน เอาใจใส่ในกิจกรรม มีความสุขในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ดังคำกล่าว

“.....กิจกรรมเน้นวิชาการมากเกินไป ควรจัดกิจกรรมให้น่าสนใจ ให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยความสุข สนุกสนาน ผ่อนคลาย”

(ครูกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์, ประชุม, 20 มิถุนายน 2561)

“.....กิจกรรมที่จัดควรฝึกให้เด็กมีจิตสาธารณะ มีความสามัคคีช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันแล้วผู้เรียนจะเกิดความสุขและภาคภูมิใจ”

(ครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา, ประชุม, 20 มิถุนายน 2561)

3. แนวทางการพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand)

กิจกรรมจะต้องส่งเสริมให้ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ สามารถเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในชีวิตจริงได้ ดังคำกล่าว

“.....การจัดกิจกรรมนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองน้อย ควรให้นักเรียนลงมือปฏิบัติให้มาก สามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาเป็นอาชีพได้ เน้นการทำงานร่วมกับผู้อื่น”

(ครูกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี, ประชุม, 20 มิถุนายน 2561)

“.....นักเรียนควรจะมีชิ้นงาน กิจกรรมต้องเชื่อมโยงในชีวิตจริง ให้นักเรียนนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้”

(ครูกลุ่มสาระคณิตศาสตร์, ประชุม, 20 มิถุนายน 2561)

4. แนวทางการพัฒนา กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health)

กิจกรรมจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถดูแลสุขภาพที่ถูกต้อง ได้ลงมือปฏิบัติจริง เพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา และสามารถนำไปปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสมในชีวิตประจำวัน ดังคำกล่าว

“.....การจัดกิจกรรมนักเรียนต้องมีความรู้และทักษะในการดูแลสุขภาพ (Health) เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการป้องกันตนเอง และปกป้องผู้อื่นให้ปลอดภัย จากการปฏิบัติงาน”

(ครูกลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา, ประชุม, 20 มิถุนายน 2561)

“.....กิจกรรมแต่ละกิจกรรม ไม่ควรเคร่งครัดหรือเข้มข้นมากเกินไป ให้เด็กมีเวลาผ่อนคลาย ยืดเหยียดร่างกายไปด้วย”

(ครูกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ, ประชุม, 20 มิถุนายน 2561)

5. การสัมภาษณ์ ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ และศึกษานิเทศก์ รวม 5 คน

ผลวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ และศึกษานิเทศก์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แล้ววิเคราะห์ข้อมูลที่ต้องการเชื่อถือได้ เพื่อหาแนวทางการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่าลาววิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ใน 4 ประเด็น ได้แก่

5.1 แนวทางการพัฒนา กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head)

ผลการวิจัยพบว่ากิจกรรมที่จัดจะต้องเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมผู้เรียนเชิงวิชาการ ให้นักเรียนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และแนวคิดของตนเอง สามารถเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง เพื่อฝึกการคิดแก้ปัญหา และการค้นพบความรู้

ช่วยกระตุ้นนักเรียนให้เห็นคุณค่า มีทัศนคติที่ดี และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ดังคำกล่าว

“.....โรงเรียนควรกำหนดให้มีการจัดกิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้เชิงวิชาการที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต”

(ผู้บริหารคนที่ 1, สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2561)

“.....กิจกรรมพัฒนาสมองควรเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และแนวคิดของตนเอง โดยใช้วิธีการในการสื่อสาร ที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ สามารถเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง เพื่อฝึกการคิด แก้ปัญหา และการค้นพบความรู้ ช่วยกระตุ้นนักเรียนให้เห็นคุณค่า มีทัศนคติที่ดี และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

(ผู้เชี่ยวชาญ, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2561)

“.....กิจกรรมพัฒนาสมองควรเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีความตั้งใจ มุ่งมั่นในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งในและนอกโรงเรียน’

(ศึกษานิเทศก์, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2561)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

5.2 แนวทางการพัฒนากิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart)

ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีความภูมิใจกับผลงานที่ตนเองได้ทำ สามารถเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง และสามารถนำความรู้ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ ดังคำกล่าว

“.....โรงเรียนควรกำหนดให้มีการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ความพึงพอใจในการเรียนรู้ และการปฏิบัติกิจกรรม โดยลงมือทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจนสำเร็จด้วยความเต็มใจ และภูมิใจในผลงานที่เกิดจากการทำกิจกรรม”

(ผู้บริหารคนที่ 1, สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2561)

“.....กิจกรรมพัฒนาจิตใจควรเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข โดยทำตามข้อตกลงของกลุ่ม ยอมรับและมั่นใจในความสามารถของตนเองและผู้อื่น”

(ผู้เชี่ยวชาญท่าน, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2561)

“.....กิจกรรมพัฒนาจิตใจควรเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้ปฏิบัติให้มีความเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของนักเรียน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้”

(ศึกษานิเทศก์, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2561)

5.3 แนวทางการพัฒนากิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand)

กิจกรรมจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ลงมือทำจนเกิดชิ้นงานเป็นของตนเอง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ ดังคำกล่าว

“.....โรงเรียนควรกำหนดให้มีการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการทำงานหรือปฏิบัติกิจกรรมสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง โดยการลงมือปฏิบัติและพยายามทำซ้ำๆ เพื่อแสวงหาความถูกต้องในการปฏิบัติงาน”

(ผู้บริหารคนที่ 1, สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2561)

“.....กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ ควรเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีกระบวนการทำงานที่ดี สามารถสร้างผลงาน/หรือชิ้นงานตามความถนัด และความสนใจของตนเอง นำผลงาน /ชิ้นงานไปขยายผล หรือ ต่อยอดสู่งานอาชีพได้”

(ผู้เชี่ยวชาญ, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2561)

“.....กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ ควรเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงสู่ทักษะการทำงานไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้”

(ศึกษานิเทศก์, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2561)

5.4 แนวทางการพัฒนา กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health)

กิจกรรมจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เลือกปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพ ที่ถูกต้องได้ลงมือปฏิบัติจริง เพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา การรักษาสุขภาพ และสามารถนำไปปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม ดังคำกล่าว

“.....โรงเรียนควรกำหนดให้มีการจัดกิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health) เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการป้องกันตนเอง และปกป้องผู้อื่นให้ปลอดภัย หาแนวทางการขจัดอุปสรรค”

(ผู้บริหาร, สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2561)

“.....กิจกรรมพัฒนาสุขภาพเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเลือกและปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพได้ถูกต้อง”

(ผู้เชี่ยวชาญ, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2561)

“.....กิจกรรมพัฒนาสุขภาพควรเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง เพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา การรักษาสุขภาพ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง”

(ศึกษานิเทศก์, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2561)

4.2 ผลการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” (Action) และผลการสังเกตกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” (Observe) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 18 คน โรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ผู้วิจัยได้ผลการวิจัยมาจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3 กิจกรรม ได้แก่

4.2.1 กิจกรรมทางมะพร้าวแปลงร้าง 2. กิจกรรมพวงพุดดอกไม้จันทร์ และ 3. กิจกรรมเครื่องมือหาหินท้องถิ่นอีสาน (สวิง) ผลการวิจัยพบว่า

4.2.1.1 กิจกรรมทางมะพร้าวแปลงร้าง การดำเนินกิจกรรมใช้เวลา 6 ชั่วโมง ตั้งแต่วันที่ 2 เดือนกรกฎาคม 2561 พ.ศ. ถึงวันที่ 5 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2561 โดยให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลและศึกษาการทำไม้กวาดทางมะพร้าว หลังจากนั้นแบ่งกลุ่มการทำงาน จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เริ่มจากการเลาทางมะพร้าวจนประกอบเข้ากับด้ามจนเป็นไม้กวาด เมื่อทำชิ้นงานเสร็จเรียบร้อย นักเรียนนำเสนอผลงาน

1) ผลการจัดกิจกรรม พบว่านักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้า และเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถนำความรู้ที่ได้ถ่ายทอดสู่เพื่อนหรือผู้อื่นได้ ซึ่งเกิดการพัฒนาด้านสมอง (Head) เมื่อนักเรียนได้รับมอบหมายให้ทำงานเป็นทีมก็ช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี มีความสุขและสนุกในการทำกิจกรรมร่วมกัน เกิดการพัฒนาด้านจิตใจ (Heart) และนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองในการทำไม้กวาด เริ่มตั้งแต่การหาวัสดุดิบ การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ จนลงมือประกอบเป็นชิ้นงานทำให้มีการพัฒนาทักษะด้านฝีมือ (Hand) รวมทั้งการเคลื่อนไหวใช้กล้ามเนื้ออย่างถูกสุขลักษณะก็เป็นการพัฒนาทักษะด้านสุขภาพ (Health)

2) ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู ผู้ช่วยวิจัย ได้สะท้อนผลดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1

ผลการสังเกตการสอนของครู

รายการสังเกต	ผลการสังเกต
1. การเตรียมการสอนและพฤติกรรมของครู	ครูมีการเตรียมการสอนมาดี ขั้นตอนการสอน ในขั้นต้นยังไม่ต่อเนื่อง อุปกรณ์พร้อม ตรงต่อเวลา สนใจนักเรียนทั้งชั้น เอาใจใส่นักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม พอชั่วโมงถัดมาครูเตรียมการสอนมาดียิ่งขึ้นมีการเสริมแรงนักเรียนเป็นระยะขณะปฏิบัติกิจกรรม มีเทคนิคในการควบคุมชั้นเรียนมีการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้นักเรียนกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับขั้นตอน
2. การดำเนินการจัดการเรียนรู้	ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้แก่นักเรียน จัดกิจกรรมที่เอื้อให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน มีการจัดการเรียนรู้ต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นยังไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร แต่พอชั่วโมงต่อมาก็มีการปรับพฤติกรรมการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นมากขึ้น มีนักเรียนได้ฝึกปฏิบัติอย่างเข้มข้น และทำร่วมกันได้เสร็จทันเวลา สร้างสรรค์ชิ้นงานได้ตามวัตถุประสงค์
3. การใช้สื่อการสอน/แหล่งเรียนรู้	ครูเตรียมสื่ออุปกรณ์การสอนมาครบ ในระยะแรกอุปกรณ์ประกอบสื่อไม่ค่อยพร้อมใช้งานทำให้เสียเวลาในการเตรียมสื่อ แต่พอชั่วโมงถัดมานักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อทุกคน

(ต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการสังเกต	ผลการสังเกต
4. การสรุปเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้	ครูใช้คำถามกระตุ้นนักเรียนเป็นรายบุคคล และรายกลุ่ม ในช่วงแรกยังการสรุปเนื้อหาที่ยังไม่กระชับ นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการสรุปเนื้อหาเท่าที่ควรครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับจุดประสงค์และกิจกรรมการเรียนรู้ การเรียนรู้ได้ถูกต้องครบถ้วน นักเรียนนำเสนอผลงานตามชิ้นงานของตนเองได้
5. การวัดและประเมินผล	ครูมีกระบวนการตรวจสอบความรู้โดยการสังเกต การประเมินชิ้นงานมีระดับบุคคล และระดับกลุ่ม มีการประเมินตามสภาพจริง และใช้เครื่องมือในการประเมินที่เหมาะสม

จากตารางที่ 4.1 ผลการสังเกตการสอนของครู พบว่า ครูมีพฤติกรรมการสอน ที่เหมาะสม ดำเนินการสอนต่อเนื่องตามลำดับขั้นตอน มีการใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีการเสริมแรงและกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเรียนสม่ำเสมอ และมีการนำเสนอผลงานของผู้เรียนเพื่อให้เห็นพัฒนาการ มีการวัดและประเมินผลได้สอดคล้องกับเนื้อหาครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ส่งผลให้นักเรียนที่เรียนในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เรียนอย่างมีความสุข

3) ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้สะท้อนผล ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2

ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

รายการสังเกต	ผลการสังเกต
1. การเตรียมความพร้อมก่อนเรียน	นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน มีนักเรียนบางส่วนที่ไม่เตรียมอุปกรณ์การเรียนมาเรียนพอครูผู้สอนเข้าไปพูดคุยสร้างความคุ้นเคยในชั่วโมงถัดมานักเรียนก็มีความพร้อมในการเรียนมากขึ้น ทุกคนเตรียมอุปกรณ์การเรียนมาครบ
2. การให้ความร่วมมือในการเรียน	นักเรียนตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนของการจัดกิจกรรมลดเลาเรียนเพิ่มเวลารู้ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างตั้งใจ มีนักเรียนบางส่วนที่ทำงานส่งไม่ทันตามกำหนดเวลา ครูยืดหยุ่นเวลาในการส่งงาน นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้ส่งงานเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด นักเรียนสนใจและตั้งใจเรียน กระตือรือร้น ในการเรียนรู้ ปฏิบัติกิจกรรมอย่างตั้งใจเป็นไปตามลำดับต่อเนื่อง
3. การสรุปและประเมินผล	นักเรียนมีชิ้นงาน ส่งงานทันตามกำหนดเวลา นำเสนอผลงานได้คล่องแคล่วสามารถประเมินงานของตนเองและเพื่อนได้ สามารถสรุปเนื้อหาได้สละลอบคลุมองค์ความรู้และมีผลคะแนนที่ผ่านเกณฑ์ทุกคน

จากตารางที่ 4.2 ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นใฝ่รู้ใฝ่เรียนในองค์ความรู้ใหม่ๆ กล้าแสดงออกทางความคิดเห็น มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นตามลำดับ

4.2.2 กิจกรรมพวงหรือดอกไม้จันทร์ การดำเนินกิจกรรมใช้เวลา 6 ชั่วโมง ตั้งแต่วันที่ 9 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2561 ถึงวันที่ 12 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2561 กิจกรรมนี้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการทำ รวมทั้งดูครูสาธิตแล้วทำตาม นักเรียนได้ฝึกทำลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจนสำเร็จเป็นชิ้นงาน และนำเสนอผลงาน

4.2.2.1 ผลการจัดกิจกรรม พบว่า นักเรียนสามารถใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ค้นหาข้อมูลความรู้เพื่อการศึกษาเรียนรู้ได้ ในการดูแลและออกแบบการทำดอกไม้จันทร์ พัฒนาทักษะด้าน (Head) ในการจัดทำดอกไม้จันทร์ครั้งนี้ นักเรียนได้เรียนรู้ขนบธรรมเนียม วิถีชีวิตชุมชน การแสดงความอาลัยแก่ผู้เสียชีวิต เกิดความเข้าใจโลกและชีวิตมากขึ้น พัฒนาด้านจิตใจ (Heart) นักเรียนได้ลงมือประดิษฐ์ดอกไม้จันทร์ด้วยความเอาใจใส่ ประณีตทุกขั้นตอนการทำ พัฒนาทักษะ

ด้านฝีมือ (Hand) และการอยู่ในท่าเดิมหรือนั่งนานๆ อาจทำให้ปวดเมื่อยตามร่างกาย ก็มีการผ่อนคลายทำกิจกรรมอื่นบ้าง รวมทั้งการยืดเหยียดร่างกายให้ถูกต้องเหมาะสม พัฒนาด้านสุขภาพ (Health)

4.2.2.2 ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู ผู้ช่วยวิจัย ได้สะท้อนผล ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3

ผลการสังเกตการสอนของครู

รายการสังเกต	ผลการสังเกต
1. การเตรียมการสอนและพฤติกรรมของครู	ครูเชื่อมโยงถึงท้องถิ่น ชุมชน วิถีชีวิตความเป็นอยู่จนนักเรียนเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของการทำกิจกรรม และกระตือรือร้นในการปฏิบัติตามลำดับขั้นตอน และมีการเตรียมวัสดุอุปกรณ์พร้อมสำหรับดำเนินกิจกรรม
2. การดำเนินการจัดการเรียนรู้	ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้แก่นักเรียน ครูอธิบายสาธิต และให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ มีการจัดการเรียนรู้ต่อเนื่อง นักเรียนที่ทำได้ก็ช่วยเหลือแนะนำเพื่อนที่ช้าและยังทำไม่ได้ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติอย่างเข้มข้น ให้ทำได้ทุกคนและทำร่วมกันได้เสร็จทันเวลา สร้างสรรค์ชิ้นงานได้ตามวัตถุประสงค์
3. การใช้สื่อการสอน/แหล่งเรียนรู้	ครูเตรียมวัสดุอุปกรณ์การสอนมาครบ พร้อมสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในระยะแรกอุปกรณ์อาจไม่เพียงพอ แต่ชั่วโมงถัดมาก็พร้อมเพียงพอ เพราะนักเรียนทุกคนช่วยกันเตรียม
4. การสรุปเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้	ครูใช้คำถามกระตุ้นนักเรียนเป็นรายบุคคล และรายกลุ่ม ในช่วงแรกยังการสรุปเนื้อหายังไม่กระชับ นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการสรุปเนื้อหาเท่าที่ควรครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับจุดประสงค์และกิจกรรมการเรียนรู้ได้ถูกต้องครบถ้วน นักเรียนนำเสนอผลงานตามชิ้นงานของตนเองได้
5. การวัดและประเมินผล	ครูมีกระบวนการตรวจสอบความรู้โดยการสังเกต การประเมินชิ้นงานมีระดับบุคคล และระดับกลุ่ม มีการประเมินตามสภาพจริง และใช้เครื่องมือในการประเมินที่เหมาะสม

จากตารางที่ 4.3 ผลการสังเกตการสอนของครู พบว่า ครูมีพฤติกรรมการสอน ที่เหมาะสม ดำเนินการสอนต่อเนื่องตามลำดับขั้นตอน นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีการเสริมแรงและกระตุ้น ให้ผู้เรียนสนใจเรียนสม่ำเสมอ และมีการนำเสนอผลงานของผู้เรียนเพื่อให้เห็นพัฒนาการ มีการวัด และประเมินผลได้สอดคล้องกับเนื้อหา ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ส่งผลให้นักเรียนที่ เรียนในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เรียนอย่างมีความสุข

3) ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้ สะท้อนผล ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4

ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

รายการสังเกต	ผลการสังเกต
1. การเตรียมความพร้อมก่อนเรียน	นักเรียนเข้าใจและมีความกระตือรือร้นในการเรียน มีนักเรียนบางส่วนที่ไม่เตรียมอุปกรณ์มาบ้าง แต่ชั่วโมงถัดมานักเรียนก็มีความพร้อมในการเรียนมากขึ้น ทุกคนเตรียมอุปกรณ์การเรียนมาครบ
2. การให้ความร่วมมือในการเรียน	นักเรียนตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนของการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างตั้งใจ มีนักเรียนบางส่วนที่ทำงานส่งไม่ทันตามกำหนดเวลา ครูยืดหยุ่นเวลาในการส่งงาน นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้ส่งงานเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด นักเรียนสนใจและตั้งใจเรียน กระตือรือร้น ในการเรียนรู้ ปฏิบัติกิจกรรมอย่างตั้งใจเป็นไปตามลำดับต่อเนื่อง
3. การสรุปและประเมินผล	นักเรียนมีชิ้นงาน ส่งงานทันตามกำหนดเวลา นำเสนอผลงานได้ คล่องแคล่วสามารถประเมินงานของตนเองและเพื่อนได้ สามารถสรุปเนื้อหาได้ดีครอบคลุมองค์ความรู้และมีผลคะแนนที่ผ่านเกณฑ์ทุกคน

จากตารางที่ 4.4 ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นใฝ่รู้ใฝ่เรียนในองค์ความรู้ใหม่ๆ มีความตั้งใจและเอาใจใส่ในการปฏิบัติ มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นตามลำดับ

4.2.3 กิจกรรมเครื่องมือหากินท้องถิ่นอีสาน (สวิง)

กิจกรรมนี้ใช้เวลา 8 ชั่วโมง ตั้งแต่วันที่ 16 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2561 ถึงวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 กิจกรรมนี้นอกจากนักเรียนใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์สืบค้นข้อมูลแล้ว ยังเข้าไปในชุมชนท้องถิ่นของตนเพื่อศึกษาจากผู้รู้ หรือมีความสามารถด้านการสานสวิง ไปเรียนรู้ฝึกหัดทำกับวิทยากรในชุมชน ฝึกปฏิบัติลงมือทำด้วยตนเอง และคนที่ทำได้ก็ช่วยสอนเพื่อนๆทำ มีการช่วยเหลือดูแลกันในระดับเรียน จนชิ้นงานสำเร็จและได้นำเสนอผลงาน

4.2.3.1 ผลการจัดกิจกรรม พบว่า นักเรียนสามารถใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ค้นหาข้อมูลความรู้เพื่อการศึกษาเรียนรู้ได้ รวมทั้งสามารถไปศึกษาเรียนรู้ในท้องถิ่นหรือชุมชนของตนเองได้ นักเรียนสามารถลงมือปฏิบัติ อธิบายขั้นตอนวิธีการ สาธิตหรือถ่ายทอดให้เพื่อนทำตามได้ พัฒนาทักษะด้าน (Head) ในการสานสวิงครั้งนี้ นักเรียนได้เรียนรู้ถึงวิถีชีวิตของคนท้องถิ่นอีสานในเรื่องของเครื่องมือทำมาหากิน เกิดความสำนึกรักท้องถิ่น ภูมิใจในภูมิปัญญาของคนท้องถิ่นอีสาน พัฒนาด้านจิตใจ (Heart) นักเรียนได้ลงมือสานสวิงด้วยความเอาใจใส่ ประณีตทุกขั้นตอนการทำ พัฒนาด้านด้านฝีมือ (Hand) และการทำนั้นใช้กล้ามเนื้อ รวมถึงเมื่อนำไปใช้จริงก็ได้แข็งแรง ใช้กำลังเป็นการบริหารร่างกายไป พัฒนาด้านสุขภาพ (Health)

4.2.3.2 ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู ผู้ช่วยวิจัย ได้สะท้อนผล ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5

ผลการสังเกตการสอนของครู

รายการสังเกต	ผลการสังเกต
1. การเตรียมการสอนและพฤติกรรมของครู	ครูเชื่อมโยงถึงชีวิตวิถีความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น การทำมาหากิน และเครื่องมือทำกิน สร้างความสนใจให้นักเรียนกระตือรือร้นในการหาข้อมูล ศึกษาเรียนรู้
2. การดำเนินการจัดการเรียนรู้	ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้แก่นักเรียน ครูให้นักเรียนเข้าไปเรียนรู้กับวิทยากรในชุมชนและลงมือปฏิบัติ ฝึกปฏิบัติจนทำเองได้และมีความชำนาญ สามารถอธิบาย สาธิต และถ่ายทอดได้ ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติอย่างเข้มข้น สร้างชิ้นงานได้ตามวัตถุประสงค์
3. การใช้สื่อการสอน/แหล่งเรียนรู้	ครูเตรียมให้นักเรียนเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อม พร้อมสำหรับกิจกรรมการเรียนรู้ ในระยะแรกอุปกรณ์อาจไม่พร้อม แต่ชั่วโมงถัดมาก็พร้อม เพราะนักเรียนต้องมีเพื่อไปฝึกฝนลงมือปฏิบัติ
4. การสรุปเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้	ครูให้คำแนะนำในการสรุป ตามลำดับขั้นตอน กระบวนการ นักเรียนร่วมกันสรุปสาระการเรียนรู้ กิจกรรมได้สอดคล้องกับจุดประสงค์ และนำเสนอผลงาตามชิ้นงานของตนเองได้
5. การวัดและประเมินผล	ครูมีกระบวนการตรวจสอบความรู้โดยการสังเกต การประเมินชิ้นงานมีระดับบุคคล และระดับกลุ่ม มีการประเมินตามสภาพจริง และใช้เครื่องมือในการประเมินที่เหมาะสม

จากตารางที่ 4.5 ผลการสังเกตการสอนของครู พบว่า ครูมีพฤติกรรมการสอน ที่เหมาะสม ดำเนินการสอนต่อเนื่องตามลำดับขั้นตอน นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีการเสริมแรงและกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเรียนสม่ำเสมอ และมีการนำเสนอผลงานของผู้เรียนเพื่อให้เห็นพัฒนาการ มีการวัดและประเมินผลได้สอดคล้องกับเนื้อหา ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ส่งผลให้นักเรียนที่เรียนในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เรียนอย่างมีความสุข

3) ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้สะท้อนผล ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6

ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน

รายการสังเกต	ผลการสังเกต
1. การเตรียมความพร้อมก่อนเรียน	นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการสืบค้นและไปศึกษาเรียนรู้ มีนักเรียนบางส่วนที่ไม่เตรียมอุปกรณ์มาบ้าง แต่ชั่วโมงถัดมานักเรียนก็มีความพร้อมในการเรียนมากขึ้น ทุกคนเตรียมอุปกรณ์การเรียนมาครบ
2. การให้ความร่วมมือในการเรียน	นักเรียนตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนของการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างตั้งใจ มีนักเรียนบางส่วนที่ไม่สามารถลงมือปฏิบัติได้ด้วยตนเอง ครูยืดหยุ่นเวลาคอยกำกับดูแล และนักเรียนที่ทำได้คอยช่วยเหลือ ทำให้นักเรียนสร้างชิ้นงานได้สำเร็จ เกิดความภาคภูมิใจ
3. การสรุปและประเมินผล	นักเรียนมีชิ้นงาน ส่งงานทันตามกำหนดเวลา นำเสนอผลงานได้คล่องแคล่ว สามารถประเมินงานของตนเองและเพื่อนได้ สามารถสรุปเนื้อหาได้ดีครอบคลุมองค์ความรู้และมีผลคะแนนที่ผ่านเกณฑ์ทุกคน

จากตารางที่ 4.6 ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นใฝ่รู้ใฝ่เรียนในองค์ความรู้ใหม่ๆ มีความตั้งใจและเอาใจใส่ในการปฏิบัติมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นตามลำดับ

4.3 ผลการสะท้อนผลการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” (Reflect) จากแบบประเมินกิจกรรม โดยรวมทั้ง 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมทางมะพร้าวแปลงร่าง กิจกรรมพวงหรีดดอกไม้จันทร์ และกิจกรรมเครื่องมือหากินท้องถิ่นอีสาน (สวิง)

ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติของนักเรียนที่มีต่อการจัด กิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ด้วยกิจกรรมทางมะพร้าวแปลงร่าง กิจกรรมพวงหรีดดอกไม้จันทร์และกิจกรรมเครื่องมือหากินท้องถิ่นอีสาน (สวิง) จากแบบประเมินกิจกรรม เพื่อพัฒนา 4H (Head Heart Hand Health) รายละเอียด ปรากฏดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7

สรุปผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้”

กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. พัฒนาสมอง (Head)	3.94	0.61	ระดับมาก
2. พัฒนาจิตใจ (Heart)	4.23	0.57	ระดับมาก
3. พัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand)	4.46	0.44	ระดับมาก
4. พัฒนาสุขภาพ (Health)	4.17	0.39	ระดับมาก
รวมเฉลี่ย	4.20	0.44	ระดับมาก

จากตารางที่ 4.7 สรุปผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D = 0.44) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) ($\bar{X} = 4.46$, S.D = 0.44) รองลงมาได้แก่การพัฒนาจิตใจ (Heart) ($\bar{X} = 4.22$, S.D = 0.57) การพัฒนาสุขภาพ (Health) ($\bar{X} = 4.17$, S.D = 0.39) และการพัฒนาสมอง (Head) ($\bar{X} = 3.93$, S.D = 0.60) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการปฏิบัติในกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านกิจกรรมพัฒนาสมอง (Head)

ข้อที่	พัฒนาสมอง (Head)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1	นักเรียนมีความรู้เชิงวิชาการที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต	4.22	0.88	มาก
2	นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ	4.11	1.02	มาก
3	นักเรียนค้นคว้าหาความรู้ รวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง	3.28	0.75	ปานกลาง
4	นักเรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองจากการลงมือปฏิบัติจริง	4.17	0.79	มาก
5	นักเรียนมีความรู้ มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้	3.39	0.92	ปานกลาง

(ต่อ)

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ข้อที่	พัฒนาสมอง (Head)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การ ปฏิบัติ
6	นักเรียนมีความสามารถในการพิจารณา ไตร่ตรองโดยใช้ เหตุผลในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมิน และสรุป ข้อเท็จจริงข้อมูลต่างๆได้อย่างสมเหตุสมผล	4.17	0.86	มาก
7	นักเรียนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และแนวคิดของตนเอง โดยใช้วิธีการในการสื่อสาร ที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ	4.06	1.16	มาก
8	นักเรียนได้ฝึกคิด มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในกลุ่ม	4.28	0.89	มาก
9	นักเรียนรู้ถึงจุดเด่นจุดด้อยที่ควรพัฒนาเพื่อปรับปรุงตนเอง	3.89	1.02	มาก
10	นักเรียนได้เชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง เพื่อฝึกการคิด แก้ปัญหา และการค้นพบความรู้ สามารถนำความรู้ไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	3.28	0.75	ปาน กลาง
11	นักเรียนมีความตั้งใจ มุ่งมั่นในการแสวงหาความรู้จากแหล่ง เรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งในและนอกโรงเรียน	4.33	1.03	มาก
12	เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ครู ชุมชน เพื่อสร้าง สภาพแวดล้อมในการเรียนที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรม	4.11	0.68	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.94	0.61	มาก

จากตารางที่ 4.8 ระดับการปฏิบัติกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้วยกิจกรรม “เพิ่มเวลารู้” ด้านการพัฒนาสมอง (Head) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D = 0.61) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุดคือนักเรียนมีความตั้งใจมุ่งมั่นในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งในและนอกโรงเรียน ($\bar{X} = 4.33$, S.D=1.03) รองลงมาได้แก่ นักเรียนได้ฝึกคิด มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในกลุ่ม ($\bar{X} = 4.28$, S.D = 0.89)

ตารางที่ 4.9

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นระดับการปฏิบัติในกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านกิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart)

ข้อที่	พัฒนาจิตใจ (Heart)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การ ปฏิบัติ
1	นักเรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ความมุ่งมั่น ความเพียรพยายาม ความสามัคคี ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ และกล้าแสดงออก) มีพฤติกรรมที่เป็นนิสัยดีประจำตัว และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ อันเป็นผลจากการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	4.56	0.98	มากที่สุด
2	นักเรียนมีความมุ่งมั่น ในการสืบค้นข้อมูล เพื่อหาความรู้เกี่ยวกับ กิจกรรมที่ปฏิบัติ มีความสนใจ กระตือรือร้นและมีความตั้งใจ ในการปฏิบัติกิจกรรม	4.33	0.77	มาก
3	นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนรู้ และการปฏิบัติกิจกรรม โดยลงมือทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจนสำเร็จด้วยความเต็มใจ และ ภูมิใจในผลงานที่เกิดจากการทำกิจกรรม	4.39	0.61	มาก
4	นักเรียนสามารถปรับปรุงและพัฒนาการทำงานของตนเอง	4.17	0.71	มาก
5	นักเรียนมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย และมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม	3.94	1.06	มาก
6	นักเรียนให้เรียนรู้อย่างมีความสุข โดยทำตามข้อตกลงของกลุ่ม ยอมรับและมั่นใจในความสามารถของตนเองและผู้อื่น	4.28	0.89	มาก
7	นักเรียนทำงานหรืออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	4.06	1.16	มาก
8	กิจกรรมที่ปฏิบัติมีความเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของนักเรียน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	4.11	1.13	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.23	0.57	มาก

จากตารางที่ 4.9 ระดับการปฏิบัติกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านการพัฒนาจิตใจ (Heart) ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติของนักเรียนในด้านจิตใจ (Heart) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยพบว่า ข้อที่มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ นักเรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ความมุ่งมั่น ความเพียรพยายาม ความสามัคคี ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ และ กล้าแสดงออก) มีพฤติกรรมที่เป็นนิสัยดีประจำตัว และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ อันเป็นผลจากการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.56$, S.D = 0.98) รองลงมาได้แก่ นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนรู้ และการปฏิบัติกิจกรรม โดยลงมือทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจนสำเร็จด้วยความเต็มใจ และ ภูมิใจในผลงานที่เกิดจากการทำกิจกรรม ($\bar{X} = 4.39$, S.D = 0.61) และนักเรียนมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย และมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.94$, S.D = 1.06)

ตารางที่ 4.10

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านการพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand)

ข้อที่	การพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1	นักเรียนได้รับรู้หลักการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง	4.44	0.62	มาก
2	นักเรียนมีทักษะในการ ทำงานหรือปฏิบัติกิจกรรม	4.78	0.43	มากที่สุด
3	นักเรียนให้สามารถเชื่อมโยงสู่ทักษะการทำงานไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	4.11	1.02	มาก
4	นักเรียนนำความรู้ ความสามารถมาใช้ในการ ปฏิบัติงานให้สำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.44	0.92	มาก
5	นักเรียนสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง โดยการลง มือปฏิบัติและพยายามทำซ้ำๆ เพื่อแสวงหาความ ถูกต้องในการปฏิบัติงาน	4.28	1.13	มาก
6	นักเรียนมีกระบวนการทำงานที่ ทำงานตามลำดับ ขั้นตอนของกิจกรรมที่ปฏิบัติงานสำเร็จเกิดผลงาน/ หรือ ชิ้นงานที่สร้างสรรค์	4.78	0.43	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ข้อที่	การพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ
				ปฏิบัติ
7	นักเรียนมีความสามารถของการปฏิบัติตนในระดับสูง มีทักษะการทำงาน อันเป็นผลมาจากการฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง จนสามารถปฏิบัติได้คล่องแคล่ว	4.11	0.90	มาก
8	นักเรียนสามารถสร้างผลงาน/หรือชิ้นงานตามความถนัด และความสนใจของตนเอง นำผลงาน / ชิ้นงานไปขยายผล หรือ ต่อยอดสู่งานอาชีพได้	4.72	0.45	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.46	0.44	มาก

จากตารางที่ 4.10 ระดับการปฏิบัติกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” การพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติของนักเรียนในด้านทักษะการปฏิบัติ (Hand) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยพบว่า ข้อที่มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ นักเรียนมีทักษะในการทำงานหรือปฏิบัติกิจกรรมและมีกระบวนการทำงานตามลำดับขั้นตอนของกิจกรรมที่ปฏิบัติจนสำเร็จเกิดผลงาน/ หรือชิ้นงานที่สร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.78$, S.D = 0.43) รองลงมาได้แก่ นักเรียนสามารถสร้างผลงาน/หรือชิ้นงานตามความถนัด และความสนใจของตนเอง นำผลงาน/ชิ้นงานไปขยายผลหรือต่อยอดสู่งานอาชีพได้ ($\bar{X} = 4.72$, S.D = 0.45) และนักเรียนมีความสามารถของการปฏิบัติตนในระดับสูง มีทักษะการทำงาน อันเป็นผลมาจากการฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง จนสามารถปฏิบัติได้คล่องแคล่ว มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.11$, S.D = 0.90)

ตารางที่ 4.11

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติในกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านการพัฒนาสุขภาพ (Health)

ข้อที่	พัฒนาสุขภาพ (Health)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1	นักเรียนสามารถเลือกและปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพ (การรับประทานอาหาร การออกกำลังกาย และการเสริมสร้าง สมรรถภาพทางกาย) ได้อย่างถูกต้องและติดเป็นนิสัย	4.39	0.92	มาก
2	นักเรียนมีทักษะในการป้องกันตนเอง และปกป้องผู้อื่นให้ปลอดภัย หาแนวทางการจัดอุปสรรค ข้อสงสัย หาทางออก หรือหาคำตอบให้กับสถานการณ์ที่เผชิญอยู่ได้อย่างเหมาะสม	3.83	0.71	มาก
3	นักเรียนเกิดทักษะชีวิต ในด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดตัดสินใจ และแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ได้ อย่างเหมาะสม และสร้างสรรค์	4.22	0.65	มาก
4	นักเรียนมีทักษะในการดำเนินชีวิต และทักษะทางสังคม ในบริบทต่างๆ ทำให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	4.22	0.55	มาก
5	นักเรียนได้เชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริงเพื่อฝึกทักษะชีวิต การคิดแก้ปัญหา การรักษาสุขภาพ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	4.17	0.62	มาก
6	กิจกรรมที่ปฏิบัติ เป็นการพัฒนาสุขภาพกายให้แข็งแรง สุขภาพจิตดี และมีเจตคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพ (ทำถูกต้องด้วยตนเอง, ทำอย่างต่อเนื่อง, ทำให้เป็นนิสัย)	4.17	0.62	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.20	0.44	มาก

จากตารางที่ 4.11 ระดับการปฏิบัติกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านการพัฒนาสุขภาพ (Health) ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติของนักเรียนในด้านสุขภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยพบว่าข้อที่มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ นักเรียนสามารถเลือกและปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพ (การรับประทานอาหาร การออกกำลังกายและการเสริมสร้าง สมรรถภาพทางกาย) ได้อย่างถูกต้องและติดเป็นนิสัย ($\bar{X} = 4.39$, S.D = 0.92) รองลงมาได้แก่ นักเรียนเกิดทักษะชีวิต ในด้านการคิดวิเคราะห์ การคิด อย่างมี วิจารณ์ญาณ การคิดตัดสินใจ และแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ได้ อย่างเหมาะสม สร้างสรรค์และมีทักษะใน การดำเนินชีวิต และทักษะทางสังคม ในบริบทต่างๆ ทำให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ($\bar{X} = 4.22$, S.D = 0.65) และ ($\bar{X} = 4.22$, S.D = 0.55) และนักเรียนมีทักษะในการป้องกันตนเอง และปกป้อง ผู้อื่นให้ปลอดภัย หาแนวทางการขจัดอุปสรรค ข้อสงสัย หาทางออก หรือหาคำตอบให้กับ สถานการณ์ที่เผชิญอยู่ได้อย่างเหมาะสม เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.83$, S.D = 0.71)

4.2.5 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้”

ตารางที่ 4.12

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” เพื่อพัฒนา 4H (Head Heart Hand Health)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความพึงพอใจ
ด้านที่ 1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.95	0.16	มากที่สุด
ด้านที่ 2 เนื้อหา	4.92	0.20	มากที่สุด
ด้านที่ 3 บรรยากาศการจัดการเรียนรู้	4.97	0.08	มากที่สุด
รวมทุกด้าน	4.95	0.13	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.12 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เพื่อพัฒนา 4H (Head Heart Hand Health) พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.95$, S.D = 0.13) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.97$, S.D = 0.08) รองลงมาคือด้านการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.95$, S.D = 0.16) และด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.92$, S.D = 0.20)

ตารางที่ 4.13

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม”ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” เพื่อพัฒนา 4H (Head Heart Hand Health) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รายการประเมิน/ด้าน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
			ความพึงพอใจ
ด้านที่ 1 การจัดกิจกรรม			
1. เป็นการสอนที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง	5.00	0.00	มากที่สุด
2. เป็นการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงศักยภาพในการทำงานได้อย่างเต็มที่	4.88	0.43	มากที่สุด
3. มีการใช้สื่อที่หลากหลาย	4.94	0.18	มากที่สุด
4. เป็นการสอนที่นำวิชาต่าง ๆ มาผสมผสานสอดแทรกกันอย่างเหมาะสมน่าสนใจ	5.00	0.00	มากที่สุด
5. เป็นการสอนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	4.94	0.18	มากที่สุด
6. เป็นการสอนที่คำนึงถึงความสนใจของนักเรียน	4.94	0.18	มากที่สุด
รวม	4.95	0.16	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.13 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เพื่อพัฒนา 4H (Head Heart Hand Health) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.95$, S.D = 0.16) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อการสอนที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และการสอนที่นำวิชาต่าง ๆ มาผสมผสานสอดแทรกกันอย่างเหมาะสมน่าสนใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, S.D = 0.00) รองลงมาคือ การใช้สื่อที่หลากหลาย การสอนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน การสอนที่คำนึงถึงความสนใจของนักเรียน ($\bar{X} = 4.94$, S.D = 0.18) และการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงศักยภาพในการทำงานได้อย่างเต็มที่ ($\bar{X} = 4.88$, S.D = 0.43) อยู่ในระดับต่ำสุด

ตารางที่ 4.14

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เพื่อพัฒนา 4H (Head Heart Hand Health) ด้านเนื้อหา

รายการประเมิน/ด้าน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความพึงพอใจ
ด้านที่ 2 เนื้อหา			
1. การสอดแทรกเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ มีความชัดเจนไม่ก่อให้เกิดความสับสนแก่นักเรียน	4.81	0.42	มากที่สุด
2. เนื้อหาที่นำมาบูรณาการทำให้นักเรียนได้รับความรู้ใหม่ๆ ที่หลากหลาย	5.00	0.00	มากที่สุด
3. เนื้อหาที่นำมาบูรณาการทำให้นักเรียนสามารถคิดเชื่อมโยงความรู้ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้เข้าใจยิ่งขึ้น	4.94	0.18	4.94
รวม	4.92	0.20	มากที่สุด

จากตาราง 4.14 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เพื่อพัฒนา 4H (Head Heart Hand Health) ด้านเนื้อหา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92$, $S.D = 0.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับมากที่สุด คือ เนื้อหาที่นำมาบูรณาการทำให้นักเรียนได้รับความรู้ใหม่ๆ ที่หลากหลาย ($\bar{X} = 5.00$, $S.D = 0.00$) รองลงมา คือ เนื้อหาที่นำมาบูรณาการทำให้นักเรียนสามารถคิดเชื่อมโยงความรู้ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้เข้าใจยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.94$, $S.D = 0.18$) และอยู่ในระดับต่ำสุดคือการสอดแทรกเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ มีความชัดเจนไม่ก่อให้เกิดความสับสนแก่นักเรียน ($\bar{X} = 4.81$, $S.D = 0.42$)

ตารางที่ 4.15

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เพื่อพัฒนา 4H (Head Heart Hand Health) ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้

รายการประเมิน/ด้าน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความพึงพอใจ
ด้านที่ 3 บรรยากาศการจัดการเรียนรู้			
1. ครูสร้างบรรยากาศที่ทำนาย กระตุ้นให้นักเรียนมีความ อยากรู้ อยากเรียนในทุกชั่วโมง	5.00	0.00	มากที่สุด
2. ครูสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมใน การทำกิจกรรมร่วมกันในทุกๆชั่วโมง	4.94	0.18	มากที่สุด
3. ครูจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าคิดกล้าแสดงออก	4.94	0.18	มากที่สุด
4. ครูสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ทางกายภาพโดยมีการ จัดเตรียมสื่อวัสดุ อุปกรณ์ที่สอดคล้องกับกิจกรรมและเนื้อหา ในการเรียนคาบนั้นๆได้น่าสนใจ	5.00	0.00	มากที่สุด
5. ครูจัดแหล่งความรู้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมและความสนใจ ของผู้เรียน	4.94	0.18	มากที่สุด
6. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมใน การประเมินผลงานของตนเองและของเพื่อนร่วมชั้นเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
7. ครูเป็นกันเองกับนักเรียน คอยแนะนำเวลานักเรียน มีปัญหา	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	4.97	0.08	มากที่สุด
รวมทุกด้าน	4.95	0.13	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.15 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เพื่อพัฒนา 4H (Head Heart Hand Health) ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.95$, S.D = 0.13) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดคือ ครูสร้างบรรยากาศที่ทำนาย กระตุ้นให้นักเรียนมีความอยากรู้ อยากเรียนในทุกชั่วโมง ครูสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ทางกายภาพโดยมีการจัดเตรียมสื่อวัสดุ อุปกรณ์ที่สอดคล้องกับกิจกรรมและเนื้อหาในการเรียนคาบนั้น ๆ ได้น่าสนใจ ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผล

งานของตนเองและของเพื่อนร่วมชั้นเรียน การประเมินผลงานของตนเองและของเพื่อนร่วมชั้นเรียน ครูเป็นกันเองกับนักเรียน คอยแนะนำเวลานักเรียนมีปัญหา ($\bar{X} = 5.00$, S.D= 0.00) รองลงมา คือ ครูสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกันในทุก ๆ ชั่วโมง ครูจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าคิดกล้าแสดงออก ครูจัดแหล่งความรู้ที่สอดคล้องกับกิจกรรม และความสนใจของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.94$, S.D = 0.18)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัย มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่าลาววิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 และ 2) เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่าลาววิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

1. สรุปผล
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

5.1.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่าลาววิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ดังนี้

ผลการวิจัยสามารถสรุปผล ดังนี้

5.1.1.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จากการประชุมร่วมกัน ได้ข้อสรุปดังนี้

1) แนวทางการพัฒนากิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) พบว่า กิจกรรมที่จัดจะต้องเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกแสดงความคิดเห็น สามารถถ่ายทอดความรู้ แนวคิดของตนเอง รวมทั้งเชื่อมโยงประสบการณ์ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

2) แนวทางการพัฒนากิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) พบว่า กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) กิจกรรมจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน เอาใจใส่ในกิจกรรม มีความสุขในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

3) แนวทางการพัฒนากิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) พบว่า กิจกรรมจะต้องส่งเสริมให้ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ สามารถเชื่อมโยงความรู้ และประสบการณ์ไปใช้ในชีวิตจริงได้

4) แนวทางการพัฒนา กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health) พบว่า กิจกรรมจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถดูแลสุขภาพที่ถูกต้อง ได้ลงมือปฏิบัติจริง เพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา และสามารถนำไปปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสมในชีวิตประจำวัน

5.1.1.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และครูผู้สอน ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 สรุปได้ดังนี้

1) แนวทางการพัฒนา กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) พบว่า กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) จะต้องเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมผู้เรียนเชิงวิชาการ ให้นักเรียนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และแนวคิดของตนเอง สามารถเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง เพื่อฝึกการคิดแก้ปัญหา และการค้นพบความรู้ ช่วยกระตุ้นนักเรียนให้เห็นคุณค่า มีทัศนคติที่ดี และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2) แนวทางการพัฒนา กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) พบว่า กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) จะต้องเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีความภูมิใจกับผลงานที่ตนเองได้ทำ สามารถเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

3) แนวทางการพัฒนา กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) พบว่า การวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) จะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ลงมือทำงานเกิดขึ้นงานเป็นของตนเอง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

4) แนวทางการพัฒนา กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health) พบว่า แนวทางการพัฒนาในการวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health) จะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เลือกปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพที่ถูกต้องได้ลงมือปฏิบัติจริง เพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา การรักษาสุขภาพ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

5.1.2 การพัฒนาการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ดังนี้

5.1.2.1 ผลการดำเนินการพัฒนา กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร ตามวิธีการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ผลการวิจัยสามารถสรุปผล ดังนี้

1) ผลการพัฒนา กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ได้แผนการจัดการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ จำนวน 3 แผน ได้แก่ แผนการจัดการกิจกรรมที่ 1 กิจกรรมทางมะพร้าวแปลงร่าง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 2 กิจกรรมพวงพหุติดอกไม้จันทร์ และแผนการจัดกิจกรรมที่ 3 กิจกรรมเครื่องมือหาหินท้องถิ่นอีสาน (สวิง) จำนวน 20 ชั่วโมง

2) ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้วยกิจกรรมทางมะพร้าวแปลงร่าง กิจกรรมพวงพหุติดอกไม้จันทร์ และกิจกรรมเครื่องมือหาหินท้องถิ่นอีสาน (สวิง) เพื่อพัฒนา 4H ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ใน 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมทางมะพร้าวแปลงร่าง กิจกรรมพวงพหุติดอกไม้จันทร์ และกิจกรรมเครื่องมือหาหินท้องถิ่นอีสาน (สวิง) โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D = 0.44) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) ($\bar{X} = 4.46$, S.D = 0.44) รองลงมาได้แก่การพัฒนาจิตใจ (Heart) ($\bar{X} = 4.22$, S.D = 0.57) การพัฒนาสุขภาพ (Health) ($\bar{X} = 4.17$, S.D = 0.39) และการพัฒนาสมอง (Head) ($\bar{X} = 3.93$, S.D = 0.60) ตามลำดับ

3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เพื่อพัฒนา 4H (Head Heart Hand Health) และด้านเนื้อหา นักเรียนมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.97$, $\bar{X} = 4.95$, $\bar{X} = 4.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เป็นการสอนที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ($\bar{X} = 5.00$) รองลงมาคือ เนื้อหาที่นำมาบูรณาการทำให้นักเรียนสามารถคิดเชื่อมโยงความรู้ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ เข้าใจยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.94$) และเป็นการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงศักยภาพในการทำงานได้อย่างเต็มที่ ($\bar{X} = 4.88$) ตามลำดับ

5.2 อภิปรายผล

การพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ดำเนินการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการของแนวคิดของ Kemmis & Mc Taggart สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

5.2.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

5.2.1.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จากการประชุมพบว่านักเรียนขาดทักษะในการทำงานร่วมกัน ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นเชื่อมโยงระหว่างองค์ความรู้ในแต่ละวิชาไม่ค่อยได้เท่าที่ควร ครูจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ไม่น่าสนใจ ทำให้นักเรียนขาดทักษะการบูรณาการความรู้กับศาสตร์วิชาอื่นๆ จึงควรจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนให้เกิด 4H คือ พัฒนาสมอง (Head) พัฒนาจิตใจ (Heart) พัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และพัฒนาสุขภาพ (Health) ปรับกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรัช วรรณรัตน์ (2560, หน้า 25) ที่ศึกษาผลการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีมหาวิทยาลัยราชภัฏยะเป็นที่เลี้ยงพบว่า 1) รูปแบบการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียน จัดเป็นกลุ่มฐานกิจกรรมตามกลุ่มหมวดกิจกรรมของแต่ละช่วงชั้น มีครูแต่ละช่วงชั้นเป็นคณะทำงาน มีครูผู้รับผิดชอบและประสานกิจกรรมของช่วงชั้นในการดำเนินงานการจัดกิจกรรม เริ่มตั้งแต่การเตรียมงาน การดำเนินงานการกำกับติดตามงาน และการสรุปผลการดำเนินงาน มีการรวบรวมข้อมูลหลักฐานการดำเนินงานภาพกิจกรรมและผลงาน สรุปเป็นแฟ้มเอกสารผลงานตามฐานกิจกรรมของแต่ละช่วงชั้น 2) ความคิดเห็นต่อผลการจัดกิจกรรมของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.58 และความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.47 และสอดคล้องกับที่ตอกไม้ทองชัย (2560, บทคัดย่อ) ศึกษาผลการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้วยกิจกรรม “เพิ่มเวลารู้” พัฒนา 4H (Head Heart Hand Health) ของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 พบว่า การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้วยกิจกรรม “เพิ่มเวลารู้” พัฒนา 4H (Head Heart Hand Health) ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำพูน เขต 1 โดยรวมผลการดำเนินงานทั้ง 4 กิจกรรม อยู่ในระดับมาก ทุกกิจกรรม กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health) รองลงมา คือ กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และกิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) ตามลำดับ การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน พบว่า 1) กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) กิจกรรมมีจำนวนค่อนข้างน้อย ไม่มีความชัดเจนและไม่ตรงตามเป้าหมายที่กำหนด ศักยภาพการเรียนรู้ของ นักเรียนแตกต่างกัน และขาดความต่อเนื่อง ควรประชุมชี้แจงครูให้เข้าใจ จุดมุ่งหมายของกิจกรรม ร่วมกันวางแผน จัดกิจกรรมให้มีความหลากหลาย เหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียนและจัดอย่างต่อเนื่อง 2) กิจกรรม พัฒนาจิตใจ การจัดกิจกรรมไม่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน ไม่มีความต่อเนื่องและขาดการติดตาม อย่างเป็นระบบ ควรจัดกิจกรรมให้มีความเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน ปฏิบัติเป็นกิจวัตรอย่างต่อเนื่อง มีระบบการติดตามที่ดี 3) กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการวางแผน ใช้เวลาและ งบประมาณค่อนข้างมาก และไม่

สามารถนำไปต่อยอดสู่งานอาชีพได้ ควรวางแผนจัดกิจกรรมร่วมกันทั้งครู และนักเรียน กำหนดระยะเวลาให้เหมาะสมและสามารถนำไปต่อยอดสู่งานอาชีพได้ 4) กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ นักเรียนขาดทักษะกระบวนการฝึกปฏิบัติจริงในภาคสนาม ควรจัดในรูปแบบบูรณาการ ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงในภาคสนามให้มากขึ้น ทุกกิจกรรมต้องมีการประชุม เสวนา เพื่อทบทวนหลังการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ อานนท์ ตาลจรัส (2560) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวทาง “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางในการปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวทาง ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ และเพื่อศึกษาผลการดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวทางลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนนาข้าววิทยาคม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม พบว่า 1) สภาพปัจจุบันการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่นักเรียนไม่มีความสนใจในการร่วมกิจกรรม และไม่มีความสุขในการร่วมกิจกรรม หลังจากนั้นได้มีการกำหนดแนวทางในการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตามแนวทางลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 8 กลุ่มตามความสมัครใจ แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเวียนเข้าฐานการเรียนรู้ที่ละฐานการเรียนรู้ มีทั้งหมด 8 ฐาน โดยจะทำกิจกรรมฐานละ 1 สัปดาห์ ซึ่งกิจกรรมที่จัดให้กับนักเรียนนั้นเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน และเป็นกิจกรรมที่เป็นไปตามความถนัดของครู ความสนใจของนักเรียน รวมถึงเป็นกิจกรรมที่ครูและนักเรียนออกแบบการเรียนรู้ร่วมกันเป็นการให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ และความถนัด โดยกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นให้กับนักเรียนนั้น เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน 5 ด้าน คือ (1) กิจกรรมพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสาร (2) กิจกรรมพัฒนาความสามารถด้านการคิด (3) กิจกรรมพัฒนาความสามารถด้านการแก้ปัญหา (3) กิจกรรมพัฒนาความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยี และ(5) กิจกรรมพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) ผลจากการจัดกิจกรรมตามแนวทาง ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนพบว่านักเรียนมีสมรรถนะสำคัญสำหรับนักเรียนโดยรวมเพิ่มขึ้นทุกด้าน และจากการประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมตามแนวทาง ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ครูผู้สอนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และผู้ปกครองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

5.2.1.2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จากการสัมภาษณ์ ใน 4 ประเด็น 1) แนวทางการพัฒนากิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) พบว่า กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) จะต้องเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมผู้เรียนเชิงวิชาการ ให้นักเรียนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และแนวคิดของตนเอง สามารถเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง เพื่อฝึกการคิดแก้ปัญหา และการค้นพบความรู้ ช่วยกระตุ้นนักเรียนให้เห็นคุณค่า มีทัศนคติที่ดี และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง สอดคล้องกับสอดคล้องสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐชยา ฐานิสร์ และคณะ (2551) ได้ศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาซึ่งจากผลการวิเคราะห์

ข้อมูล การจัดกิจกรรม จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) มีค่าเฉลี่ย รองจากกิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health) สอดคล้องกับ งานวิจัยของ เสาวลักษณ์ หงษาไซ (2555) ศึกษาการใช้เวลาว่างของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดกาญจนาราม จังหวัดแพร่ ผลการวิจัย พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่จะใช้เวลาว่างในการดูหนัง ฟังเพลง ซึ่งผู้เรียนหญิงจะใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมมากกว่าผู้เรียนชาย โดยเฉพาะในด้านการการใช้เวลาว่างในการส่งเสริมการเรียนรู้ เมื่อวิเคราะห์จำแนกตามผลการเรียน พบว่า ผู้เรียนหญิงมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าผู้เรียนชาย เนื่องจากใช้เวลาว่างในการส่งเสริมการเรียนรู้มากกว่า 2) แนวทางการพัฒนากิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) พบว่า กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) จะต้องเป็น กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีความภูมิใจกับผลงานที่ตนเองได้ทำ สามารถเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของดอกไม้ ทองชัย (2560, น. 73) ที่กล่าวว่า กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) ใน ด้านการส่งเสริมให้ผู้เรียน มีความพึงพอใจในการเรียนรู้ และการปฏิบัติกิจกรรม โดยลงมือทำกิจกรรม อย่างต่อเนื่องจนสำเร็จ ด้วยความเต็มใจและภูมิใจในผลงานที่เกิดจากการทำกิจกรรม โรงเรียนควร ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงให้ได้ผลงานที่เป็นทั้งงานเดี่ยวและงานกลุ่ม ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน การประเมินผลงาน มีการจัดกิจกรรมหรือเวทีให้ผู้เรียนได้จัดแสดงผลงาน 3) แนวทางการพัฒนา กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) พบว่า การวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) จะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ลงมือทำงานเกิดขึ้นงานเป็นของตนเอง สามารถ นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของดอกไม้ ทองชัย (2560, น. 73) ที่ กล่าวว่า กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) ในด้านการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถของ การปฏิบัติในระดับสูง มีทักษะการทำงาน อันเป็นผลมาจากการฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจนสามารถ ปฏิบัติได้คล่องแคล่วไวโดยอัตโนมัติ และเป็นธรรมชาติ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ลง มือปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่อง ทั้งที่เป็นงานเดี่ยวและงานกลุ่ม มีการประเมินผลทั้งด้านผลงานและ กระบวนการท างานให้สอดคล้องกัน 4) แนวทางการพัฒนากิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health) พบว่า ทางการพัฒนาในการวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health) จะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ เลือกปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพที่ถูกต้องได้ลงมือปฏิบัติจริง เพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา การ รักษาสุขภาพ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของดอกไม้ ทองชัย (2560, น.73) ที่กล่าวว่า โรงเรียนควรจัดกิจกรรมบูรณาการร่วมกับกิจกรรมพัฒนาสมองให้มีความ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียน และจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลายผู้เรียนได้ฝึก ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน

5.2.2 ผลการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ระยะเวลาที่ 2 ทำให้ผู้วิจัยได้กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ จำนวน 3 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมทางมะพร้าวแปลงร่าง แผนการ 2) กิจกรรมพวงหรีดดอกไม้จันทร์ และ 3) กิจกรรมเครื่องมือหาหินท้องถิ่นอีสาน (สวิง) จำนวน 20 ชั่วโมง โดยมีองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ชื่อกิจกรรม 2) เวลาที่ใช้ 3) วัตถุประสงค์ 4) กิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ 6) การวัดและการประเมินผล ซึ่งกิจกรรมทั้ง 3 ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกตามศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 4 H คือ พัฒนาสมอง (Head) พัฒนาจิตใจ (Heart) พัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และพัฒนาสุขภาพ (Health) ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม โดยแบ่งงานหน้าที่รับผิดชอบสำรวจ สืบค้น รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ นำเสนอแลกเปลี่ยน และสรุปข้อมูลจากการศึกษาโดยใช้ชุมชนสิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี สารสนเทศรอบตัวเป็นแหล่งเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสภาพจริงของชีวิต หลากหลายมิติ ได้สัมผัสกับธรรมชาติและได้ประสบการณ์ตรงกับการเรียนรู้กับผู้อื่นที่มีความแตกต่าง สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558, น. 2-5) ที่กล่าวว่า กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สถานศึกษาแต่ละแห่ง ควรมีการตรวจสอบ หรือทบทวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักสูตรสถานศึกษา ในประเด็น โครงสร้างเวลาเรียน รายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม การจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ ของครู และศึกษาทำความเข้าใจนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติได้จากเอกสารคู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน เอกสารแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” รวมทั้งศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จุดเน้น และอัตลักษณ์ของสถานศึกษา เพื่อเตรียมการจัดตารางสอนตามโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา โดยจัดรายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การวางแผนจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ควรคำนึงถึงความสนใจ ความต้องการ ของผู้เรียนเป็นหลักหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม โดยแบ่งงานหน้าที่รับผิดชอบสำรวจ สืบค้น รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ นำเสนอแลกเปลี่ยน และสรุปข้อมูลจากการศึกษาโดยใช้ชุมชนสิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี สารสนเทศรอบตัวเป็นแหล่งเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสภาพจริงของชีวิต หลากหลายมิติ ได้สัมผัสกับธรรมชาติและได้ประสบการณ์ตรงกับการเรียนรู้กับผู้อื่นที่มีความแตกต่าง หลากหลายช่วงวัย มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดประสบการณ์ การเพิ่มเวลารู้เป็นการถ่ายทอดแนวคิด ประสบการณ์ จริยวัตร และวิถีปฏิบัติที่พึงให้กับผู้เรียน และ เป็นการเปิดโอกาสให้เกิดบรรยากาศเรียนรู้ร่วมกัน ถ่าย

โอบุส ส่งทอดประสบการณ์จากผู้เรียนที่ต่างวัยกัน รวมทั้งผู้เรียนจะได้ฝึกฝนทักษะความสามารถพื้นฐานต่าง ๆ เช่น การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การวางแผน การแบ่งปันหน้าที่กันทำงาน การสังเกต การสำรวจค้นคว้า การลงมือปฏิบัติ การรวบรวม ข้อมูล การวิเคราะห์ประเมินผล การแก้ปัญหา การปรับปรุง การนำเสนอ การแลกเปลี่ยน การสรุปความรู้ ทักษะทางสังคม การเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นและทักษะชีวิต และ พิมพันธ์ เตชะคุปต์ (2555, น. 25-30) ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้เป็นขั้นตอนสำคัญที่สุดเพราะเป็นส่วนที่จะนำมาตราฐานการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติในการเรียนการสอนอย่างแท้จริง ทุกองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้จึงต้องเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้ จึงต้องจัดการเรียนรู้ให้ตรงตามสภาพจริง เพื่อให้สามารถถ่ายโอนความรู้ไปใช้ได้จริง และทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างลึกซึ้งไม่ผิวเผิน เพราะได้เรียนรู้ในเนื้อหาที่สัมพันธ์กัน เน้นการเรียนรู้จริงสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ เกิดการถ่ายโยงความรู้ ดังนั้นการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้จึงส่งผลให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์ตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

5.2.2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ใน 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมทางมะพร้าวแปลงร่าง กิจกรรมพวงพุดดอกไม้จันทร์ และกิจกรรมเครื่องมือหาหินทองถิ่นอีสาน (สรวง) เพื่อพัฒนา 4H (Head Heart Hand Health) โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D = 0.44) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) ($\bar{X} = 4.46$, S.D = 0.44) เพราะนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง รองลงมาได้แก่การพัฒนาจิตใจ (Heart) ($\bar{X} = 4.22$, S.D = 0.57) การพัฒนาสุขภาพ (Health) ($\bar{X} = 4.17$, S.D = 0.39) และการพัฒนาสมอง (Head) ($\bar{X} = 3.93$, S.D = 0.60) สอดคล้องกับหลักของการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และแนวทางสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558, น. 2-5) การจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ควรเป็นกิจกรรมที่เป็นไปตามความต้องการความสนใจ ของผู้เรียน ผู้ปกครอง โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนมีความสุขภาวะที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย จิตใจ สังคม และปัญญา โดยผ่านการทำกิจกรรมพัฒนา 4H

5.2.2.2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เพื่อพัฒนา 4H (Head Heart Hand Health) และด้านเนื้อหา นักเรียนมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.97$, $\bar{X} = 4.95$, $\bar{X} = 4.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เป็นการสอนที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ($\bar{X} = 5.00$) รองลงมาคือ เนื้อหาที่นำมาบูรณาการทำให้นักเรียนสามารถคิดเชื่อมโยงความรู้ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ เข้าใจยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.94$) และเป็นการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงศักยภาพในการทำงานได้อย่าง

เต็มที ($\bar{X} = 4.88$) ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เป็นกระบวนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างข้อเท็จจริง พฤติกรรมการเรียนรู้ที่สามารถเชื่อมโยงความรู้จักชะชีวิตในทุกๆ ด้าน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพจริงและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558, น. 2-5) ที่กล่าวว่า กิจกรรมลดเวลาเรียนเป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ลดบทบาทผู้สอนในการบรรยายหรือให้ความรู้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) และกิจกรรมเพิ่มเวลารู้เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นหลัก 4H ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และกิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health) ซึ่งผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะและเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เชื่อมโยงจากกิจกรรมลดเวลาเรียน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้พัฒนา 4H (Head Heart Hand Health) โรงเรียนควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานทั้งของตนเอง และของกลุ่ม ให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในหลากหลายรูปแบบ ควรจัดกิจกรรมบูรณาการร่วมกับกิจกรรมพัฒนาสมองให้มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียน และจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลายผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน

5.3.1.2 การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้พัฒนา 4H (Head Heart Hand Health) โรงเรียนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงให้ได้ผลงานที่เป็นทั้งงานเดี่ยวและงานกลุ่ม ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน มีการจัดกิจกรรมหรือเวทีให้ผู้เรียนได้จัดแสดงผลงาน

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้วยกิจกรรม 4H (Head Heart Hand Health)

5.3.2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ด้วยกิจกรรม 4H (Head Heart Hand Health) โดยเจาะลึกลงไปในแต่ละกิจกรรม

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ กะบะเงิน. (2550). การศึกษาสภาพการบริหารการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1. ปทุมธานี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). โครงสร้างการบริหารงานของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). กฎกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ลงวันที่ 8 พฤษภาคม 2550. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552ก). ทศวรรษที่สองของการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552ข). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- เกษอมร มิ่งขวัญ. (2555). สภาพการและปัญหาตามนโยบายการลดเวลาเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4. (ปริญญามหาบัณฑิต). อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). คู่มือบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้”. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- จุฑามาศ สุภาพัจ. (2559). แนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

- ชัยวัฒน์ พันธุ์เดช. (2543). ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา ของโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย. (การศึกษา ค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ดอกไม้ ทองชัย. (2556). ผลการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้วย กิจกรรม “เพิ่มเวลารู้” พัฒนา 4H (Head Heart Hand Health) ของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1. (การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญามหาบัณฑิต). พะเยา : มหาวิทยาลัยพะเยา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ไพศาล วรคำ. (2552). การวิจัยทางการศึกษา. กาลสินธุ์ : ประสานมิตรการพิมพ์, 2552.
- วัฒนาพร ระวังทุกข์. (2543). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- วิรัช วรรณรัตน์. (2560). ผลการดำเนินงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โครงการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิเป็นที่เลี้ยง. วารสาร มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, 3(1), 25-36.
- สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติ. (2546). ยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ : ด้านศักยภาพของคนไทย. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ.
- สุนาจ แก้วสุข. (2559). การบริหารเพื่อลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้วย 4H กรณีศึกษา : โรงเรียน นำร่อง 9 แห่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา.
- สุรวาท ทองบุ. (2553). การวิจัยทางการศึกษา. มหาสารคาม : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุรัสวดี ราชกุลชัย. (2547). การวางแผนและการควบคุมทางการบริหาร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2558). รายงานผลการดำเนินงานของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ครบรอบ 1 ปี 12 กันยายน 2557-12 กันยายน 2558
สืบค้นจาก https://www.soc.go.th/acrobat/payut_report1_07.pdf.

- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2549). *มาตรฐานการศึกษาตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่สอง (พ.ศ. 2549-2553)*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. (2559). *แผนปฏิบัติการราชการประจำปี 2559 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26*. มหาสารคาม : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญผู้เรียนสำคัญอย่างไร*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ "ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้"*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559ข). *สรุปผลการดำเนินงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เดือนมกราคม พ.ศ. 2559)*. สืบค้นจาก <http://mcmk.obec.go.th/p/1778>
- อานนท์ ตาลจรัส. (2560). *การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวทาง "ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้" ของโรงเรียนนาข่าวิทยาคม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- Jenning, Megan Marie Hansen. (1998). Washington Education Reform : Preparing School District. *Dissertation Abstracts International*, 36, 5 (October 1998) : 1222-A.
- Kallon, Michael R. (1997). An Interpretive Study of Planned Educational Reform in Sierra Leone : the Primary School and Teacher Education. *Dissertation Abstracts International*, 58, 6, 2004-A.
- Mifsud, Joseph. (1996). "Managing Education Reform : a Comparative Approach from Malta (And Northern Ireland). A Head Teacher's Perspective," *Dissertation Abstracts International*. 57, 4 (May 1996) : 1055-A.
- Zolubos, Maureen Hurley. (1998). "Impact of the Education Reform act of 1993 on Massachusetts Secondary School Principles (1993-1997)," *Dissertation Abstracts International*. 58, 10 (April 1998) : 231.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ดร. สำอางค์ จันทนตรี ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองม่วงวิทยาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
2. นายอภิชาติ เข้มพิลา ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
3. นางสุมาลี สุขรัตน์ รองผู้อำนวยการโรงเรียนวาปีปทุม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
4. นางบังอร นัตทะยาย หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเหล่ายาววิทยาการ
5. นางสาวกรรยา จิตฟูง ครูผู้สอน วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านเพี้ยพานโนนสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 4

รายชื่อผู้ช่วยวิจัย

1. นางสาวนิตยา แสนสุข ครูผู้สอน วิทยฐานะชำนาญการ โรงเรียนเหล่ายาววิทยาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ที่ ศธ. ๐๕๔๐.๐๒/๒๕๘๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๕๔๐๐๐

๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.สำอังก์ จันทมนตรี

ด้วยนางสาวเดือนนภา รักภักดี นิสิตระดับปริญญาโท รหัส ๕๕๘๒๑๐๒๐๐๑๑๑ สาขาวิชา
การบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา
กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนหลายวิทยาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต ๒๖” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ	☒	ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
	☐	ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
	☐	ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
	☐	อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ญัฐชัย จันทมนตรี)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

ที่ ศธ. ๐๕๔๐.๐๑/๒๕๘๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๕๔๐๐๐

๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายอภิชาติ เข้มพิลา

ด้วยนางสาวเดือนนภา รักษ์ภักดี นิสิตระดับปริญญาโท รหัส ๕๙๘๒๑๐๒๐๐๑๑ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนา กิจกรรม: "ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้" ของโรงเรียนเหล่าลาววิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖" เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ	☐	ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
	☒	ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
	☐	ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
	☐	อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ญัฐชัย จันทนุมา)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี

ที่ ศธ. ๐๕๔๐.๐๒/๒๕๘๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางสาวมาลี สุขรัตน์

ด้วยนางสาวเดือนนภา รักภักดี นิสิตระดับปริญญาโท รหัส ๕๕๘๒๑๐๒๐๑๑๑ สาขาวิชา
การบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา
กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนหลายวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต ๒๖” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ณีรัฐชัย จันทชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/๖๒๙๘๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๕๔๐๐๐

๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางบังอร นัตทะยาย

ด้วยนางสาวเดือนนภา รักภักดี นิสิตระดับปริญญาโท รหัส ๕๙๘๒๑๐๒๐๑๐๑ สาขาวิชา
การบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา
กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่าวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต ๒๖” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ	☐	ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
	☒	ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
	☐	ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
	☐	อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ญัฐชัย จันทชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

ที่ ศ.ธ. ๐๕๔๐.๐๑/๖๑๘๘๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางสาวกรรยา จิตพุ่ม

ด้วยนางสาวเดือนนภา รักภักดี นิสิตระดับปริญญาโท รหัส ๕๔๘๒๑๐๒๐๐๑๑๑ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่าขวัญวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ	☒	ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
	☐	ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
	☐	ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
	☐	อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นงรุชชัย จันทร์หอม)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

ที่ ศธ. ๐๕๔๐.๐๖/๖๒๙๘๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๕๔๐๐๐

๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเหล่าวิทยาคาร

ด้วยนางสาวเดือนนภา รักภักดี นิสิตระดับปริญญาโท รหัส ๕๙๘๒๑๐๒๐๐๑๐๑ สาขาวิชา
การบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การ
พัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่าวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุ
วัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวม
ข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากร และกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร ครู นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เพื่อนำข้อมูลไป
ทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ว่าที่ร้อยโท
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ณัฏฐชัย จันทร์หอม)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี

คำสั่งโรงเรียนเหล่าลาววิทยาคาร
ที่ ๑๙ / ๒๕๖๑
เรื่อง แต่งตั้งผู้ช่วยวิจัย

ด้วย นางสาวเดือนนภา รักภักดี ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ชำนาญการ โรงเรียนเหล่าลาววิทยาคาร นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา การบริการจัดการการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่าลาววิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต26 ในการศึกษาครั้งนี้ จำเป็นต้องให้ผู้ช่วยวิจัยบันทึกสังเกตการสอน สังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอน ซึ่งเป็นเครื่องมือในการวิจัย ก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงขอแต่งตั้ง นางสาวนิตยา แสนสุข เป็นผู้ช่วยวิจัย

ขอให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความ เอาใจใส่เต็มความสามารถ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

สั่ง ณ วันที่ ๑๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๑

ลงชื่อ

(นายรณกฤต รินทะชัย)

ผู้อำนวยการโรงเรียนเหล่าลาววิทยาคาร

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ และศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
เรื่อง แนวทางการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่าววิทยาคาร
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ .....

สถานที่สัมภาษณ์ .....

สัมภาษณ์เมื่อวันที่.....เดือน..... พ.ศ. .... เวลา..... น.

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้ สร้างขึ้นเพื่อ

1) ศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่าววิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ประเด็นในการสัมภาษณ์

ท่านมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาแนวทางการพัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเหล่าววิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ในประเด็นต่อไปนี้ อย่างไรบ้าง โปรดระบุ

1. แนวทางการพัฒนากิจกรรมพัฒนาสมอง (Head)

.....
 .....
 .....

2. แนวทางการพัฒนากิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart)

.....
 .....
 .....

3. แนวทางการพัฒนากิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand)

.....
 .....
 .....

4. แนวทางการพัฒนา กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health)

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ให้สัมภาษณ์

(.....)

สถานที่เก็บข้อมูล.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

๔. เมื่อนักเรียนจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์พร้อมแล้ว ครูสาธิตขั้นตอนการทำไม้กวาดทางมะพร้าว เริ่มจากการเหลาทางมะพร้าวจนประกอบเข้ากับด้ามจนเป็นไม้กวาด

๖. นักเรียนฝึกทำไม้กวาด โดยเริ่มเหลาทางมะพร้าวให้ได้จำนวนมากพอที่จะทำเป็นไม้กวาด

ชั่วโมงที่ ๓ - ๖

๗. นักเรียนลงมือทำไม้กวาดทางมะพร้าวช่วยกัน อาจทำไปด้วยกันทุกขั้นตอนหรือแบ่งหน้าที่กันทำงานชิ้นงานเสร็จเรียบร้อยดี โดยมีครูคอยดูแลให้คำปรึกษาตลอดลงมือปฏิบัติ

๘. เมื่อนักเรียนทำชิ้นงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูตรวจสอบความเรียบร้อย แล้วให้นักเรียนรวบรวมชิ้นงานเพื่อนำเสนอผลงาน

๙. นักเรียนเขียนรายงานการจัดทำและพุดนำเสนอชิ้นงานที่ทำ พร้อมนำไม้กวาดทางมะพร้าวมอบให้กับทางโรงเรียนเพื่อนำไปทำความสะอาดต่อไป

๕. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. คอมพิวเตอร์/โทรศัพท์มือถือ/อินเทอร์เน็ต

๒. ชุมชน

๖. การวัดและการประเมินผล

๖.๑ แบบสังเกตพฤติกรรม สังเกตพฤติกรรมนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้

๑. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม

๖.๒ แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน

น้อยที่สุด

น้อย

ปานกลาง

มาก

มากที่สุด

**แผนการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร**

๑. ชื่อกิจกรรม พวงหรีดดอกไม้จันทร์

๒. เวลาที่ใช้ ๖ ชั่วโมง

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์และวางแผนการทำงาน (HEAD)

๓.๒ เพื่อปลูกฝังความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นกับนักเรียน (HEART)

๓.๓ เพื่อฝึกทักษะให้นักเรียนได้ออกแบบชิ้นงาน และสามารถนำเสนอผลงาน (HAND)

๓.๔ เพื่อให้นักเรียนมีทักษะการทำงานและสมรรถนะทางกาย (HEALTH)

สอดคล้องและเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น

พื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ค ๖.๑ ม.๑ - ๓/๕, ๓/๖

ท ๒.๑ ม.๓/๙

ท ๓.๑ ม.๓/๓

ว ๘.๑ ม.๑-๓/๙

ง ๑.๑ ม.๓/๑, ๓/๒

๔. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ ๑

๑. ครูสนทนาเชื่อมโยงไปถึงวิถีชีวิตของผู้คน ประเพณีวัฒนธรรมของไทยและชุมชน คนในท้องถิ่น การเกิด แก่ เจ็บ ตาย ซึ่งเวลาตายผู้คนจะไว้อาลัยด้วยการวางพวงหรีด และทำไมจึงต้องทำพวงหรีดดอกไม้จันทร์ สืบเนื่องจากการทำดอกไม้จันทร์ในโรงเรียน เพื่อใช้ในพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช วัสดุอุปกรณ์ กระดาษดอกไม้จันทร์ เหลือเยอะ จึงเกิดความคิดนำมาทำพวงหรีด เพื่อนำไปร่วมแสดงความอาลัยเวลาที่มิคนในชุมชน เสียชีวิตลงไป

๒. ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำดอกไม้จันทร์ พวงหรีด ในรูปแบบต่างๆ เสร็จแล้วแบ่งกลุ่มและวางแผนการทำงานร่วมกัน

ชั่วโมงที่ ๒

๓. ครูสาธิตการทำดอกไม้จันทน์ทีละขั้นตอน ตั้งแต่การการตัดกระดาษเป็นกลีบ การเข้ากลีบเป็นดอก แล้วให้นักเรียนฝึกทำตาม จนเสร็จเป็นดอก ครูตรวจสอบผลงานและให้นักเรียนทำต่อไปให้ได้หลายดอก

๔. เตรียมฐานโพนที่จะทำเป็นพวงหรีด โดยตัดเป็นวงกลมหรือวงรี พร้อมลวดเส้นเล็กในการปักยึดดอกไม้จันทน์ลงบนแผ่นโพน

ชั่วโมงที่ ๓ - ๖

๕. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มกันทำดอกไม้ให้ได้จำนวนมากพอแล้ว มาปักลงบนฐานโพนพวงหรีดที่เตรียมไว้ โดยแต่ละวิธีการขั้นตอนครูจะคอยดูแลให้คำปรึกษาตลอด

๖. นักเรียนลงมือทำพวงหรีดดอกไม้จันทน์จนสำเร็จเป็นชิ้นงาน แล้วนำเสนอผลงานต่อเพื่อนและครู หลังจากนั้นชิ้นงานจะถูกเก็บไว้เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมและชุมชนต่อไป

๕. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. คอมพิวเตอร์/โทรศัพท์มือถือ/อินเทอร์เน็ต

๒. ชุมชน

๖. การวัดและการประเมินผล

๖.๑ แบบสังเกตพฤติกรรม สังเกตพฤติกรรมนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้

๑. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม

๖.๒ แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน

น้อยที่สุด

น้อย

ปานกลาง

มาก

มากที่สุด

**แผนการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร**

๑. ชื่อกิจกรรม เครื่องมือหากิน ท้องถิ่นอีสาน (สวิง)

๒. เวลาที่ใช้ ๘ ชั่วโมง

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อให้นักเรียนสามารถสืบเสาะแสวงหาความรู้ (HEAD)

๓.๒ เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้วิถีชุมชนและเศรษฐกิจพอเพียง (HEART)

๓.๓ เพื่อฝึกทักษะงานด้านการถักสาน (HAND)

๓.๔ เพื่อให้นักเรียนมีสมรรถนะทางกาย การใช้กล้ามเนื้อมือ (HEALTH)

สอดคล้องและเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น

พื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ค ๖.๑ ม.๑ - ๓/๕, ๓/๖

ท ๒.๑ ม.๓/๙

ท ๓.๑ ม.๓/๓

ว ๘.๑ ม.๑-๓/๙

ง ๑.๑ ม.๓/๑, ๓/๒

๔. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ ๑

๑. ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการทำหากินของท้องถิ่นอีสานหรือชุมชนของตนเอง

๒. นักเรียนพูดคุยกันเกี่ยวกับสวิง การสานสวิง ช่างหรือผู้ที่มีความสามารถในการสานสวิง ซึ่งจะเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ของนักเรียนในการไปขอให้เป็นวิทยากร หรือให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมในอินเทอร์เน็ต ดูการทำจากยูทูป (You Tube)

ชั่วโมงที่ ๒

๓. นักเรียนเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ในการสานสวิงให้พร้อมและเข้าไปในชุมชนเพื่อไปสอบถามสัมภาษณ์ผู้ที่มีความสามารถด้านการสานสวิง ซึ่งอาจเป็นพ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ญาติหรือคนในชุมชน เพื่อนัดหมายวันเวลา และการฝึกทำ

ชั่วโมงที่ ๓ - ๖

๔. นักเรียนไปฝึกสานสวิงกับวิทยากรหรือผู้สอนที่ตนเองที่ขอไว้ และฝึกสานจนสามารถสานเองได้และเกิดความชำนาญแล้วอาจมานั่งสานที่โรงเรียนก็ได้ เมื่อสานเสร็จแล้วก็ไปขึ้นตอนที่ต้องเข้าขอบสวิง ซึ่งนักเรียนต้องกลับไปหาวิทยากรหรือผู้สอนอีกครั้งเพื่อหาไม้ที่จะนำมาทำขอบและเข้าขอบสวิง

ชั่วโมงที่ ๗-๘

๕. นักเรียนทำชิ้นงานให้สำเร็จแล้วนำผลงานมาให้เพื่อนๆและครูดู นำเสนอผลงานด้วยการพูดเล่าประสบการณ์ ทักษะ ความรู้ที่ได้จากการสานสวิง

๕. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. คอมพิวเตอร์/โทรศัพท์มือถือ/อินเทอร์เน็ต

๒. ชุมชน

๖. การวัดและการประเมินผล

๖ ๑ แบบสังเกตพฤติกรรม สังเกตพฤติกรรมนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้

๑. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม

๖. ๒. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน

น้อยที่สุด

น้อย

ปานกลาง

มาก

มากที่สุด

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

โดย ( ) ครูผู้สอน ( ) ผู้สังเกตการสอน ( ) อื่นๆ .....

กิจกรรม.....

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

ชื่อผู้บันทึก.....

คำชี้แจง ให้ครูผู้สังเกตบันทึกพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนตั้งแต่ครูเข้าสอนจนกระทั่งหมดเวลาที่ครูจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อแสดงการปรากฏของพฤติกรรมการเรียนตลอดชั่วโมงและเพื่อนำผลการสังเกตไปปรับปรุงการจัดการจัดกระบวนการเรียนการสอนในครั้งต่อไป โดยเขียนตอบคำถามตามประเด็นลงในช่องว่างที่กำหนดให้

1.การเตรียมความพร้อมก่อนเรียน นักเรียนมีความพร้อมที่จะเรียนหรือไม่อย่างไร และนักเรียนมีการเตรียมอุปกรณ์การเรียนหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

2.การให้ความร่วมมือในการเรียน นักเรียนได้รับรู้จุดประสงค์ก่อนเรียนทุกครั้ง สามารถปฏิบัติตามกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ได้ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ตั้งใจทำงานตามที่ได้รับมอบหมายทุกครั้ง มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนทุกกิจกรรม และปฏิบัติตามกิจกรรมทันตามเวลาที่กำหนดให้ หรือไม่อย่างไร

.....

.....

3.การสรุป และประเมินผล ผู้เรียนสามารถสรุปเนื้อหาที่เรียนได้อย่างถูกต้อง และสามารถประเมินงานของตนเองและงานของเพื่อนได้หรือไม่

.....

.....

ลงชื่อ ..... ผู้บันทึก

(.....)

แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู

ชื่อครูที่สอน นางสาวเดือนนภา รักภักดี ชื่อผู้สังเกตการสอน นางสาวนิตยา แสนสุข

กิจกรรม.....

ครั้งที่ .....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....เวลา.....น. ถึง .....

คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตการสอนสังเกตและประเมินพฤติกรรมการสอนของครูตามสภาพความเป็นจริง โดยการเขียนอภิปรายตามประเด็นที่กำหนดให้

1.พฤติกรรมของครู ยิ้มแย้มแจ่มใสร่าเริง กระตือรือร้นที่จะสอน พูดน้ำเสียงน่าฟัง เป็นกันเองกับ นักเรียน สนใจนักเรียนทั้งชั้น เอาใจใส่นักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร

.....
 .....

2.การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ที่คาดหวังแก่นักเรียน ก่อนเรียนทุกครั้ง จัดกิจกรรมการสอนตามขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ มีกิจกรรมการฝึกพูดแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ดูและฟัง มีกิจกรรมที่เอื้อให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน และ มอบหมายงานให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม/รายบุคคล หรือไม่ อย่างไร

.....
 .....

3.การใช้สื่อการสอน ครูให้การเสริมแรงแก่นักเรียน ใช้สื่อประกอบการสอนในทุกกิจกรรม ผู้เรียนมีส่วนร่วม การใช้สื่อเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้และกิจกรรม หรือไม่ อย่างไร

.....
 .....

4.การสรุป ครูตั้งคำถามเพื่อนำไปสู่การสรุป ได้ถูกต้องครบถ้วน เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสรุปสาระการเรียนรู้ สรุปสาระการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับจุดประสงค์และกิจกรรมการเรียนรู้ หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

5.การวัดและประเมินผล ครูเฉลยแบบฝึกหัด ตรวจงาน และให้ข้อมูลป้อนกลับแก่นักเรียนหรือไม่ ครูมีรูปแบบการประเมินที่หลากหลายเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ และมีเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจนในการประเมินทุกกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... ผู้บันทึก
(.....)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบประเมินกิจกรรม

กิจกรรมทางมะพร้าวแปดร่าง, กิจกรรมพวงพืชรศอกไม้จันทร์ และเครื่องมือทำกินท้องถิ่นอีสาน(สวิง)

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1. กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head)						
1	นักเรียนมีความรู้เชิงวิชาการที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต					
2	นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ					
3	นักเรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้ รวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง					
4	นักเรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองจากการลงมือปฏิบัติจริง					
5	นักเรียนมีความรู้ มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้					
6	นักเรียนมีความสามารถในการพิจารณา ใ้ใคร่ตรงโดยใช้เหตุผลในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมิน และสรุปข้อเท็จจริงข้อมูลต่างๆ ได้อย่างสมเหตุสมผล					
7	นักเรียนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และแนวคิดของตนเอง โดยใช้วิธีการในการสื่อสาร ที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ					
8	นักเรียนได้ฝึกคิด มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในกลุ่ม					
9	นักเรียนรู้จักจุดเด่นจุดด้อยที่ควรพัฒนาเพื่อปรับปรุงตนเอง					
10	นักเรียนได้เชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง เพื่อฝึกการคิดแก้ปัญหา และการค้นพบความรู้ ช่วยกระตุ้นนักเรียนให้เห็นคุณค่า มีทัศนคติที่ดี และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง					
11	นักเรียนมีความตั้งใจ มุ่งมั่นในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งในและนอกโรงเรียน					
12	เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ครู ชุมชน เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรม					

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
2. กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart)						
1	นักเรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ความมุ่งมั่น ความเพียรพยายาม ความสามัคคี ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ และ กล้าแสดงออก) มีพฤติกรรมที่เป็นนิสัยประจำตัว และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ อันเป็นผลจากการปฏิบัติอย่างค่อเนื่องและสม่ำเสมอ					
2	นักเรียนมีความมุ่งมั่น ในการสืบค้นข้อมูล เพื่อหาความรู้ เกี่ยวกับกิจกรรมที่ปฏิบัติ มีความสนใจ กระตือรือร้น และมีความตั้งใจ ในการปฏิบัติกิจกรรม					
3	นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนรู้ และการปฏิบัติกิจกรรม โดยลงมือทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจนสำเร็จด้วยความเต็มใจ และภูมิใจในผลงานที่เกิดจากการทำกิจกรรม					
4	นักเรียนสามารถปรับปรุงและพัฒนาการทำงานของตนเอง					
5	นักเรียนมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย และมีจิตสำนึกที่ต่อสังคม					
6	นักเรียนให้เรียนรู้อย่างมีความสุข โดยทำตามข้อตกลงของกลุ่ม ขอมรับและมั่นใจในความสามารถของตนเองและผู้อื่น					
7	นักเรียนทำงานหรือผู้ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข					
8	กิจกรรมที่ปฏิบัติมีความเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของนักเรียน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง					
3. กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand)						
1	นักเรียนได้รับรู้หลักการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง					
2	นักเรียนมีทักษะในการทำงานหรือปฏิบัติกิจกรรม					
3	นักเรียนให้สามารถเชื่อมโยงสู่ทักษะการทำงานไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้					
4	นักเรียนนำความรู้ ความสามารถมาใช้ในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
5	นักเรียนสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง โดยการลงมือปฏิบัติ และพยายามทำซ้ำๆ เพื่อแสวงหาความถูกต้องในการปฏิบัติงาน					

แบบประเมินความพึงพอใจต่อการปฏิบัติกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลาสู”

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อที่	รายการประเมิน/ด้าน	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
ด้านที่ 1 การจัดกิจกรรม						
1	เป็นการสอนที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง					
2	เป็นการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงศักยภาพในการทำงานได้อย่างเต็มที่					
3	มีการใช้สื่อที่หลากหลาย					
4	เป็นการสอนที่นำวิชาต่างๆมาผสมผสานสอดแทรกกันอย่างเหมาะสมน่าสนใจ					
5	เป็นการสอนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน					
6	เป็นการสอนที่คำนึงถึงความสนใจของนักเรียน					
ด้านที่ 2 เนื้อหา						
7	การสอดแทรกเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ มีความชัดเจนไม่ก่อให้เกิดความสับสนแก่นักเรียน					
8	เนื้อหาที่นำมาบูรณาการทำให้นักเรียนได้รับความรู้ใหม่ๆที่หลากหลาย					
9	เนื้อหาที่นำมาบูรณาการทำให้นักเรียนสามารถคิดเชื่อมโยงความรู้ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้เข้าใจยิ่งขึ้น					
ด้านที่ 3 บรรยากาศการจัดการเรียนรู้						
10	ครูสร้างบรรยากาศที่ท้าทาย กระตุ้นให้นักเรียนมีความอยากรู้ อยากรเรียนในทุกชั่วโมง					
11	ครูสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกันในทุกๆชั่วโมง					
12	ครูจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าคิดกล้าแสดงออก					

ข้อที่	รายการประเมิน/ด้าน	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
ด้านที่ 3 บรรยากาศการจัดการเรียนรู้ (ต่อ)						
13	ครูสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ทางกายภาพโดยมีการจัดเตรียมสื่อวัสดุ อุปกรณ์ที่สอดคล้องกับกิจกรรมและเนื้อหาในการเรียนคาบนั้นๆ ได้น่าสนใจ					
14	ครูการจัดแหล่งความรู้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมและความสนใจของผู้เรียน					
15	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของตนเองและของเพื่อนร่วมชั้นเรียน					
16	ครูเป็นกันเองกับนักเรียน คอยแนะนำเวลานักเรียนมีปัญหา					

ภาคผนวก ค

ภาพการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตัวอย่างภาพประกอบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

กิจกรรมทางมะพร้าวแปลงร่าง ค

ภาพที่ ค.1 การทำงานเป็นกลุ่ม (เหลาทางมะพร้าว)

ภาพที่ ค.2 ขั้นตอนทำไม้กวาด

กิจกรรมพวงหรีดดอกไม้จันทร์

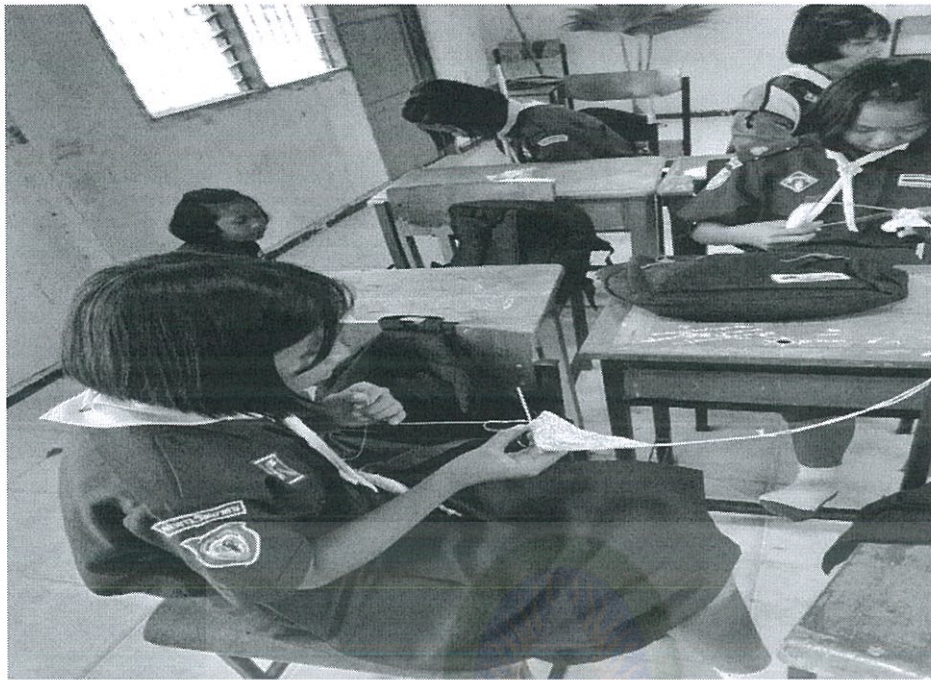

ภาพที่ ค.3 การทำดอกไม้จันทร์

ภาพที่ ค.4 พวงหรีดดอกไม้จันทร์ผลงานนักเรียน

กิจกรรมเครื่องมือทำกิน ท้องถิ่นอีสาน (สวิง)

ภาพที่ ค.5 นักเรียนฝึกทำสวิง

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล นางสาวเดือนนภา รักภักดี
วัน เดือน ปี เกิด วันที่ 30 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2524
ที่อยู่ปัจจุบัน 78 หมู่ 11 ต.วังแสง อ.แกด้า จ.มหาสารคาม 44190
สถานที่ทำงาน (ถ้ามี) โรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร อำเภอบรบือ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2547

ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.)

สาขาวิชาภาษาไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2562

ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.ม.)

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY